

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

27 november 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2009**

BELEIDSBRIEF

**Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

BELEIDSBRIEF

**Werk
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

BELEIDSBRIEF

**Sociale Economie
Beleidsprioriteiten 2008-2009**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Martine Fournier
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* de heer Eric Van Rompuy.*Vaste leden:*

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Jan Penris, Roland Van Goethem;

mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Hans Schoofs;

mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, N.;

de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters;

de heren Patrick De Klerck, Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;

de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwkerke, mevrouw Els Van Weert.

Toegevoegde leden:

de heer Geert Bourgeois;

mevrouw Mieke Vogels.

1900 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1937 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1955 (2008-2009)

– Nr. 1: Beleidsbrief

*Zie:***15** (2008-2009)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 4: Amendementen
- Nr. 5-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 5-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 5-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 5-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

*Zie ook:***12-A** (2007-2008)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2008-2009)

- Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

14 (2008-2009)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2008-2009)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
I. Bevoegdheden Economie, Ondernemen, Wetenschap en Innovatie van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel	4
1. Toelichting door de minister	4
1.1. Wetenschap en innovatie	5
1.2. Competitief ondernemen en ondernemerschap	8
1.3. Vlaanderen als competitieve investeringsregio.....	12
1.4. Globaal overzicht van de begroting economie, wetenschap en innovatie	15
2. Bespreking	15
II. Bevoegdheid Werk van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming	21
1. Toelichting door de minister	21
2. Bespreking	26
III. Bevoegdheid Sociale economie van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	42
1. Toelichting door de minister	43
2. Bespreking	47
IV. Amendement	52
V. Indicatieve stemming	52
BIJLAGE: Lijst van afkortingen.....	53

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 18, 20, 26 en 27 november 2008 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009 besproken.

Samen met dit ontwerp werden ook de beleidsbrieven van de drie bevoegde ministers behandeld.

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling:

Deel I: bevoegdheden Economie, Ondernemen, Wetenschap en Innovatie van mevrouw Patricia Ceysens Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Deel II: bevoegdheid Werk van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming;

Deel III: bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen.

I. BEVOEGDHEDEN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP EN INNOVATIE VAN MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

De bevoegdheden Economie, Ondernemen, Wetenschap en Innovatie van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, hebben betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikelen 12 (begrotingsprogramma's EC, EE, EF, EG), 16, 17 (samen met de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 24-25 (samen met de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 139-140;

Begrotingstabel - afdeling I: programma's CC (ba. 31.05), CD (behalve ba. 51.01), DD (ba. 12.43), EA

(behalve ba. 11.02 en 11.03), EB, EC, ED, EE, EF, EG, VG;

Begrotingstabel - afdeling V: Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds), Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO, IVA rp).

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel- Beleidsprioriteiten 2008-2009 besproken (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 1900/1).

1. Toelichting door de minister

Minister *Patricia Ceysens* verklaart dat de omstandigheden waarin ze haar beleid voor het komende werkjaar moet toelichten bijzonder zijn. Niet alleen is het het laatste jaar van de legislatuur, er is vooral ook de financiële crisis, die sinds oktober in alle hevigheid heeft toegeslagen. Ze denkt daarbij aan de problematiek van de grootbanken Fortis, Dexia en deels ook KBC.

Deze crisis heeft het vertrouwen bij bedrijven, werknemers en burgers aangetast en dreigt ook de reële economie te besmetten. Het is dan ook van cruciaal belang dat alle beleidsniveaus de gepaste maatregelen treffen om een verdere escalatie tegen te gaan.

Op vrijdag 14 november 2008 heeft de Vlaamse Regering een actieplan van maatregelen aangekondigd dat moet helpen om het vertrouwen bij bedrijven en consumenten in de mate van het mogelijke te ondersteunen en te herstellen.

De concrete voorstellen die op tafel liggen betreffen:

- de versterking van de kredietverstrekking aan bedrijven in het kader van een versterkt flankerend economisch beleid;
- de versterking van het activerend arbeidsmarktbeleid;
- het versnellen en versterken van de publieke en van de private investeringen.

Het beleid dat de minister in haar beleidsbrief voor Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel voor het komende werkjaar aankondigt zal met die afspraken rekening houden. In de praktijk betekent dat vooral dat een aantal maatregelen versneld en versterkt zullen worden uitgevoerd.

De uitgangspunten van het beleid voor Economie, Ondernemen, Wetenschap en Innovatie blijven ook in deze gewijzigde omstandigheden overeind. Meer zelfs, het voluit inzetten op de drie pijlers van het beleid ‘ondernemen’, ‘innoveren’ en ‘internationaliseren’ is meer dan ooit een noodzaak om de Vlaamse economie te ontwikkelen tot een competitieve, innovatiegedreven kenniseconomie.

De prioritaire krachtlijnen voor het beleid van het afgelopen en het komende jaar zijn gebaseerd op:

- de conclusies van het ‘rapport Soete’ dat stelde dat het Vlaams innovatiesysteem met zijn talrijke organisaties en instrumenten veel te complex is;
- de noodzaak tot een duurzame economische ontwikkeling die rekening houdt met wereldwijde uitdagingen zoals de klimaatopwarming en het efficiënt inzetten van energie en grondstoffen;
- de vaststelling dat in Vlaanderen nieuwe kennis en nieuw ontwikkelde technologieën nog te weinig worden omgezet in vermarktbare producten en diensten.

‘Vereenvoudigen’, ‘vergroenen’ en ‘vermarkten’ zijn dan ook de drie grote krachtlijnen die doorheen het beleid lopen.

1.1. Wetenschap en innovatie

Net zoals voor ‘economische groei’ zijn ook voor ‘de bevordering van wetenschap en innovatie’ de kwaliteit en kwantiteit van het ingezette fysieke en menselijke kapitaal zeer belangrijke drijvers.

Inzake innovatie hanteert de Vlaamse overheid, conform het Innovatiepact dat in 2003 werd afgesloten, de zogenaamde driepercent-Barcelonanorm. Deze norm bestaat zowel uit de bestedingen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) van de overheid (deze zouden één percent van het bbp moeten bedragen), als uit de private bestedingen voor O&O, die twee percent van het bbp zouden moeten bedragen. De meest recente analyses geven aan dat in 2005 de totale O&O uitgaven (dus privé en overheid samen) op 2,09% van het bbp uitkomen. Wat de overheidskredieten betreft zit Vlaanderen in 2008 op 0,69 percent van het bbp.

Hierbij nuanceert de minister dat met name fiscale maatregelen met het oog op het stimuleren van O&O niet in de oefening vervat zijn. Nochtans werden in dit kader tijdens de voorbije jaren belangrijke inspanningen geleverd (zie de korting in de bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers, fiscaal gunstregime voor inkomsten uit octrooien enzovoort).

Maar hoe dan ook blijft een volgehouden inspanning nodig om de afgesproken norm te halen.

In 2008 werden de middelen voor Wetenschap en Innovatie met 75 miljoen euro verhoogd. Hier bovenop kwam 45 miljoen euro voor éénmalige investeringen via het FFEU en een extra bedrag van 25 miljoen euro door heroriëntering van niet gebruikte betaalkredieten.

In 2009 worden de begrotingskredieten opnieuw structureel verhoogd met 29 miljoen euro. De onderstaande tabel geeft het overzicht van deze extra middelen:

Onderwerp	Basisallocatie	Verhoging miljoen euro
Methusalem	EE40.02B	5
Bijkomende academiseringsmiddelen	EE40.01B	1
Bijkomende ZAP-mandaten	EE40.03B	1,5
Tenure track	EE33.09B	2,8
Postdocs FWO	EE41.03B	2,7
O&O-bedrijfsprojecten en kmo-programma IWT	EF99.12B	3
Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering	EF99.11B	12,53
Postinitieel Onderwijs	EE33.07B	0,47
TOTAAL		29

De bijkomende middelen worden evenredig verdeeld over instrumenten voor niet-gericht of fundamenteel onderzoek en het gericht onderzoek. Wat het fundamenteel onderzoek betreft zijn naast een aantal persoonsgebonden subsidiekanalen, twee beleidsinstrumenten van bijzonder belang met name het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en het Fonds

voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Voor het gericht onderzoek verloopt de subsidiëring via de kanalen en programma's van het IWT en via een aantal structurele subsidiestromen naar de universiteiten, hogescholen en strategische onderzoeksinstituten. Voor elk van deze subsidiekanalen wordt in de beleidsbrief in detail beschreven wat de belangrijkste realisaties in het afgelopen jaar waren en wat de planning is voor het komende jaar.

Een belangrijk gedeelte van de bijkomende middelen gaat naar de versterking van het menselijk kapitaal voor innovatie. De extra middelen in 2009 voorzien voor persoonsgebonden O&O-financiering zoals Methusalem, ZAP-mandaten, FWO-postdocs en tenure track bedragen samen 12 miljoen euro. Hiermee wordt zeer duidelijk het belang aangegeven dat de minister in haar beleid hecht aan de versterking van de menselijke factor in het innovatiesysteem en de mogelijkheden tot het uitbouwen van een aantrekkelijke loopbaan voor onderzoekers in de diverse fasen van hun carrière. Tegen begin 2009 wordt bovendien een Vlaams actieplan voorbereid in het kader van het initiatief van de Europese Commissie rond 'Betere loopbanen en meer mobiliteit: een Europees partnerschap voor onderzoekers' en waar ook de recente initiatieven inzake mobiliteit van onderzoekers zoals het Baekeland-programma voor intersectorale mobiliteit en het Odysseus-programma voor het aantrekken van toponderzoekers uit het buitenland, zullen in opgenomen worden.

Naast de financiële en de menselijke inputfactoren spelen ook de kwaliteit van diverse omgevingsfactoren een grote rol in het stimuleren van wetenschap en innovatie. Belangrijke elementen hiervan worden onder meer gevormd door het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en technologie en de beschikbare infrastructuur voor onderzoek en innovatie. Ook op deze beide terreinen heeft de Vlaamse overheid de afgelopen jaren al heel wat inspanningen geleverd. In 2008 kwam de Herculesstichting op kruissnelheid. De eerste projecten voor zware onderzoeksinfrastructuur werden geselecteerd – samen goed voor een totaal bedrag van 30 miljoen euro – en kunnen binnenkort van start gaan. Wat het maatschappelijke draagvlak betreft, wordt vooral ingezet op de wetenschapscommunicatie met als doel de wetenschappelijke geletterdheid van de bevolking te verhogen en de interesse voor wetenschap en techniek bij jongeren te bevorderen.

Voor de verdere toelichting van het beleid voor Wetenschap en Innovatie gaat de minister verder

vooral in op de initiatieven die gerelateerd zijn aan de krachtlijnen 'vereenvoudigen', 'vermarkten' en 'vergroenen'. Er zijn ook daarnaast nog vele andere maatregelen in het vooruitzicht gesteld, maar ingaan op elk van deze initiatieven zou in deze toelichting te ver leiden.

Vereenvoudigen

Een eerste realisatie betreft de bijsturing van het kmo-programma van het IWT. Dit programma is het belangrijkste instrument voor rechtstreekse steun aan kmo's die aan innovatie willen doen. Het programma was de afgelopen jaren echter uitgegroeid tot een kluwen van maatregelen. Daarom werd in juli 2008 overgegaan tot een drastische vereenvoudiging van het programma. Van de zes types van maatregelen werd er één (de kleine kmo-innovatiestudies type 1) geïntegreerd in de kmo-ondernemingsportefeuille en werden de overige vijf types geïntegreerd in één nieuw projecttype, de kmo-haalbaarheidsstudie. Ook de verruiming van het steunbare innovatietraject werd voorzien. Voortaan wordt het principe gehanteerd dat alle kennisverwervende activiteiten nodig voor de geplande innovatie steunbaar zijn.

Voor de reguliere O&O-bedrijfsprojecten werd ook een aantal vereenvoudigingen doorgevoerd. Zo werd een aantal deelcriteria voor de selectie van projecten aangepast en werden de aanvraagdOCUMENTEN herzien om de gebruiksvriendelijkheid (dus vereenvoudiging) te verbeteren. In de begroting werd bijkomend 3 miljoen euro uitgetrokken voor de O&O bedrijfsprojecten als voor het IWT-kmo-programma.

Begin 2009 wordt het ontwerp van decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid aan het Vlaams Parlement voorgelegd. Dit decreet heeft onder meer als doel overheidsorganisaties zoals IWT en FWO, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het wetenschaps- en innovatiebeleid op een zo eenvoudig en transparant mogelijke wijze in te schakelen in de BBB-organisatie van de Vlaamse overheid. Via dat decreet wordt tegelijk de VRWB omgevormd tot de strategische adviesraad voor wetenschap en innovatie die voortaan de naam VRWI zal dragen (Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie).

Vermarkten

Naast de klassieke aanpak met steunmaatregelen en subsidies kan de Vlaamse overheid de vermarkting van innovatieve diensten of producten stimule-

ren via het relatief nieuwe concept van ‘innovatief aanbesteden door de overheid’. Door haar enorme koopkracht kan de overheid, die jaarlijks miljarden euro aan allerlei goederen, diensten en werken spendeert, een krachtige impuls geven aan innovatie en de bedrijven aanmoedigen om nieuwe producten, processen of diensten aan te bieden.

In juli 2008 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de pilootfase voor het actieplan innovatief aanbesteden. In deze fase worden de verschillende beleidsdomeinen belast met het opstellen van masterplannen. Hierbij wordt de aandacht vooral gericht op gedetecteerde noden waarvoor er geen of geen adequate oplossing voorhanden is en waarvoor innoverende technologieën kunnen worden ingezet. Op basis van de masterplannen zullen innovatieplatformen worden opgericht waar de bedrijven, de overheid en kennisinstellingen elkaar ontmoeten en de mogelijkheden voor aanbesteden onderzoeken. Voor het innovatief aanbesteden is vanuit de portefeuille innovatie 10 miljoen euro uitgetrokken in de begroting voor 2008, een bedrag dat ter beschikking gesteld wordt aan de leden van de Vlaamse Regering met als doel binnen elk beleidsdomein innovatief aanbesteden ingang te laten vinden.

Een ander nieuw initiatief dat het vermarkten van nieuwe technologieën, producten en diensten moet versnellen is de uitbouw van proeftuinen van testgebruikers. Dat zijn omgevingen waarin bedrijven nieuwe zaken kunnen toetsen binnen een groep van individuen die als tester worden ingezet in hun eigen leef- en werkomgeving en die aan de bedrijven waardevolle terugkoppeling bieden. In 2009 worden de eerste aanvragen voor proeftuinen verwacht binnen de Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden.

Beter en sneller vermarkten van innovaties wordt in het algemeen versterkt door verbeterde interacties tussen de bedrijfswereld en de kennisinstellingen. Een goede werking van de interfacediensten van de universiteiten en de techtransferdiensten van de strategische onderzoekscentra is hierbij essentieel. Maar ook via tal van andere instrumenten zoals het Industrieel Onderzoeksfonds, het programma voor Strategisch basisonderzoek, het Tetrafonds en dergelijke, wordt de samenwerking tussen industrie en wetenschap en dus indirect het vermarkten van innovaties, aangemoedigd. In 2009 plant de minister een herziening van het IOF- en interfacebesluit met het oog op het verbeteren van de vermarkting van kennis vanuit de associaties en universiteiten. In het programmade-

creet is een decretale basis opgenomen voor zowel interface- als IOF-besluit.

De verdere uitwerking van de zes technologieclusters die door de VRWB in haar verkenningstudie werden geïdentificeerd, zal in samenwerking met de ondernemingsorganisaties gebeuren. Op dit moment zijn tien speerpunten geïdentificeerd. In een tweede fase zal voor elk van die speerpunten een haalbaarheidsstudie peilen naar het draagvlak en levensvatbaarheid. De uitdaging bestaat erin haalbare businesscases te ontwikkelen binnen elk van die speerpunten. Het spreekt voor zich dat niet al deze speerpunten even ver staan.

Op het VIA-atelier heeft de minister twee voorbeelden gegeven waar volgens haar nog deze legislatuur kan geland worden. Ze denkt vooral aan het speerpunt translationeel onderzoek waar ze in het kader van de FFEU-middelen reeds 8 miljoen heeft uitgetrokken voor biobanken. Ook het platform voor intelligente netwerken (smartgrids) dat als doel heeft elektriciteit en andere energie op een efficiënte goedkope, betrouwbare en milieuvriendelijke manier op te wekken en te verspreiden staat al zeer ver. De VRWB gaf naar aanleiding van het VIA-atelier een brochure uit met een overzicht van de clusters en hun speerpunten.

Vergroenen

De ontwikkeling van een duurzame economie is enkel mogelijk wanneer voldoende nieuwe technologieën en processen worden ontwikkeld die een alternatieve bron of een efficiënt gebruik van energie en grondstoffen toelaten en die de belasting van het milieu maximaal beperken (inclusief het ‘zero emission’ en ‘cradle to cradle’ principe).

Om deze ontwikkelingen aan te moedigen honoreert het IWT de onderzoeksprojecten met een duurzaam aspect al verschillende jaren met 10 percent extra subsidie.

In 2009 zal IWT bijkomend over 14,4 miljoen euro kunnen beschikken die specifiek voor de ontwikkeling van hernieuwbare energietechnologie zijn bestemd. Ook het initiatief op het gebied van innovatief aanbesteden leent zich bijzonder goed voor het ondersteunen van ecologische innovatie.

Ook VITO heeft als strategisch onderzoekscentrum een belangrijke rol te vervullen in het energie- en

milieuonderzoek. Via het FFEU wordt een investering gedaan in de infrastructuur van VITO (8 miljoen euro). Aan het Milieu Innovatieplatform (MIP) zal de opdracht worden gegeven zich in het bijzonder te richten op initiatieven uitgebouwd rond het ‘cradle to cradle’¹ principe.

Daarnaast werd ook via het FFEU 7 miljoen euro uitgetrokken voor een nieuw onderzoeksschip. Het onderzoek naar klimaatopwarming en ‘global change’ krijgt hierdoor meer faciliteiten.

1.2. *Competitief ondernemen en ondernemerschap*

Bij de begroting voor Economie werd voor 2009 vertrokken vanuit de notie constant beleid, wat inhoudt dat behoudens de gewone indexaties geen verhogingen vanuit de vrije beleidsruimte werden gevraagd. Dit belet niet dat de minister binnen deze relatieve stabiliteit aan beleidskredieten een aantal fundamentele beslissingen en herschikkingen heeft doorgevoerd. Deze worden kort toegelicht.

Het Agentschap Ondernemen, dat een integratie is tussen het Agentschap Economie en het Vlaams Agentschap Ondernemen zal in het voorjaar 2009 een feit zijn. Door deze integratie zal voor de ondernemer een duidelijker beeld ontstaan waar hij/zij ondersteuning vanuit de overheid kan vinden. De overheidsdienstverlening rond ‘ondernemen’ zal te vinden zijn bij het nieuwe Agentschap Ondernemen, die rond ‘innoveren’ bij het IWT en die rond ‘internationaliseren’ bij FIT. Om bedrijven ook dicht bij hun vestigingsplaats te kunnen bijstaan, zal in 2009 een fijnmazig netwerk van lokale aanspreekpunten worden gerealiseerd en dit via de bestaande privébegeleidingskanalen waarmee de bedrijven al een vertrouwensrelatie hebben opgebouwd. Concreet denkt de minister hierbij aan de ondernemingsloketten en daaraan gekoppeld de stichtende leden van die organisaties als belangrijke gangmakers in de uitrol van dat fijnmazig netwerk.

Parallel aan het netwerk van fysieke aanspreekpunten wordt het virtueel aanspreekpunt verfijnd, dankzij het Economy III-project. Dit moet onder meer ook de informatiestromen tussen de agentschappen verder optimaliseren en stroomlijnen waardoor ondernemingen niet langer voor elke aanvraag dezelfde informatie dienen in te geven.

Conform wat met de sociale partners is afgesproken, zal het Agentschap Ondernemen ook een belangrijke rol krijgen inzake preventief bedrijfsbeleid. Hiervoor zullen door het Agentschap Ondernemen hulpmiddelen, eerstelijnsadvies en begeleiding worden aangereikt. Alsook zal binnen de schoot van het Agentschap een commissie preventief bedrijfsbeleid worden opgericht.

Teneinde competitief ondernemen te faciliteren worden subsidie-instrumenten ingezet.

In 2008 ging een nieuw gecombineerd steunsysteem voor strategische investerings- en opleidingsprojecten van start. De regeling is van toepassing op investeringsprojecten van meer dan 8 miljoen euro van kleine, middelgrote en grote ondernemingen, deze laatste enkel in de regionale steungebieden, en op opleidingsprojecten van meer dan 450.000 euro. Het budget voor het jaar 2009 bedraagt 30 miljoen euro. Er wordt vastgesteld dat steeds meer ondernemingen de weg naar de strategische steun vinden. Sinds mei 2008 hebben 39 bedrijven ondertussen een dossier ingediend.

Zowel de klimaatopwarming als de hoge energieprijzen plaatsen onze ondernemingen voor nieuwe uitdagingen. Het is, zoals reeds gezegd, de ambitie van de minister om in Vlaanderen een groene innovatiestroom op gang te brengen.

In het economisch ondersteuningsinstrumentarium wordt daarom de duidelijke keuze gemaakt om de middelen prioritair in te zetten op het vergroenen van het productieproces. Om bedrijven er toe aan te zetten deze investeringen daadwerkelijk te maken, zal vanaf 1 januari 2009 een jaarlijks budget beschikbaar komen van 120 miljoen euro voor ecologische investeringen in ondernemingen.

De klassieke investeringssteun voor bedrijven, beter gekend als de groeipremie, wordt vanaf volgend jaar afgeschaft en het voorziene budget van 45 miljoen euro wordt toegevoegd aan het budget van de ecologiepremie. Door de toevoeging van het budget van

¹ De centrale gedachte van de cradle to cradle (wie tot wie) filosofie, is dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product. Het eerste verschil met conventioneel hergebruik is dat er geen kwaliteitsverlies is, en geen restproducten die alsnog gestort worden.

de groeipremie wenst de minister een voldoende hoge slaagkans te garanderen voor bedrijven die deelnemen aan de ecologiepremie. Op basis van simulaties is er op dit ogenblik een slaagkans van 80 percent, vergelijkbaar met de slaagkans van O&O-steun in het IWT en een groot verschil met de 20 percent slaagkans binnen de 'call' groeipremie. In 2009 zakt het betalingskrediet voor de groeipremie van 47 naar 33 miljoen euro, een logisch gevolg van de afschaffing van die groeipremie. Voor de ecologiepremie wordt het bedrag dan weer opgetrokken van 106 naar 111 miljoen euro, een gevolg van het optrekken van het vastleggingskrediet.

Om de vergroening effectief te stimuleren worden de steunpercentages en het maximum steunbedrag per aanvraag verhoogd. Grote ondernemingen krijgen nu 20 percent (voorheen 10 percent) steun en kmo's ontvangen 40 percent (voorheen 20 percent). Daarnaast stijgt het steunplafond van 1,5 miljoen euro naar 1,75 miljoen euro per aanvraag. De Vlaamse Regering heeft op 18 juli 2008 het dossier principieel goedgekeurd en op 14 november 2008 werd het wijzigingsbesluit nogmaals goedgekeurd, na overigens positieve adviezen van SERV en Minaraad, om te worden doorgestuurd naar de Raad van State.

Om de negatieve gevolgen voor de ondernemer die geconfronteerd wordt met openbare werken te reduceren werden in het recente verleden enkele maatregelen in het leven geroepen. Aangezien de rentetoeelage en de waarborgregeling voor hinder openbare werken echter weinig succes kenden door de vele vereisten, werd de rentetoeelage bijgestuurd. De aanpassingen bestaan uit:

- een versoepeling van de toekenningsvoorwaarden, zoals het schrappen van het aantonen van een omzetsdaling;
- een betere afstemming tussen de rentetoeelage en de waarborgregeling;
- een verhoging van het maximale jaarlijkse steunpercentage.

Als het programmadecreet bij de tweede begrotingsaanpassing voor 2008 bekrachtigd is, zal de Vlaamse Regering de bijsturing definitief kunnen goedkeuren.

Vlaanderen is een kennisregio waar O&O hoog aangeschreven staat. De minister wil hier nog een derde O aan toevoegen, namelijk de O van ondernemen.

Ondernemerschap moet door een breed publiek gedragen worden en hiertoe is sensibilisering heel belangrijk. De steuntoekenning rond het thema ondernemerschap, namelijk de steun voor projecten ter stimulering van het ondernemerschap, voor de brugprojecten en de peterschapsprojecten, worden vereenvoudigd. Het vervangen van drie besluiten door één besluit en het op elkaar afstemmen van de verschillende regelgevingen zullen bijdragen tot administratieve vereenvoudiging voor de deelnemers. Gelijktijdig werd er voor het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON) ook een juridische omkadering voorzien.

Voor wat de bevordering van het ondernemerschap betreft, worden in 2009 de budgetten voor de brugprojecten Economie-Onderwijs en Ondernemerschap samengevoegd in één rubriek. De gezamenlijke pot bedraagt hiervoor 7,5 miljoen euro. Hieruit zullen ook een aantal ad-hocinitiatieven worden gefinancierd. Het budget van de peterschapsprojecten van 3 miljoen euro wordt apart aangehouden omdat de oproep 2009 volgens de huidige methode zal verlopen. De eventuele bijsturing ten gronde op basis van de net gefinaliseerde evaluatie zal door de volgende Vlaamse Regering moeten worden beslist.

Zoals aan de vastleggingszijde worden ook de betalingsrubrieken met betrekking tot de projecten ter stimulering van het ondernemerschap en de brugprojecten Economie-Onderwijs samengevoegd. De encours voor de oude brugprojecten wordt afbetaald op de oude rubriek. Voor de peterschapsprojecten werd een bedrag van 3 miljoen euro ingeschreven. In alle gevallen werd vertrokken van een realistische encours. De betaling aan BAN-Vlaanderen wordt licht gereduceerd conform het betaalschema opgenomen in de driejarige overeenkomst met de vzw. De betalingen aan de ondernemingsplanwedstrijden vallen terug op hun oude patroon, voor wat betreft de vzw Bizidee, eveneens conform het betaalschema opgenomen in de driejarige overeenkomst met de vzw.

Uit de eerste evaluaties bleek dat de kmo's niet optimaal gebruik maakten van de BEA-maatregel. Een fundamentele bijsturing is gepland voor het begin van 2009. Die beoogt een integratie van de complementaire instrumenten van het Agentschap Economie (pijlers opleiding en advies), van het IWT (pijler technologieverkenning) en van FIT (pijler internationaal ondernemen) in de kmo-ondernemingsportefeuille, zodat de ondernemer via één portaal toegang

krijgt tot de verschillende diensten. Inhoudelijk hebben de grootste wijzigingen betrekking op het optrekken van de steunpercentages en de maximumplafonds en op de vervanging van de tweejaarlijkse cyclus door een jaarlijkse. Elke kmo zal in 2009 over een steunbudget van 15.000 euro kunnen beschikken waarmee hij dienstverlening op het vlak van ondernemen, innoveren en internationaliseren kan inkopen. De steunpercentages bedragen 50 percent voor de pijlers ondernemen en internationalisering en 75 percent voor technologieverkenningen. Door de versoepeling van de steunvoorwaarden en het uitbreiden van de scope van de maatregelen hoopt de minister definitief komaf te kunnen maken met de structurele onderbenutting van de BEA-middelen.

Voor 2009 wordt opnieuw 42,4 miljoen euro uitgetrokken binnen het Hermesfonds. Het totale betalingskrediet voor het stimuleren van het ondernemerschap stijgt van 25,5 naar 36 miljoen euro. De verhoging is quasi volledig op rekening van de kmo-ondernemingsportefeuille te schrijven. De minister verwacht dat wegens de gunstiger voorwaarden het gebruik van de maatregel aanzienlijk zal toenemen. Bovendien zal door de invoering van het eenjarigheidsprincipe de betaalcyclus verkorten met dus een versnelling in het betaalpatroon tot gevolg. Er weze genoteerd dat in 2009 geen betalingen zullen gebeuren op het oude chequesysteem. Die zijn met andere woorden volledig afbetaald.

Het is volgens de minister ook de eerste keer dat drie verschillende agentschappen – Agentschap Ondernemen, IWT en FIT – de handen in elkaar slaan en verschillende steuninstrumenten in een gezamenlijk initiatief aan de doelgroep beschikbaar stellen. De kmo-ondernemingsportefeuille zal worden beheerd via de portaalsite van het Agentschap Ondernemen, terwijl de ‘back offices’ door de drie agentschappen worden verzekerd (zie ook de controle en erkenning van de verschillende dienstverleners binnen elk van de pijlers).

De Vlaamse overheid heeft de afgelopen jaren verschillende instrumenten gelanceerd die het de ondernemers gemakkelijker maken om financiering te vinden bij private risicokapitaal- en kredietverschaffers. Gezien de financiële crisis zijn deze instrumenten een belangrijke hefboom waarmee de overheid de negatieve gevolgen voor het bedrijfsleven kan milderen. De versterking van de kredietverstrekking vormt dan ook een belangrijk onderdeel van het actieplan

dat de Vlaamse Regering op 14 november 2008 goedkeurde. Zoals al eerder werd toegelicht tijdens de commissiebespreking zal de minister de bestaande PMV-instrumenten bijsturen naar aanleiding van de financiële actualiteit.

In essentie komt het erop neer dat ten gevolge van de financiële crisis de balansstructuur van ondernemingen onder druk komt te staan. Banken bekijken dossiers nu kritischer dan vroeger en dit impliceert onder meer dat de vereiste verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen een belangrijk aandachtspunt wordt. Bedrijven moeten met andere woorden meer eigen middelen inzetten om investeringsprojecten gefinancierd te krijgen en zullen moeilijker vreemd vermogen kunnen aantrekken.

Hierop inspeland wordt voorgesteld om bijsturingen te doen op het vlak van de bedrijfsfinanciering, op het vlak van de hefboomen ter versterking van het eigen vermogen via onder andere achtergestelde leningen en bijsturingen op het vlak van het risicokapitaal.

Bijsturingen inzake bedrijfsfinanciering

Op 7 november 2008 lagen volgende maatregelen ter definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering voor:

1° verhoging van het budget voor de Waarborgregeling van 180 miljoen euro naar 240 miljoen euro in 2008 en van 180 miljoen euro naar 300 miljoen euro in 2009. De aanpassing van het waarborgcontingent voor 2008 werd ondertussen via meerderheidsamendement aangenomen bij de stemming van het decreet houdende de begrotingscontrole voor het begrotingsjaar 2008. Voor 2009 stelt de minister dezelfde procedure voor. Ze wil nogmaals benadrukken dat het op dit ogenblik erg moeilijk is om in te schatten hoe het waarborgverloop in de toekomst zal evolueren. Met de verhoging van de waarborg van 180 miljoen euro naar 300 miljoen euro wordt in elk geval de nodige ruimte gecreëerd om desgevallend snel in te grijpen. Indien de vraag uiteindelijk toch minder groot zou zijn, zal ook maar een fractie van het toegestane waarborgcontingent worden afgeroepen. In termen van budgettaire impact zal de verhoging van het waarborgvolume volgend jaar eerder beperkt blijven. Dossiers worden in de meeste gevallen maar afgeroepen na een periode van drie jaar;

- 2° verhoging van het waarborgbedrag waarvoor een eenvoudige aanmeldingsprocedure volstaat van 500.000 euro per dossier tot 750.000 euro per dossier;
- 3° extra zekerheden bovenop de door de bank gevraagde zekerheden zijn niet langer vereist;
- 4° ook korte termijnkredieten kunnen voortaan worden gewaarborgd.

Bovenstaande maatregelen zullen in de loop van de maand november 2008 in werking treden.

Volgende maatregelen worden ondertussen verder onderzocht:

- 1° de huidige Waarborgregeling richt zich uitsluitend tot kmo's en heeft betrekking op bedragen van maximum 1,5 miljoen euro. De minister heeft PMV opdracht gegeven te onderzoeken of er naast deze huidige regeling, acties ondernomen kunnen worden voor grote bedrijven die mogelijks problemen hebben, bij voorkeur in overleg met de bankensector. Hoe dan ook zal het garantiestelsel moeten accorderen met de Europese staatssteunregels, of met andere woorden het steuninstrument zal marktconform moeten zijn;
- 2° de verhoging van het maximumbedrag aan winwinleningen dat een onderneming kan aangaan wordt opgetrokken van 50.000 euro tot 100.000 euro.

Bijsturingen inzake eigen vermogen

In de bedrijfswereld bestaat er een grote interesse voor achtergestelde leningen voor de financiering van innovatieprojecten. Vandaar wordt voorgesteld het financieren van innovatieprojecten een expliciete doelstelling te laten worden in een nieuwe pijler 'Quasi-kapitaal' van PMV. Hiermee wordt de versterking van de financiële structuur van ondernemingen en het aanreiken van groeifinanciering voor groei-bedrijven in Vlaanderen, de zogenaamde gazelles, beoogd.

Het is de bedoeling dat het Quasi-kapitaal van PMV aanvullende financiering vormt. Dat wil zeggen dat het enkel kan worden toegekend als tegelijkertijd:

- 1° hetzij één derde van het bedrag van het PMV Quasi-kapitaal (dus 25 percent van het totale

financieringsbedrag) onder de vorm van kapitaal of een achtergestelde lening wordt aangereikt door de ondernemer of andere private investeerders;

- 2° hetzij een kredietverstrekker een (niet-achtergestelde) lening ten belope van hetzelfde bedrag als het PMV Quasi-kapitaal (dus 50 percent van het totaal financieringsbedrag) aan de onderneming toekent.

Deze methodiek is gelijklopend met deze die door het Federaal Participatiefonds (FP) wordt gehanteerd, waarbij dit instrument weliswaar beperkt is tot kleine ondernemingen (minder dan 50 werknemers). Om overlap met het FP te beperken, zal PMV zich richten tot die ondernemingen die bij het PF geen kredieten hebben lopen.

De precieze modaliteiten waaronder het PMV-Quasi kapitaal zal worden toegekend, worden op dit ogenblik uitgewerkt door medewerkers van PMV. De minister kan al wel de volgende krijtlijnen meegeven:

- 1° financieringsbedragen tot maximum 2,5 miljoen euro per onderneming;
- 2° een gratieperiode (zijnde de periode waarin geen kapitaalaflossingen gebeuren) van twee jaar;
- 3° een duurtijd van zeven jaar (inclusief de twee jaar gratieperiode);
- 4° een verlaagde interestvoet die geen aanleiding geeft tot het overschrijden van de toegelaten limieten van de Europese vrijstellingsverordeningen (zoals de minimis, 200.000 euro op drie jaar); of de Europese referentierentevoet + 400 basispunten;
- 5° het recht voor PMV om de lening te converteren in kapitaal in geval van een kapitaalverhoging van de onderneming waaraan een derde onafhankelijke partij voor minstens 25 percent deelneemt, zodat een objectieve waardebeoordeling van de onderneming plaatsvindt;
- 6° het totale beschikbare budget dat PMV hiervoor kan inzetten komt op 92 miljoen euro. Hoe dat budget verdeeld zal worden over projecten van verschillende omvang en over welke periode, zal het voorwerp uitmaken van een businessplan dat door PMV wordt uitgewerkt.

Bijsturingen inzake risicokapitaal

Voor ARKImedes wordt op dit ogenblik geen hervorming vooropgesteld; wel wordt het opportunity geacht eventueel in 2009 versneld een tweede kapitaalronde voor ARKImedes te lanceren. De eerste ronde zit immers voor op schema.

Om het instrument VINNOF op korte termijn te versterken, worden volgende bijsturingen in het vooruitzicht gesteld:

- 1° VINNOF wordt voortaan enkel gebruikt als merknaam voor zaaikapitaal-investeringen. Om de middelen in de volgende maanden snel bij de projecten te brengen, moet toegezien worden op een vlotte behandeling van de aanvragen. Ook dient het investeringscomité, dat autonoom over de ingediende dossiers beslist, te worden uitgebreid met experts uit de bedrijfswereld en de academische wereld;
- 2° op basis van een aanmelding bij de Europese Commissie onder de kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2006/C 323/01), zal VINNOF op korte termijn zaaikapitaal kunnen verstrekken tot maximum 1,5 miljoen euro. Bovendien wordt de doelgroep van starters uitgebreid van ondernemingen jonger dan drie jaar tot ondernemingen jonger dan zes jaar;
- 3° rekening houdend met de beperkte financieringsbedragen en de afwezigheid van een uitgewerkt businessplan bij (pre-)starters, wordt het verstrekken van incubatiefinanciering voortaan overgelaten aan het IWT;
- 4° projectfinanciering verdwijnt bij VINNOF en wordt ondergebracht binnen de nieuwe PMV-financieringspijler Quasi-kapitaal.

Samenwerking met het Participatiefonds en EIF

In de mate dat de federale regering extra middelen uittrekt voor het PF wordt voorgesteld, rekening houdend met de voorstellen inzake de regionalisering, om in het kader van het PF te voorzien in gewestelijke kredietcomités. In dialoog met de andere gewesten wordt op dit ogenblik een oefening gedaan waarbij wordt nagegaan in welke mate via bundeling der krachten beter beroep kan worden gedaan op de

faciliteiten van het Europese Investeringsfonds/Europese Investeringsbank.

Aanbod voor grote bedrijven

Om grote bedrijven ook in Vlaanderen groeikansen te bieden, zal Vlaams minister Dirk Van Mechelen samen met de GIMV en VPM een specifiek fonds uitwerken dat participaties kan nemen om de ontwikkeling van die bedrijven te ondersteunen.

Ingevolge de beslissingen van de Vlaamse Regering in het voorjaar werd de minister gelast met de coördinatie- en trekkersrol voor de omzetting van de Europese dienstenrichtlijn op Vlaams niveau. Vanuit het beleidsdomein Economie wordt dan ook alles in het werk gesteld om tijdig gereed te zijn met de omzetting, namelijk eind 2009. Dat impliceert dat alle beleidsdomeinen op een evenwaardige kwaliteitsvolle wijze de screening van hun regelgeving afwerken en hun rapportage aan de Europese Commissie overmaken. Het departement EWI heeft hen daartoe de nodige informatie ter beschikking gesteld en zal in de nabije toekomst ad-hochulpmiddelen ontwikkelen om deze rapportage adequaat te doen verlopen.

Het ontwikkelen van het Uniek Loket is inmiddels in voorbereiding bij het Agentschap Economie. Rekening houdend met de specifieke structuur van onze lidstaat dient hierover een consistente samenwerking te worden voorzien met de erkende ondernemersketten en de Vlaamse en lokale autoriteiten die hiermee gemoeid zijn. De federale instantie Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging is hierbij de operationele partner. De minister wil alle Vlaamse instanties erop wijzen dat geen tijd mag verloren gaan om de verschillende aspecten en fases van dit proces uit te voeren om de vermelde einddatum te halen.

1.3. *Vlaanderen als competitieve investeringsregio*

Voor het streekontwikkelingsbeleid werden in het kader van het tweejarig actieplan 'ondernemingsvriendelijke gemeente' tien acties uitgevoerd die eind 2007 ten einde liepen. Uit een eerste evaluatie van dat actieplan bleek duidelijk dat het zinvol is om lokale besturen te sensibiliseren voor het voeren van een economisch beleid en hen daarbij te ondersteunen. Daarom gaat de minister verder op de ingeslagen weg. Alle kennis rond netwerking en ervaringsuitwisseling zal gebundeld worden in een Kenniscentrum Lokale Economie. Deze kennis wordt zo vlot

toegankelijk gemaakt voor alle betrokken partijen. Er moet wel bereidheid zijn tot overleg, afstemming en kennisdeling tussen de verschillende actoren, en dat over verschillende acties heen. Daarom hecht de minister veel belang aan de werking van een stuurgroep waarin alle 'stakeholders' zich engageren. Tot slot is het belangrijk dat er pilootprojecten worden opgestart rond de specifieke problematiek van lokale economie. In samenspraak met VOKA, UNIZO en VVSG werden ondertussen twee thema's gedetecteerd:

- 1° impact van de Dienstenrichtlijn op lokale besturen en de bedrijfsomgeving in gemeenten en steden;
- 2° piloten die innovatie stimuleren bij de binnenstadsondernemers.

Het is de ambitie van de minister om nog in 2008 de Vlaamse Regering te vatten met een actieplan ondernemersvriendelijke gemeente waarbij de concrete acties dan in de loop van 2009 worden opgestart. Als dan in 2009, na een tijdje proefdraaien, blijkt dat die bereidheid er is, dan kan dit uitgroeien tot de basis van een langetermijnbeleid 'ondernemersvriendelijke gemeente'.

Gebiedsgerichte of regiospecifieke initiatieven die uitgaan van verschillende beleidsdomeinen tegelijk, zijn uitermate belangrijk voor de Vlaamse economie. Het komt erop aan de aandacht voor die initiatieven op lange termijn niet te laten verslappen. Zo werd er voor de verdere opvolging van het START-initiatief in 2008 binnen het departement MOW een afdeling luchthavenbeleid opgericht. Ook zal het geleverde studiewerk binnen het project START verder uitgediept en geactualiseerd worden en doorvertaald naar onder andere het bedrijventerreinenbeleid en het mobiliteitsbeleid. Verder gaat de minister in 2009 de inspanningen van de POM's en het VIL, die de logistieke 'hotspots' in kaart brachten, verder ondersteunen.

De streekpacten geven het kader voor het streekgericht sociaal-economisch beleid voor de periode 2007-2012. De Vlaamse Regering wil de uitvoering van die streekpacten faciliteren en heeft beslist om in 2008 per RESOC of cluster van RESOC's dialoogmomenten te houden over de uitvoering van de streekpacten. De concrete afspraken die gemaakt worden tijdens deze overlegmomenten worden opgenomen in een afsprakenkader per RESOC of cluster

van RESOC's. Die afsprakenkaders worden verder operationeel opgevolgd door de departementen WSE en EWI.

Wat ruimte om te ondernemen betreft, zal de minister nog deze legislatuur het debat starten betreffende de rol van de publieke actoren en de doelmatig in te zetten instrumenten in het ruimtelijk-economisch beleid. Dat debat moet finaal kunnen uitmonden in een voorontwerp van decreet betreffende duurzame bedrijfshuisvesting.

De optimalisering van het GIS-bedrijventerreinen werd in 2008 uitgevoerd en afgerond. De voornaamste stakeholders werden sterk bij deze oefening betrokken. In 2009 zouden deze inspanningen al resultaat moeten opleveren zodat naar gebiedsdekkende informatielagen kan gestreefd worden.

Om invulling te geven aan de monitoring van de ijzeren voorraad wordt er ook gewerkt met een atlas van zoeklocaties en een ruimtelijk-economische kaart van Vlaanderen. Beide informatielagen zullen geïntegreerd worden in of gelinkt worden aan het concept van het nieuwe GIS-bedrijventerreinen. De atlas zoeklocaties wordt in 2009 aangevuld met zones uit eigen studiewerk, zoals een studie naar locaties voor Sevesobedrijven en een studie naar locaties voor watergebonden bedrijven. Nieuw studiewerk zal bovendien opgestart worden op het vlak van locaties voor problematische ruimtevragers. De ruimtelijk-economische kaart van Vlaanderen moet een belangrijk instrument worden in de promotie van Vlaanderen als investeringsregio. Deze kaart zal in 2009 gerealiseerd worden.

Het verbeteren van de kwaliteit op bedrijventerreinen blijft het sleutelwoord in het beleid rond de subsidiëring van bedrijventerreinen. Door een verhoging van de financiële tussenkomst in de herinrichting van verouderde bedrijventerreinen en brownfields is het aandeel van dergelijke terreinen in het globale pakket van betoelaagde bedrijventerreinen gestegen. Om tegemoet te komen aan de aanvragen en het hoofd te bieden aan de stijgende kostprijzen, werden de begrotingskredieten om dergelijke projecten te ondersteunen, aanzienlijk opgetrokken. Deze trend wordt ook in 2009 voortgezet.

Nadat bij de begrotingscontrole 2008 het krediet voor bedrijventerreinen werd opgetrokken door de incorporatie van een eenmalige provisie van 11,714 miljoen euro, werd voor 2009 recurrent een krediet van dezelfde grootte-orde uitgetrokken: 41,387 miljoen euro. De behoeften worden immers geraamd op 39,387 miljoen euro voor de bedrijventerreinen en 2 miljoen euro voor de bedrijfsgebouwen.

Met betrekking tot de vereiste CO₂-neutraliteit voor nieuwe bedrijventerreinen rust er een belangrijke inspanning bij de ontwikkelaars. Er wordt voor hen een handleiding met concrete aanbevelingen voorbereid.

Wat betreft het beter benutten en activeren van bestaande bedrijventerreinen werden in 2008 de onderhandelingssteams ‘onbenutte bedrijfsgronden’ opgericht. Er wordt hierbij samengewerkt met de POM's en een aantal intercommunales om op basis van doorgedreven contactname met zowel publieke als private eigenaars van onbenutte percelen te komen tot vermarkting en activering van deze percelen. Tussen de verschillende uitvoerders en het Agentschap Economie vindt minstens om de zes maanden een afstemmingsvergadering plaats. Hoewel de projecten nog in de opstartfase zitten, werden in 2008 al een aantal percelen verworven.

Naast de inspanningen voor activering van onbenutte percelen volgt het Agentschap Economie ook de ontwikkeling op van pas bestemde terreinen vanuit Ruimtelijke Ordening. Zo zal in 2009 onder andere de ontwikkeling van de bedrijventerreinen van het ENA worden opgevolgd en zal een ruimtemonitor worden uitgewerkt voor het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel.

In 2008 werd een oproep gelanceerd voor de subsidiëring van bedrijfsgebouwen met basisdiensten en doorgangsgebouwen. Extra aandacht ging naar de projecten die starters adviseren en begeleiden bij de integratie van milieuzorg en ‘cleantech’ in hun bedrijfsvoering. Veel projecten waren echter nog niet zover dat ze konden ingediend worden voor een oproep in 2008, maar ze zullen wel klaar zijn om in 2009 ingediend te worden. Daarom wordt in 2009 een oproep gelanceerd voor de subsidiëring van strategische en specifieke bedrijvencentra. In de toekomst zal ook rekening gehouden worden met de resultaten van een studie die wordt uitgevoerd door het steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen. In deze studie wordt nagegaan in hoeverre het aanbod van de verschillende bedrijvencentra is afgestemd op de vraag.

In 2008 ging het doelstelling 2-programma 2007-2013 van EFRO voor Vlaanderen van start. Voor de prioriteiten ‘kenniseconomie en innovatie’ en ‘ondernemerschap’ werden de eerste oproepen afgerond, en werden een honderdtal projecten goedgekeurd. De doelstelling voor 2009 is deze projecten effectief in

uitvoering te stellen. Voor de prioriteiten ‘verbeteren van de ruimtelijke-economische omgevingsfactoren’ en ‘bevorderen van de stedelijke ontwikkeling’, werd eveneens het vooropgestelde bedrag voor 2007-2008 toegewezen. Bij al deze infrastructuuracties is het de uitdaging om deze projecten in 2009 tijdig te starten en uit te voeren. Het jaar 2009 moet voor EFRO-doelstelling 2 ook een belangrijk communicatiejaar worden. Het EFRO bekendmaken, in eerste instantie bij de sociaal-economische wereld, maar ook bij het brede publiek is hierbij de finale doelstelling.

Wat doelstelling 3 betreft, is het zeer hoopvol te zien dat heel wat Vlaamse organisaties actief betrokken zijn bij goedgekeurde projecten. In 2009 zal er verder gewerkt worden aan de bekendmaking van de Interreg-programma's in Vlaanderen. Het doel hierbij is om een cultuur van ‘open innovatie’ en Europese samenwerking ingang te doen vinden en te stimuleren in Vlaamse organisaties en ondernemingen.

De vastleggingskredieten voor de Vlaamse cofinanciering voor het EFRO-fonds worden fors verhoogd van 16,5 naar 25,4 miljoen euro. Het Comité van Toezicht besliste in het kader van een tijdige en voldoende vastlegging van EFRO-middelen voor de prioriteiten Innovatie en Ondernemerschap in 2007 en 2008 minimaal twee zevende van het budget toe te wijzen en de volgende jaren (2009-2013) telkens minimaal een zevende. Gelet op de late start zal in 2008 en 2009 minimaal twee zevende van het budget moeten toegewezen worden. Promotoren kunnen in principe een even groot bedrag aan Vlaamse cofinanciering aanvragen. In de praktijk echter niet allemaal bij het Hermesfonds en ook niet voor elk project. Het geraamde bedrag aan gevraagde cofinanciering op Hermes bedraagt 60 percent van de Europese middelen. Daarbij komt dan nog de cofinanciering van de projecten binnen de prioriteiten Ruimtelijke Omgevingsfactoren en Stedelijke Ontwikkeling, plus deze voor projecten binnen de doelstelling 3-programma's. Voor 2009 is daarom een verhoging van het initieel uitgetrokken bedrag met ongeveer 50 percent noodzakelijk. De bedragen uitgetrokken vanaf 2012 kunnen dan weer verlaagd worden aangezien het programma dan in de eindfase komt.

De betalingskredieten voor EFRO werden verhoogd van 14 miljoen euro naar 20 miljoen euro. De voornaamste oorzaak ligt in de hierboven aangegeven versnelde uitvoering van het nieuwe doelstelling 2-programma Vlaanderen 2007-2013 en de nieuwe Interreg-programma's.

1.4. *Globaal overzicht van de begroting Economie, Wetenschap en Innovatie*

In het ontwerp van uitgavenbegroting voor 2009 zijn in totaal voor het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie 1,021 miljard euro kredieten uitgetrokken:

- niet-gesplitste en vastleggingskredieten: 887,113 miljoen euro;
- gesplitste vastleggingskredieten: 133,836 miljoen euro;

Inhoudelijk zijn deze als volgt verdeeld:

- apparaatskredieten: 15,098 miljoen euro (1,5 percent)
- economie en ondernemen: 319,551 miljoen euro (31,3 percent);
- wetenschap en innovatie: 686,3 miljoen euro (67,2 percent).

De verdeling van de middelen voor wetenschap en innovatie is als volgt:

- beleidsondersteuning en academisch beleid: 311,947 miljoen euro (45,5 percent);
- valorisatie en industrieel beleid: 346,419 miljoen euro (50,5 percent);
- sensibilisatie en samenleving: 27,934 miljoen euro (4,0 percent).

2. **Bespreking**

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt het goed dat de beleidsbrief een omvattende visie naar voren schuift en ruime aandacht besteedt aan de sociaaleconomische context. Ook het begrotingsdocument is mooi ingedeeld in prioriteiten, strategische en operationele doelstellingen en instrumentarium.

De drie pijlers innoveren, ondernemen en internationaliseren en de drie krachtlijnen vereenvoudigen, vergroenen en vermarkten, zijn niet verrassend maar zijn wel de juiste synthese van het beleid dat de minister de voorbije maanden toegelicht of gedeeltelijk uitgevoerd heeft. De hervormingen van PMV zijn terecht,

zeker de problemen met het budget voor economisch advies (BEA) slepen al een tijdje aan. Ook de startersplannen worden terecht hier ingeplant. Krijgt BEA een andere naam?

Minister *Patricia Ceysens* zegt dat het de ‘ondernemersportefeuille’ wordt.

De heer *Koen Van den Heuvel* somt nog een paar positieve punten op: de groeipremie wordt afgeschaft; de ecologiepremie wordt versterkt; de strategische steun wordt transparanter toegepast. De innovatieprojecten Methusalem, Hercules, Odysseus werken goed. De voorstellen rond ZAP en de tenure track zitten op het goede spoor. Voor Baekeland is het nog afwachten maar de spreker vermoedt dat het ook een goed initiatief is. De beleidsbrief bevat geen grote veranderingen maar consolideert de beloften. Voor CD&V is dat goed en komt het deels tegemoet aan zijn bekommelingen.

De zes clusters zijn nog altijd ruim geformuleerd. Vlaanderen valt niet uit de toon gezien de rapporten van dat slag in de buurlanden. Het is een onderonsje van de biotechnologie, de informatie- en communicatietechnologie (ITC), de nanotechnologie enzovoort. Vlaanderen tracht dat terecht voort te verfijnen tot de tien speerpunten. Daarna komt het erop aan haalbare cases te formuleren. Het lid verwacht dat dankzij VIA-atelier de juiste klemtonen zullen worden gelegd. Het is goed dat de regering zich meer toespitst op bepaalde aspecten, dat was een viertal jaren geleden niet vanzelfsprekend. Het komt erop aan de speerpunten duidelijk te formuleren en af te bakenen.

Rondetafelconferenties dienen om het industrieel beleid vorm te geven. Voorheen stond de minister een ad-hocbasis van die conferenties voor. Nu staat in de beleidsbrief een ietwat duurzamere aanpak met een procedure en een witboek. Klopt het dat de minister het instrument meer structureel zal installeren? Komen er rondetafelconferenties voor bijkomende sectoren? Hoe worden de sociale partners daarbij betrokken? Wat verwacht de minister van een witboek?

De Biobank wordt gefinancierd met FFEU-middelen om het translationeel onderzoek te stimuleren. Ook de initiatieven voor het innovatief aanbesteden

zijn prima. Volgens de minister heeft elk van haar collega's 1 miljoen euro ter beschikking. Hebben de ministers daar een handleiding voor? Innovatief aanbesteden is immers niet zo eenvoudig. Is de versnippering van het budget de meest efficiënte aanpak?

Flanders DC wordt in de tweede helft van 2008 geëvalueerd, de doorstart in 2009 is daarvan afhankelijk. Anderzijds wordt er gewoon voortgedaan in 2009. Is het dan een nepevaluatie? Hoe rijmt de minister beide uitspraken?

Het valt op dat aan de samenwerking met Nederland twee pagina's gewijd zijn, aan de samenwerking met Wallonië twee paragrafen. Het lid pleit ervoor dat de samenwerking tussen de Nederlandse technisch-wetenschappelijke attachés en de Vlaamse technologieattachés (FIT) om buitenlandse investeringen aan te trekken, evenwichtig is.

Het budget stijgt inderdaad met een kleine 30 miljoen euro. Daarnaast zijn er ook eenmalige budgetverhogingen, onder meer de FFEU-middelen. De budgetstijging blijft onder het stijgingsritme dat de volgende jaren nodig is om de 1 percent te halen.

Wanneer plant PMV een nieuwe oproep voor het ARKimedees-fonds?

Aan de overname van kmo's wordt nog niet echt veel aandacht besteed. Een soepele regeling voor de overname van kmo's is nochtans, onder meer gezien de vergrijzing, een belangrijke kwestie voor de volgende regeerperiode.

Het is positief dat de beleidsbrief meer aandacht besteed aan ruimte om te ondernemen. Het blijft echter vooral bij intenties. Hoe ver staat het voorontwerp van decreet? De minister is gebonden aan het tempo waaraan de actualisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vordert. Ook dat is een uitdaging voor de volgende regering. Ook de lokale besturen zijn vragende partij. Het beleidsdomein economie moet dan ook voldoende aandringen op de actualisering.

De heer *Bart Van Malderen* kan zich grotendeels aansluiten bij de vorige spreker. De beleidsbrief is degelijk opgebouwd en start net zoals vorige jaren met een interessante les macro-economie. Daaruit onthoudt het lid het belang van een kwalitatieve institutionele omgeving, maar ook dat het niet heilzaam is om alleen maar op kostenconcurrentie te spelen;

ook innovatie dient een speerpunt te zijn. In dit laatste jaar van de regeerperiode is het rapport Soete een belangrijk kader. Dat rapport dringt aan op vereenvoudiging, internationalisering en meer beleidsinstrumenten voor kmo's. De Vlaamse Regering biedt daar drie antwoorden op. Het eerste is vereenvoudiging en een betere focus via de integratie van VLAO en Agentschap Economie in het agentschap Ondernemen, de hervorming van BEA en de vereenvoudiging van de kmo-innovatie-instrumenten. Andere aspecten zijn het meer ecologisch en duurzaam maken van de economie en het vermarkten van innovatie.

De beleidsbrief is opgesteld vóór de recessie en de financiële crisis. Hij gaat uit van een groei van 1,8 percent in 2009. Is het document nog actueel en moet het niet aangepast worden? De minister heeft zelf verwezen naar de maatregelen die de Vlaamse Regering heeft genomen om de kredietverstrekking aan bedrijven te blijven garanderen door de aanpassing van de waarborgregeling.

De problemen van de kredietverstrekking slepen al langer aan dan de kredietcrisis, ongeveer sinds 2000. Ondanks die lange periode, heeft de waarborgregeling eerder een matig succes, zeker voor de hogere regionen. Uit de cijfers van 2007 blijkt dat de huidige bijsturing 39 projecten zou vatten. Dat relateert de impact, hoewel het een belangrijk signaal is dat de Vlaamse Regering vertrouwen wil geven aan en opwekken bij bedrijven. Het lid denkt dat er toch wel een en ander schort aan de bekendmaking van de maatregel. De 39 dossiers zitten daarenboven geconcentreerd bij een of twee banken. Het is nodig dat de spelers daar operationeel soepeler mee omgaan.

Als gevolg van de vertragende economie, zijn er na de groei van het aantal starters veel faillissementen. Het lid was verbaasd over het grote verschil tussen het aantal potentiële starters en het reële aantal starters, één op vier start ook echt. Is het niet mogelijk dat PMV de doorlooptijd van dossiers of beoordelingscriteria van bijvoorbeeld de win-winlening of ARKimedees, zodanig aanpast dat het aantal kandidaat-starters dat daadwerkelijk een bedrijf opricht, stijgt?

De minister heeft naast onderzoek en ontwikkeling een derde O van ondernemen toegevoegd. Het lid wil daar ook operationaliteit aan toevoegen en wil daarmee meer aandacht vragen voor de concrete uitvoering. Vooreerst pleit het lid voor het reduceren van de administratieve overlast. De cel wet kwaliteit heeft

2008 gebruikt om een nulmeting te doen en doelstellingen te bepalen. In 2009 zal hij een databank aanleggen. Is dat voldoende ambitieus? Hetzelfde geldt voor de evaluatie van beleidsinitiatieven. Het beleid houdt wel degelijk rekening met het rapport Soete maar er zijn ook heel wat andere evaluaties. Voor 2009 worden er een tweetal nieuwe aangekondigd. Het is niet altijd duidelijk wat de gevolgen van dergelijke evaluaties zijn. Kortom, het lid pleit voor een betere implementatie van evaluatieresultaten.

Voor een aantal sectoren zijn er rondetafelconferenties. Worden die opgevolgd? Wat zijn bijvoorbeeld de permanente gevolgen van de rondetafelconferentie automobiellindustrie? Er worden rondetafelconferenties over de textiel en hout aangekondigd. Hoe staat het met het witboek van die sector? De beleidsbrief kondigt ook een vaste procedure aan waarbij gestart wordt van een witboek van de sector. Kan elke sector zo maar een witboek maken of moeten er vooraf contacten gelegd worden? Zijn de rondetafelconferenties een nieuwe vorm van sociaal overleg, een soort Vlaams sectoraal overleg naast VESOC en SERV? Als dat zo zou zijn, is het belangrijk dat werkgelegenheid structureel ingebakken wordt als een evaluatiepunt. Sp.a heeft dat voorheen aangekaart voor de chemie en de automobielsector.

Het geheel van de middelen voor innovatie daalt in 2009 licht ten opzichte van 2008. De structurele stijging van 29 miljoen euro dekt immers niet de huidige eenmalige middelen. Uiteindelijk is bij de uitvoering de oorsprong van de middelen niet belangrijk maar wel de realisaties. 12,5 miljoen euro gaat trouwens naar acties technologische innovaties van de Vlaamse Regering. Wat houden die in? 3 miljoen euro gaat naar specifieke maatregelen voor kmo's. Hoe rijmt de minister dat met het rapport Soete dat zegt dat het instrumentarium meer moet worden gericht op kmo's?

Zijn er ondertussen al gegevens over de evaluatie van Odysseus beschikbaar? Van de 31 kandidaten blijven er 25 over. Wat is de reden van die uitval? Spelen persoonlijke redenen of heeft het te maken met de duurtijd van beslissingen?

De gelijkschakeling van de sociale voordelen tussen IWT- en FWO-beurzen is een goede zaak. De duurtijd wordt blijkbaar bewust nog wel gedifferentieerd. Wanneer wordt de gelijkschakeling van toepassing?

De heer Van Malderen merkt verder inzake innovatief aanbesteden weinig verschillen met de beleidsbrief 2008. Hoe ver staat het met de toolbox? Wat

is er precies gebeurd met de middelen van 2008? Dezelfde vraag kan gesteld worden over de proeftuinen voor testgebruikers. Die werden aangekondigd in 2008, de eerste aanvragen komen er pas in 2009. Voor Hercules is een eerste oproep gebeurd in 2008, maar de eerste toekenning is pas gepland in het najaar van 2009. Is het samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Regering afgerond? Dat is een voorwaarde voor uitkering.

De doelstelling is VLAO per 1 januari te integreren. Er komt een fijnmazig netwerk van lokale contactpunten via de ondernemingsloketten. Waarom is dat niet twee jaar geleden gebeurd?

De beleidsbrief geeft geen datum waarop een subcommissie Preventief Bedrijfsbeleid zou worden opgericht. Het lid heeft begrip voor de juridische problemen, maar zal allicht een initiatief nemen zodat nog deze regeerperiode werk wordt gemaakt van preventief ondernemen in alle aspecten van het VESOC-akkoord.

Sp.a heeft zich al positief uitgelaten over de integratie van groeipremie en ecologiepremie. Zuinig omspringen met energie en ecologisch bewustzijn vormen belangrijke concurrentiefactoren. Hopelijk kan de versoepeling het aantal dossiers over hinder openbare werken verhogen. Voor BEA is de evolutie af te wachten.

Inzake ruimte voor ondernemen zijn er 42 brownfieldconvenanten geselecteerd. Het valt af te wachten hoeveel er daadwerkelijk gerealiseerd worden. Ruimtelijke criteria, afbakeningsprocessen, afwijkende bestemmingen vormen obstakels. Uit contacten met bedrijven en andere partners van brownfieldconvenanten blijkt dat de economische haalbaarheid van nogal wat van de sites staat of valt met de omzetting naar woonzone, dus de mogelijkheid om de sites te gebruiken voor huisvestingsprojecten. De gronden gebruiken voor bedrijven zou blijkbaar te weinig opleveren voor de projectontwikkelaar. Dat is een zorgelijke ontwikkeling omdat het beleid van de brownfieldontwikkeling een economische motor wil maken.

Tien projecten voor ondernemingsvriendelijke gemeente zijn ondertussen de evaluatiefase voorbij. In de beleidsbrief staat dat als in 2009 na een tijdje proefdraaien, blijkt dat: "Er een bereidheid is bij verschillende partijen, is het de intentie dat het kan uitgroeien tot de basis van een langetermijnbeleid.". In die zin zit heel veel twijfel. Kan de minister dat meer verduidelijken?

Over de bedrijventerreinen en de evaluatie van VLAO zegt de heer Van Malderen dat wat vandaag ter beschikking is, blijkbaar weinig rekening houdt met recente ontwikkelingen op gemeentelijk vlak, bijvoorbeeld de ruimtelijke uitvoeringsplannen. De atlas hanteert zoeklocaties die kunnen worden ingebracht in ruimtelijke planningsprocessen. Dat is bijna een voorafname op planningsprocessen. Hoe worden de zoeklocaties bepaald? Het lid heeft het dan niet alleen over de afweging tussen bestemming en zoning maar ook tussen de types bedrijventerreinen.

De streekpacten moeten over heel concrete agenda's en over goede cijfers beschikken om tot echte streekontwikkeling te komen.

De heer *Louis Bril* verwijst naar de economische crisis. De Vlaamse economie heeft sterke punten zoals het Vlaams bruto binnenlands product per hoofd, de arbeidsproductiviteit, de investeringsratio van de private sector en de aantrekkelijkheid voor buitenlandse investeerders. Zwakke punten blijven de werkgelegenheidsgraad, de werkzaamheidsgraad, de ondernemersgraad, de intensiteit van onderzoek en ontwikkeling.

Voor het begrotingsjaar 2009 worden de beleidsmiddelen voor wetenschap en innovatie structureel verhoogd met 29 miljoen euro. Er zijn evenwel aanwijzingen dat de overheidsinspanningen de onderzoeksinspanningen van de private sector verdringen of beperken. In het verleden is dat ook al het geval geweest, bedrijven zijn dan verplicht tegenover de subsidies een eigen inbreng te stellen. Hoe dan ook moet de verhoging van de middelen gekoppeld worden aan economische hervormingen. Het is zo dat economische hervormingen belangrijker zijn om bedrijven tot innovatie aan te zetten dan de beschikbaarheid van publieke fondsen.

Onderzoek en ontwikkeling zijn niet de finaliteit van ondernemen maar wel het verkopen van producten en diensten. Het maken van winst, op een positieve manier, blijft de 'bottomline'. Als onderzoek en ontwikkeling niet renderen, zal er ook niet worden geïnvesteerd. Concurrentie zet aan tot innoveren, niet de beschikbaarheid van belastinggeld. De regering moet dus ook kijken naar de meest doelmatige aanwending van het budget voor onderzoek en ontwikkeling. Bepaalde projecten zijn wenselijk omdat ze een belangrijke maatschappelijke meerwaarde hebben, bijvoorbeeld investeringen in hernieuwbare energie. Dergelijke projecten verdienen zeker ondersteuning. Daarnaast kan de overheid privaat onderzoek

bevorderen. Dat wordt echter op een ander bevoegdheidsniveau beslist. Onderzoek bewijst dat fiscale stimulansen vaak investeringen meer bevorderen dan het ter beschikking stellen van overheidsgeld. Uiteraard dient voor een accentverschuiving van subsidies naar fiscale maatregelen de institutionele context van het land aangepast te worden.

Zonder voldoende onderzoekers is een performante aanwending van de middelen voor onderzoek en ontwikkeling onmogelijk. Nochtans heeft Vlaanderen wetenschappers te kort. Tegenover financieel kapitaal moet voldoende menselijk kapitaal staan. Een programma als Odysseus moet dan ook zeker voortgezet worden en desnoods versterkt.

De competentiepolen houden een samenwerking in tussen alle relevante actoren op het vlak van innovatie, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Een bekende competentiepool is Flanders Drive voor de auto-industrie. Misschien kan dergelijke competentiepool ook overwogen worden voor de energiesector. De farmaceutische nijverheid besteedt 17 percent van haar omzetcijfer aan innovatie, de autosector slechts 4 percent, de energiesector amper 1 percent.

Flanders DC wordt momenteel geëvalueerd. Zijn de resultaten daarvan al bekend? De beheersovereenkomst moet immers voor midden volgend jaar vernieuwd worden.

De minister breekt een lans voor meer ICT in het bedrijfsleven, onder meer als ze het heeft over interactieve websites voor ondernemingen. De resolutie van de Commissie Digitaal Vlaanderen pleit daarenboven voor een sensibilisatiecampagne om vooral de kmo's ervan bewust te maken dat internet en ICT een meerwaarde kunnen betekenen voor de bedrijfsvoering, de productiviteit en de efficiëntie. De campagne omvat de volgende thema's: de betrouwbaarheid van internethandel, de veiligheid van computers en netwerken, het gebruik van digitale netwerken voor samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, de relatie tussen bedrijfsleven en overheid en de meerwaarde van e-business. Er wordt dus ook gepleit voor een gespecialiseerde ondersteuning van het bedrijfsleven door het aanbieden van advies via accountmanagers met diepgaande expertise. Dat zou kunnen gebeuren via het nieuwe Agentschap Ondernemen. Kan dat geactiveerd worden?

Er komt een onderzoek naar een waarborgregeling voor grotere ondernemingen. Is er een verband met

het aangekondigde XL-fonds voor investeringen met risicokapitaal in grotere ondernemingen? Komt er een alternatief voor het NRC-fonds?

Mevrouw *Martine Fournier* vraagt of er informatie-brochures zijn over de infodag voor gemeenten over de Dienstenrichtlijn en of er nog dergelijke initiatieven opgezet worden. De Dienstenrichtlijn hindert de bescherming van de buurtwinkels. Het lid betreurt dat de beleidsbrief geen aandacht besteedt aan buurtwinkels of kernversterkend beleid.

De beleidsbrief heeft het evenmin over samenwerking met Frankrijk. Die is toch belangrijk voor de grensstreek. In 2006 is overlegd over de samenwerking met Wallonië, in 2007 is er gekeken op welke vlakken samenwerking mogelijk was, in 2008 waren er concrete actiepunten. Wat gebeurt er in 2009? Wat is de timing? Waarom worden de eerste aanvragen voor de proeftuinen pas in 2009 verwacht?

De heer *Eric Van Rompuy* vraagt of de maatregelen die de regering op 14 november 2008 genomen heeft, directe budgettaire implicaties hebben. Het lid vraagt naar een overzicht van de maatregelen. Welke maatregelen zijn nieuw? Kan de minister de budgettaire impact van de maatregelen toelichten? Zal de regering nog amendementen indienen in de plenaire vergadering?

De begroting herpositioneert drie beleidsinstrumenten. De groeipremie wordt afgeschaft, er zitten enkel betalingskredieten in. Het is duidelijk dat het call-systeem niet werkte. Een bedrijf dat aan de criteria voldoet, heeft recht op investeringssteun, voorheen was de kans dat een bedrijf een premie kreeg te klein. De premie was daarenboven niet doorslaggevend in de beslissing om te investeren. Met de focus op ecologie en de verhoging van de bedragen, is aan dat euvel verholpen.

Een tweede aspect is de fusie van het agentschap Economie met het Vlaams Agentschap Ondernemen. Het lid hoopt dat die vereenvoudiging de slagkracht zal verhogen.

De streek economie is altijd een sterke poot geweest van de Vlaamse economie. Nu bestaan daarvoor de streekpacten en ook de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (POM's) zijn verantwoordelijk voor de regionale benadering. Het lid mist echter de sturing van de vroegere Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen. Het regionale economische beleid

blijft in een schemerzone hangen. Misschien is het voorbijgestreefd, maar dan is het aan de Vlaamse Regering om dat ook duidelijk te zeggen en niet de schijn op te houden.

Het is goed dat de kmo-ondernemingsportefeuille nu alle instrumenten centraliseert. Het was al langer duidelijk dat BEA niet optimaal gebruikt is, maar dat er nu een integratie komt van een aantal complementaire instrumenten van het agentschap Economie, van het IWT en van het FIT, is positief. Dat komt tegemoet aan kritiek van CD&V.

De crisis in de Amerikaanse automobielsector waarbij de Amerikaanse regering weigert de 'big three', GM, Opel en Chrysler te steunen, zal onvermijdelijk gevolgen hebben voor Europa. Volgend jaar zal zeker de vraag opnieuw rijzen over de toekomst van de industrie in het algemeen, en meer specifiek van de automobielsector. Het lid pleit niet voor een sectoraal beleid maar de automobielsector is een van de pijlers van de Vlaamse economie.

Ondernemingen halen nauwelijks meer omzet uit innovatie dan in 2001. Daarvoor is de overheid niet alleen verantwoordelijk, integendeel. De Vlaamse concurrentiekracht zal het niet moeten hebben van de lage kosten maar wel van de innovatiekracht. Het is belangrijk dat de regering innovatie als kracht van het bedrijfsleven blijft naar voren schuiven.

Kortom, het lid is het eens met de positieve kritiek op de beleidsbrief, maar in tijden van economische crisis is voorzichtigheid geboden.

Minister *Patricia Ceysens* bevestigt in haar antwoord op de opmerkingen en vragen van de leden, dat de minister-president bij het presenteren van de nota 'Herstel het vertrouwen' aan een bedrag van 850 miljoen euro kwam. Een groot deel daarvan zijn heroriënteringen. Het is niet zo dat het om nieuwe middelen gaat. Zo valt een groot deel van de 500 miljoen euro voor de waarborgregeling onder die 850 miljoen euro. Daarvoor is de begroting 2008 al geamendeerd. De minister heeft een gelijkaardig amendement bij de begroting 2009.

De clusters draaien rond nanotechnologie, biotechnologie en clean technology. Opvallend is dat de Nederlanders het net iets anders doen, ze hebben een cluster Food&Flowers, een cluster Water maar ook een cluster rond de creatieve industrie, met onder meer de gamingindustrie. Hun clusters klinken min-

der zwaar technologisch dan de Vlaamse. Bij de Nederlanders lijkt het meer een marketingoperatie. De minister verwijst naar een Zwitserse professor die heel wat onderzoek verricht heeft over regionale clustering. Ze is van plan om toch nog informatie daarover te verzamelen.

De rondetafelconferentie voor de automobielsector komt opnieuw samen op 3 december 2008. De premier en de federale ministers, de minister-president en de Vlaamse ministers en de industrie nemen daaraan deel. Een van de vaststellingen zal zijn dat heel wat aspecten van de twaalf punten uitgevoerd zijn. De ecocombi's vormen echter nog een groot probleem. Voor textiel en hout, de zogenaamde lichte materialenindustrie, zijn de werkgroepen nog bezig maar het eerste contact, met de ministers erbij, is gepland voor december. De rondetafelconferentie 'life sciences' is afgerond. Alleen de proefinstallatie is niet gerealiseerd, maar dat wordt nu hersteld via een Interregprogramma met Nederland.

De rondetafelconferenties zijn nu structureel omdat ze een plaats gekregen hebben in het VESOC-kader. Er zijn ook afspraken over de procedure. De minister-president en de ministers van Werk en Economie sturen dat aan. De formele werkwijze kan misschien een verlies van flexibiliteit tot gevolg hebben. Er zijn nog andere witboeken in de maak, de grootte ervan varieert per sector.

Alle ministers krijgen inderdaad middelen voor innovatief aanbesteden, maar die zijn beperkt in de tijd. Als ze binnen een bepaalde periode niets gedaan hebben, vloeien de middelen terug naar andere ministers die wel actie ondernemen. In september was er een studiedag waarop heel veel administraties aanwezig waren. Ze kregen buitenlandse voorbeelden voorgeschoteld. Eigenlijk is daar een heel draaiboek voor innovatief ondernemen voorgesteld. Er is drempelvrees, ook bij de ministers. Minister Ceysens zal er vrijdag bij alle ministers op aan dringen om minstens een contactpersoon aan te stellen.

De komende drie dagen nemen 1500 ingeschrevenen deel aan workshops in het kader van Flanders DC. Het is een grote manifestatie over creativiteit en innovatie. De evaluatie van Flanders DC loopt, een Nederlands bureau voert de doorlichting uit. Het is vergelijkbaar met Technopolis. Ook dat werd grondig geëvalueerd, desalniettemin waren de kredieten voor het jaar nadien al vastgelegd. Als er geen middelen

zijn, kunnen dergelijke organisaties, ook bij een positieve evaluatie, niet voort werken.

PMV bestudeert of de waarborgregeling moet worden uitgebreid tot de grote bedrijven. Dat heeft niets te maken met het XL-fonds. Dat fonds zal samen met de GIMV worden opgericht om participaties te nemen. Dat is iets heel anders dan waarborg verstrekken. De werking van het NRC-fonds wordt omgevormd tot de achtergestelde leningen.

Over de infodag dienstenrichtlijn, georganiseerd door VVSG, zijn geen documenten beschikbaar. De administratie leverde enkel een inhoudelijke bijdrage. Geen enkel ander gewest houdt zich bezig met die richtlijn. De administratie krijgt dan ook veel vragen daarover. Iedereen stelt maar uit, maar vroeg of laat valt het doek.

De buurtwinkels maken deel uit van de call ondernemingsvriendelijke gemeente en ook van het EFRO.

De aandacht voor Nederland is groot, maar de samenwerking is ook positief. Met Frankrijk heeft de minister jammer genoeg niet altijd dezelfde ervaring. Rijsel hechtte veel belang aan het project Futuro Textiel, maar in de praktijk doet het er niets voor. Nederlanders komen hun verbintenissen na, de Fransen gebruiken veel woorden maar er volgen weinig daden.

De beleidsbrief is gemaakt vooraleer de minister met haar collega's overlegd heeft, maar er komen in ieder geval verdere initiatieven om te streven naar meer samenwerking met Wallonië, bijvoorbeeld op vlak van de technologische attachés.

De volgende ronde voor ARKImedes is gepland eind 2009. PMV brengt daarvoor alles in gereedheid. De minister zal de evaluatie van Odysseus aan het parlement bezorgen. Het gaat om individuen, dus de redenen voor afhaken zijn divers. Zoals gezegd zijn de IWT- en FWO-beurzen gelijkgeschakeld en zelfs meer dan eigenlijk moest.

De minister heeft het samenwerkingsakkoord voor Hercules ondertekend maar het ligt nu bij de Inspectie voor Financiën. De projecten zijn ondertussen geselecteerd.

De technologische acties Vlaamse Regering slaan op het clusterbeleid competentiepolen. De middelen

komen ook bij de kmo's maar het geheel is opgedeeld volgens de lijnen van het IWT.

Een op vier kandidaat-starters richt ook effectief een bedrijf op. Dat is heel vergelijkbaar met andere regio's en landen.

De heer *Bart Van Malderen* vraagt of praktische details zoals een kortere doorlooptijd van een dossier of andere ratio's van PMV, ervoor kunnen zorgen dat meer kandidaten aan bod komen vooraleer ze afhandelen.

Minister *Patricia Ceysens* herhaalt dat de cijfers vergelijkbaar zijn met die van de buurlanden, maar bevestigt dat al het mogelijke moet worden gedaan.

Het is mogelijk om binnen EFRO een project in te dienen om overnames te stimuleren. Overnames is een van de lijnen die de gewestelijke ministers van Economie afgesproken hebben. Zo kan er bijvoorbeeld gestreefd worden naar meer synergie tussen de drie gewestelijke overnamedatabanken.

Wat ruimtelijke economie betreft, wordt er gewerkt aan het in kaart brengen van de beschikbare ruimte. Het is niet altijd mogelijk om bepaalde brownfields aantrekkelijk te maken voor de economie. Ze zijn immers gelegen op plaatsen die gunstig waren voor de zware industrie, maar niet voor de nieuwe industrieën. Dat is de reden waarom bijvoorbeeld op de site van Vilvoorde een groot woonproject gepland is. De minister zou liever hebben dat de gronden voor de industrie blijven maar als die niet geïnteresseerd is, is het beter er bouwgrond van te maken. Dat heeft wel als gevolg dat bepaalde gebieden die niet aantrekkelijk zijn voor de industrie, het moeilijk blijven hebben.

II. BEVOEGDHEID WERK VAN DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

De bevoegdheid Werk van de heer van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, heeft betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikelen 12 (begrotingsprogramma JD, JE), 29, 44, 45 (samen met de Commis-

sie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 75 en 150;

Begrotingstabel - afdeling I: programma's JA, JB, JD, JE (ba. 12.39 en 33.03) en VH;

Begrotingstabel - afdeling V: Herplaatsingsfonds

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Werk – Beleidsprioriteiten 2008-2009 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 1955/1) besproken.

1. Toelichting door de minister

Minister *Frank Vandenbroucke* zegt dat de Vlaamse arbeidsmarkt zich momenteel op een kantelmoment bevindt. De laatste jaren kon Vlaanderen al bij al een vrij positief bilan voorleggen. De werkloosheid liep in het afgelopen jaar terug tot het laagste niveau in jaren, de tewerkstelling trok aan tot het hoogste niveau in jaren en de werkzaamheidsgraad nam opnieuw toe. Zelfs minder kansrijke groepen wisten te profiteren van de aantrekkende arbeidsmarkt. De toename van de arbeidsdeelname bij 50-plussers was bijna drie keer zo uitgesproken als de globale toename voor Vlaanderen en ook voor personen van niet-Europese afkomst was de groei in de arbeidsdeelname sterker dan gemiddeld.

Maar de laatste maanden vertraagt de economische groei. Volgens de meest recente ramingen van het federaal Planbureau (september 2008) zal de economische groei in 2008 nog maar 1,6 percent bedragen en in 2009 1,2 percent. Als gevolg van de internationale financiële crisis worden de economische groei-prognoses verder naar beneden bijgesteld. Volgens het IMF zal de groei in de Eurozone in 2009 niet meer dan 0,2 percent bedragen. De effecten van deze minder rooskleurige economische vooruitzichten laten zich voelen op onze arbeidsmarkt onder meer in het groot aantal herstructureringen die de afgelopen maanden werden aangekondigd.

Toch mogen we volgens de minister niet vervallen in paniekvoetbal of doemdenken. De maatregelen die de afgelopen jaren werden genomen zijn solide om de twee pijlers van het beleid van de minister, met name 'meer mensen aan het werk' en 'ruimte voor elk talent' te schragen. Het komt er de volgende maanden op aan om de positieve beweging die is ingezet, vast te houden en te bestendigen. Vandaar dat we de maatregelen die we de afgelopen jaren hebben genomen verder op kruissnelheid moeten laten komen, maar tegelijkertijd goed moeten opvolgen in func-

tie van de veranderende omstandigheden en waar nodig moeten versterken. Hierbij wil de minister vijf prioriteiten naar voren schuiven die hij de volgende maanden nog op sporen wens te zetten. Het zijn prioriteiten die eveneens zijn terug te vinden in het luik 'activerend arbeidsmarkt versterken' van het economisch impulsprogramma dat de Vlaamse Regering op 14 november 2008 goedkeurde.

Ten eerste wil de minister inzake het actief herstructureringsbeleid alle registers openzetten om op het terrein de vlotte overgang van werk naar werk zo goed mogelijk waar te maken. De tewerkstellingscellen en de sociale interventieadviseurs zullen via een intensieve begeleiding naar werk de gevolgen van herstructurering en collectief ontslag zo goed mogelijk ondervangen. De equipe van de interventieadviseurs werd onlangs, naar aanleiding van de recente aankondigingen, versterkt. Deze mensen staan in voor de eerste opvang van ontslagen werknemers. Ze geven hen informatie over vacatures en begeleiden hen naar werk. In totaal zijn er nu 30 sociale interventieadviseurs.

Met de Vlaamse Regering en de sociale partners werd voor de zomer reeds afgesproken dat een aantal elementen van het herstructureringsbeleid verder worden uitgediept. Het gaat daarbij onder meer over de kwaliteit van het outplacementaanbod, de gegevensuitwisseling met de publieke bemiddelingsdienst enzovoort.

De huidige socio-economische situatie vergt dat we deze agenda niet alleen versneld uitvoeren maar tevens verbreden. Volgende pistes moeten tijdens dit overleg verder worden uitgewerkt:

- 1° tijdelijke werknemers die in het kader van herstructurering hun contract niet langer verlengd zien, hebben recht op een snelle begeleiding. VDAB moet de basisdienstverlening (inschrijving, informering en aanbieden van vacatures) naar deze werkzoekenden op een aangepaste manier kunnen garanderen (bijvoorbeeld door het inlassen van collectieve sessies, via de permanente tewerkstellingcellen of andere vehikels). Vervolgens moet men ook beschikken over een aangepast traject met elementen van begeleiding en/of opleiding;
- 2° tijdens de zoektocht naar werk van de ontslagen werknemers moet veel meer dan nu het geval, gebruik worden gemaakt van de zogenaamde

portfoliomethodieken. Deze manier van werken houdt rekening met de verworven competenties en voorkeuren van de getroffen werknemers. Men maakt daarbij gebruik van het bestaande instrumentarium bijvoorbeeld inzake ervaringsbewijzen. Vraag en aanbod vinden elkaar beter omdat de werknemer beter zijn competenties leert kennen. Rond dit laatste kan in overleg met de outplacementsector een bijkomend initiatief worden opgestart;

- 3° ook de subregionale en sectorale dynamiek moet ten volle in dit verhaal kunnen spelen. Die dynamiek moet ons ook toelaten om creatieve oplossingen te vinden aangepast aan de sectorale of regionale situatie. Enkele voorbeelden. De textielsector kent meer dan 1000 ontslagen. Samen met sectorale sociale partners wordt de mogelijkheid onderzocht van een Europees dossier, zodanig dat de getroffen werknemers alle kansen kunnen worden gegeven om zich te heroriënteren naar nieuwe banen, bij voorkeur in dezelfde regio, namelijk West-Vlaanderen, maar vermoedelijk ook in ander sectoren en beroepen. Die sectorale dynamiek moet ten volle worden verkend. Recent zag de minister de sociale partners van de Kempen. De ontslagen in de Kempen zijn talrijk en vragen om een aparte aanpak, in het bijzonder omdat er veel tijdelijke werknemers zijn wier contract niet langer werd verlengd. Ook de mogelijkheden van de lokale diensteneconomie moeten worden verkend. De sector kent een groei en biedt duurzaam, volwaardig werk aan. Vele lokale besturen willen in deze tijd van crisis, samen met de Vlaamse overheid, ook mee hun verantwoordelijkheid nemen.

Ten tweede staan we voor de belangrijke opdracht om de sluitende aanpak voor werkzoekenden verder te verdiepen (intensieve benadering) en te verbreden waar mogelijk (maatwerk voor doelgroepen). De intensieve benadering in het jeugdwerkplan, dat sinds begin van het jaar het steden- en gemeenteplan verruimde, zal de komende maanden verder worden uitgerold. De minister is ervan overtuigd dat we met deze vernieuwde aanpak een belangrijke weg zijn ingeslagen, die richtinggevend is voor het bemiddelingsmodel van de toekomst. Hij hoopt dat het bereik van allochtone jongeren met deze generieke maatregel net zo groot zal zijn als in het steden- en gemeenteplan.

Ook voor werkzoekende 50-plussers zal in de komende maanden een specifieke en maatgerichte

aanpak worden uitgewerkt. Rond de krachtlijnen van die vernieuwde aanpak werd een akkoord bereikt tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners. Het akkoord 'samen op de bres voor 50+' bevat een geheel van afspraken om 50-plussers aan het werk te houden en de instroom van oudere werkzoekenden in de bedrijven te verhogen.

In het kader van het Impulsplan wordt de tewerkstellingspremie 50+ geoptimaliseerd door de premie te verhogen. Vanaf 1 januari 2009 zullen er vier premies bestaan in de plaats van de huidige drie en zal de premie verhoogd worden:

- voor de loongroep 800-1400 euro per maand blijft het premiebedrag op 400 euro per maand;
- voor de nieuwe loongroep 1400-2000 euro per maand wordt het premiebedrag verhoogd van 400 naar 700 euro per maand;
- voor de loongroep 2000-3500 euro per maand wordt het premiebedrag verhoogd van 700 naar 1000 euro per maand;
- voor de loongroep +3500 euro per maand wordt het premiebedrag verhoogd van 1000 naar 1500 euro per maand.

Verder wil de minister zijn beleid ten aanzien werkzoekenden met een medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) verder op punt stellen en verfijnen in nauw overleg met actoren uit de welzijnswereld.

Een derde prioriteit die hij naar voren schuift, is dat het nieuwe kader voor een inclusief arbeidsmarktbeleid voor mensen met een arbeidshandicap op een vlotte wijze kan van start gaan. Het volledige instrumentarium om werkzoekende personen met een handicap aan het werk te helpen, trad op 1 oktober 2008 in werking. Hiermee hoopt de minister de aanwerving van personen met een arbeidshandicap een substantiële duw voorwaarts te geven en bij te dragen tot de integratie op de arbeidsmarkt.

Ten vierde streeft de minister ernaar om de goede voorbeelden en praktijken uit de projecten rond werkbaarheid en sociale innovatie die de afgelopen jaren werden opgezet, een maximale verspreiding te geven. Daarom, en om het werken aan sociale innovatie meer structureel te verankeren in het Vlaamse

beleid, streeft de minister naar de uitbouw van een volwaardige competentiepool waarin de academische wereld en het bedrijfsleven elkaar versterken.

Ten slotte moet de versnelde uitvoering van de Competentieagenda de baan vrijmaken voor het beter onderkennen, zichtbaar maken en inzetten van competenties op de Vlaamse arbeidsmarkt en in het onderwijs. De minister kiest hierbij, samen met de sociale partners en de onderwijspartners, uitdrukkelijk voor een arbeidsmarktbrede benadering. Competenties moeten meer dan ooit de bouwstenen van het werkgelegenheidsbeleid zijn, als wissel op een toekomst waarin arbeid schaarser wordt.

Hiertoe zal de minister ook de sectoren oproepen om zich verder te engageren in het verhaal van de competentieagenda. Het sectorniveau is de plaats bij uitstek waarin afspraken worden gemaakt inzake opleiding en vorming. Voor de sectorale sociale partners is een bijzondere en belangrijke rol weggelegd zowel om de mensen die getroffen zijn door herstructurering nieuwe kansen te bieden (binnen of buiten de sector), maar evenzeer om het competentieniveau van de zittende werknemers via gesolidariseerde inspanningen op peil te houden.

Sectoren die engagementen willen opnemen om samen met de Vlaamse overheid een aantal van deze beleidslijnen, met name bijkomende opleiding en vorming, via een addendum aan de convenant te ondersteunen, worden financieel ondersteund.

Hierbij denkt de minister onder andere aan sectoren die een actieve rol spelen in het herstructureringsbeleid. Dit kan door bijvoorbeeld de inspanningen inzake outplacementkost te solidariseren, door gratis opleiding aan te bieden aan alle getroffen werknemers, door mee de kwaliteitseisen inzake outplacement te onderschrijven enzovoort. Het kan daarbij ook gaan om sectoren die duidelijk te kennen geven hun inspanningen inzake opleiding en vorming voor de werknemers te willen verhogen. De modaliteiten waaronder deze stimulans wordt verleend, worden momenteel uitgewerkt in overleg met de Vlaamse sociale partners.

Verder zal via een stappenplan het verankeren van de loopbaandienstverlening in de werkwinkels vorm krijgen.

Het einde van de legislatuur mag ons volgens de minister niet afremmen in onze vastberadenheid voor

meer en beter werk in Vlaanderen. De veelheid aan maatregelen in deze beleidsbrief toont aan dat de minister dit alles niet afwacht om nu reeds noodzakelijke stappen te zetten.

Vervolgens overloopt de minister de budgetten binnen de programma's onder zijn bevoegdheid.

Programma JA apparaatkredieten

Op het apparaatkredieten-programma bevinden zich de werkingsuitgaven van interne WSE entiteiten (departement en IVA subsidie agentschap WSE).

De beperkte verhoging van het aandeel 'niet gesplitste kredieten' is hoofdzakelijk het gevolg van indexatie en van uitvoering van de afgesloten sectorale akkoorden. Het sectoraal akkoord 2008/2009 voorziet onder andere in een weddeverhoging vanaf januari 2009 met 2 percent (beperkt tot 50 euro bruto) en de verdere daling vanaf mei 2009 van het werknemersaandeel in de prijs van de maaltijdcheques.

Het bedrag van gesplitste vastleggingskredieten daalt met 800.000 euro. Dit heeft te maken met investeringen 'op kruissnelheid' in het kader van het ICT-investeringsproject WS10 dat departement en subsidieagentschap vanaf 2008 opstartten wat een hoge begininvestering in dat jaar vergde (veel contracttoewijzingen). De betalingsgevolgen laten zich vooral voelen in de volgende jaren: dus toenemend betaalkrediet (GOK) vanaf 2009.

Deze inspanningen hebben al geleid tot een betere dienstverlening en informatieverstrekking zowel binnen het werkveld als naar het brede publiek toe: de minister vermeldt hier de succesvolle lancering dit jaar van de volledig vernieuwde website Werk.be.

Programma JB provisiës

Binnen het beleidsdomein Werk gaat het om één provisioneel krediet ter dekking van de uitgaven in uitvoering van het Vlaams Meerbanenplan dat van start ging in 2006 en de aanvullende middelen voorzien in de meerjarenbegroting. Gezien dit programma en het daarin vervatte deelprogramma Compentieagenda nu reeds verschillende jaren loopt kon hetgeen apart in provisie diende te worden gehouden, stelselmatig worden afgebouwd. De minister schetst de evolutie: van 41,6 miljoen euro in de begroting 2007 naar 11,9 miljoen euro in de initiële begroting 2008 tot nog goed 3 miljoen euro in de initiële begroting 2009. Gezien

de gefinancierde maatregelen inmiddels grotendeels geconsolideerd werden, paste het de middelen rechtstreeks in te bedden in de geëigende basisallocaties waarop ze aangerekend worden. De restprovisie omvat nog slechts budget voor enkele recent opgestarte projecten en het saldo van het groeipad van de WSE voorzien in de meerjarenbegroting.

Dit budget zal in 2009 aangewend worden voor éénmalige initiatieven, aangezien het restbudget voorbehouden is om de kostprijs van de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) te financieren in 2010, die vanaf dan op kruissnelheid komt.

Programma JD Werk

Dit programma omvat, verspreid over de diverse kredietsoorten, de beleidskredieten voor Werk voor een totaalbedrag van 970 miljoen euro.

Omvangrijke kredieten binnen dit programma vormen de dotaties voor de EVA's VDAB en Syntra Vlaanderen. Machtigingen en subsidies voor het ESF agentschap en voor het herplaatsingsfonds. Respectievelijk gaat het om 451,6 miljoen euro voor VDAB, 61,4 miljoen euro voor Syntra Vlaanderen, 20 miljoen euro voor ESF-cofinanciering en 7 miljoen euro voor outplacementbegeleiding en herstructurering via het herplaatsingsfonds.

De betalingen in het kader van de traditionele tewerkstellingsprogramma's (Gesco's, zowel bij overheden als vzw's, WEP-plus, DAC) vergen in 2009 363 miljoen euro voor 28.775 voltijdse equivalenten, deze middelen worden beheerd door het IVA Vlaams subsidieagentschap WSE.

Dit agentschap betaalt ook nog voor 25,8 miljoen euro aan premies uit in het kader van arbeidsduurvermindering en voor 16,5 miljoen euro aan loopbaanonderbrekingspremiës in de social profitsector.

Het departement van zijn kant realiseert een 'omzet' van 24,7 miljoen euro, vooral voor de ondersteuning van het diversiteitsbeleid, de financiering van sectorconvenants en van de subregionale samenwerkingsverbanden.

VDAB

De VDAB voert het jaaractieplan 2009 uit dat werd opgesteld ter concretisering van de strategische engagementen die de beheersovereenkomst oplegt. De belangrijkste doelstellingen daarbij blijven 'meer

mensen aan het werk' en 'alle talenten kansen geven'.

De prioritaire acties focussen op afstemming en regulering van de arbeidsmarkt, onder andere via betere kennisdeling, trajectbegeleiding- en competentieversterkende acties, optimalisatie van de werkwinkels, als netwerkorganisaties en kwaliteitsborging.

Men zet hiertoe onder meer in op:

- arbeidsbemiddeling met vraaggericht karakter en gericht op een verhoging van de zelfredzaamheid van de werkzoekenden;
- betere begeleiding, vooral van kansengroepen, via introductie van een nieuwe trajectmodel;
- aanbieden van loopbaanbegeleiding zoals voorzien in de Competentieagenda met ruimer aanbod van talentenservices;
- competentieversterking via vraagzijdegericht aanbod van de eigen competentiecentra en die van de partnerorganisaties, betere programmering van het opleidingsaanbod en bewaken van de kwaliteit.

De verhoging van de VDAB dotaties met 24 miljoen euro is voor 8,6 miljoen euro een gevolg van indexering. Verder betreft het vooral hogere investeringsdotaties: zo vermeldt de minister 5 miljoen euro extra voor investeringen in het project 'mijn loopbaan' en 2,5 miljoen euro bijkomende investeringen in het renovatieprogramma van het gebouwenpatrimonium (vooral de infrastructuur van de competentiecentra zal hiermee worden aangepast).

De Vlaamse Ondersteuningspremie voor Personen met een arbeidshandicap (VOP) vergt 4,6 miljoen euro extra (komt in vervanging van de Vlaamse Integratiepremie en de tussenkomsten in uitvoering van de cao 26).

Ook de activeringsbegeleiding wordt nog geïntensifieerd: hiervoor werd 2 miljoen euro bijkomend uitgetrokken.

Ten slotte moet worden gewezen op een stijging van de personeelskosten: hiervoor wordt onder andere 1,7 miljoen euro extra in de dotatie opgenomen voor stijgende anciënniteitsverhogingen en 1,5 miljoen euro

extra voor de implementatie van het nieuwe personeelskader van de VDAB.

De andere opbrengsten dalen licht (min 1,3 miljoen euro), maar gezien in 2008 het kapitaalsaldo van de vereffening van de werkhouding de opbrengsten eenmalig met 6,1 miljoen euro deed stijgen, is het netto effect positief. Zo zijn er 2 miljoen euro meer Europese middelen voor ESF-derden begroot, naast 2,5 miljoen euro meer inkomsten van facturatie van IBO's en meer opbrengsten van webdiensten en diversen voor circa 300.000 euro.

SYNTRA Vlaanderen

De dotatie vanuit Werk voor het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen stijgt van 57,5 miljoen euro in 2008 naar 61,4 miljoen euro in 2009.

Die verhoging is de resultante van verschuivingen in min en plus. Zo werd de eenmalige verhoging in 2008 van 1,5 miljoen euro voor de bevoorschotting van de Syntra lesplaatsen uitgezuiverd. In plus komt echter 2,6 miljoen euro in toepassing van het besluit dat de outputfinanciering van de lesplaatsen regelt. Verder wordt 500.000 euro meer uitgetrokken voor de pedagogische omkadering in de leertijd. Een eenmalige vermindering in 2008 ingevolge afgesloten dading met de RSZ herstelt de dotatie met 900.000 euro in 2009. Ten slotte werd een dotatie van 203.000 euro voor de realisatie van voorttrajecten die tot 2008 vanuit het onderwijsbudget werd gegeven vanaf 2009 geïntegreerd in de basisdotatie vanuit Werk.

ESF-agentschap Vlaanderen vzw

Vorig jaar ging de nieuwe programmaperiode 2007-2013 van start en schakelde Vlaanderen zich in in het ESF-doelstelling 2-programma.

Vanaf 2009 zijn geen betaalkredieten (voor saldo's) meer te begroten ter afronding van de 'oude programmaperiode', dus de betreffende subsidiebasisallocaties zijn nog alleen 'pro memorie' opgenomen.

De vastleggingmachtiging ten gunste van het ESF-agentschap (JD 99016 B) geldt als een soort van 'cofinancieringsfonds' vanuit Werk dat inspeelt op de voorziene prioriteiten van het ESF operationeel programma doelstelling 2 met name:

- activering en talentontwikkeling;
- arbeidskansen en sociale inclusie;
- mensgericht ondernemen;
- innovatie;
- transnationale samenwerking;
- technische bijstand.

In de periode 2008/2009 worden rond de zes eerste prioriteiten 16 oproepen gelanceerd, die moeten worden gefinancierd. De vastleggingmachtiging stijgt van 19,2 miljoen euro in 2008 naar 20 miljoen euro vooral dankzij incorporatie van middelen die voorheen nog vervat zaten in de provisie.

Tot besluit van zijn inleiding heeft de minister het nog over het economische impulsprogramma van de Vlaamse Regering.

Sinds de opmaak van de begroting binnen de Vlaamse Regering is de economische toestand verder verslechterd, zoals reeds gesteld.

De Vlaamse Regering heeft daarom op 14 november 2008 beslist om nog extra maatregelen te nemen om een impuls te geven aan de economische activiteit. Dit wordt verwerkt in een aanvulling op de voorliggende begroting, die onder de vorm van een amendement zal worden ingediend en aan het parlement voorgelegd.

Voor het beleidsdomein Werk is hierin een versterking van de sectorconvenanten en een verhoging van de premies voor 50-plussers opgenomen.

Voor deze maatregelen zal geput worden uit reeds bestaande ‘onbelaste’ saldi bij VDAB voor een bedrag van 10 miljoen euro. Tevens zal uit dat saldo nog 7 miljoen euro worden gehaald voor de kapitalisering van een fonds voor investeringen in de Sociale Economie, onder de voogdij van minister Van Brempt.

2. Bespreking

De heer *Jan Laurys* looft de duidelijkheid en de overzichtelijkheid van de beleidsbrief. Hij zegt dat deze beleidsbrief is opgesteld nog voor de financiële cri-

sis tot uitbarsting is gekomen. De vraag is of dat een weerslag heeft op de krachtlijnen van het beleid. De minister heeft zelf al aangegeven dat wanneer de conjunctuur vertraagt, de Vlaamse Regering moet versnellen. Het komt er niet op aan om nu plots een hele boel nieuwe maatregelen op het getouw te zetten, maar wel om de reeds aangekondigde beleidsmaatregelen versneld door te voeren.

De heer Laurys herinnert aan de grote uitdagingen waar het beleid mee wordt geconfronteerd: de doelgroep van de 50-plussers, de deelname aan permanente vorming, de integratie van arbeidsgehandicapten en van allochtonen op de arbeidsmarkt en de algemene activiteitsgraad en de kloof tussen de gewesten op dat laatste gebied, die nog steeds groter wordt.

Wat de minder goede integratie van allochtonen op de arbeidsmarkt betreft, stelt de heer Laurys vast dat voor deze doelgroep niet zozeer de lage scholingsgraad een reden is, omdat laaggeschoolde autochtonen blijkbaar wel gemakkelijker naar werk worden toegeleid. Wellicht speelt hier onder andere taal een grote rol in het achterblijven van die integratie.

Samen met de minister stelt de heer Laurys vast dat de sluitende aanpak vruchten begint af te werpen. Het is in elk geval duidelijk dat er moet gestreefd worden naar een gedifferentieerde aanpak. Sommige mensen hebben minder hulp nodig dan andere in hun toeleiding naar de arbeidsmarkt. Het is dus niet slecht dat er meer aandacht wordt gegeven aan de moeilijke doelgroepen en dat er een evolutie is in de richting van meer maatwerk. Het is ook zeer positief dat voor die aanpak partnerschappen worden afgesloten.

De heer Laurys juicht het toe dat er met de sociale partners een akkoord werd afgesloten voor de preventieve aanpak van de werkloosheid bij 50-plussers.

De resultaten van de tenderingprojecten zijn volgens deze spreker ook positief te noemen, alhoewel ze licht onder de vooropgestelde doelstellingen blijven.

Een moeilijk doelgroep blijft de 15 tot 20 percent van mensen met medische, mentale, psychische en psychiatrische problematieken (de zogenaamde MMPP-groep), die als niet-toeleidbaar naar de arbeidsmarkt wordt beschouwd, en waar men in de toekomst andere pistes voor zal moeten zoeken. De heer Laurys zegt dat de klok niet moet worden terug-

gedraaid en deze doelgroep niet terug van Werk naar Welzijn moet worden overgeheveld. De problematiek van die doelgroep is echter zo complex, dat een samenwerking met de welzijnssector noodzakelijk is.

De vertegenwoordiging van de diverse doelgroepen in de VDAB-trajecten blijft een heikel punt, volgens de heer Laurys. Sommige doelgroepen, zoals de allochtonen zijn daarin ondervertegenwoordigd.

De verschillende extra-inspanningen naar de doelgroepen zijn in de beleidsbrief beschreven. Het is goed dat er contacten zijn tussen de VDAB en de vakbonden inzake de toeleiding naar werk van 50-plussers.

De tewerkstellingspremie is blijkbaar op kruissnelheid gekomen. Het aantal premies is niet van die aard dat men zich daar zorgen over moet maken.

Leeftijdsbewust personeelsbeleid is een goede zaak, maar er kan blijvend worden vastgesteld dat dat problematisch ligt bij de werkgevers. Men moet zich afvragen wat precies de drempels zijn die bedrijven tegenhouden om mensen van boven de 50 jaar in dienst te nemen. Het heeft met loonschalen, opzegtermijnen en brugpensioenen te maken, hetgeen niet tot de Vlaamse bevoegdheden behoort.

De nieuwe Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) wordt door de heer Laurys toegejuicht. Er zou nu moeten worden nagegaan of die maatregel kan worden uitgebreid naar de openbare diensten, want daar liggen nog heel wat kansen om de doelgroep van de arbeidsgehandicapten aan werk te helpen.

De minister ondersteunt ook het initiatief van minister van sociale economie Van Brempt rond 'supported employment'. De heer Laurys vindt dat een zeer goed initiatief. Elk begeleidingsproject dat zeer kort bij de reguliere tewerkstelling staat is een goede zaak, omdat het de stap naar een job in het normale economische circuit veel gemakkelijker maakt. De voorwaarde is wel dat er een terugvalpositie is, voor diegenen die de stap naar het reguliere circuit uiteindelijk niet aankunnen.

Het is eveneens positief dat de minister allochtonen maximaal wil bereiken met het reguliere beleid, zoals het jeugdwerkplan, waarmee een groot gedeelte van die doelgroep wordt bereikt. Het is niet echt aangewezen om specifiek naar de allochtonen gerichte maatregelen uit te werken. Via regulier beleid zou men alle

doelgroepen moeten kunnen bereiken. In het decreet op de evenredige arbeidsdeelname staat de mogelijkheid van streefcijfers wel opgenomen. Zijn hiervan voorbeelden te geven en wat zijn de resultaten? Zijn er sectorovereenkomsten met dergelijke streefcijfers en wordt dat gemonitord?

Alle initiatieven in verband met werkplekleren of leren op het werk zijn volgens de heer Laurys positief, omdat men dan zeer kort bij de eigenlijke job zit. Dat geldt ook voor IBO. Het succes van de IBO-maatregel loopt volgens de beleidsbrief wat terug, maar dat heeft waarschijnlijk te maken met de heroriëntatie van IBO naar een opleidingsinstrument. Vroeger werd IBO misschien enigszins misbruikt als een loonmaatregel, in plaats van als een opleidingsmaatregel.

Rond de werkloosheidsvallen wordt een nieuw VIONA-onderzoek gestart. Is het nodig om hierover nog veel onderzoek te doen? De heer Laurys is van oordeel dat het beter is om over te gaan tot concrete maatregelen.

In de tewerkstellingscellen is de inbreng van 50-plussers eerder beperkt, wat misschien normaal is wanneer het gaat om mensen die vlakbij hun pensionering staan.

De integratie van het Herplaatsingsfonds in de VDAB vindt de heer Laurys een goede zaak. Dit is goed voor de coördinatie en voor de transparantie van het beleid. De regionale toetsing van de begeleidingsplannen roept wel enkele vragen op. 38 dossiers werden negatief geadviseerd. Om welke redenen is dat gebeurd en wat waren de gevolgen voor de begeleidingsplannen?

Wat de Competentieagenda betreft, heeft de heer Laurys de indruk dat hier niet veel vorderingen in worden gemaakt. Een en ander is volgens hem nogal theoretisch en abstract. Wat zijn precies de concrete doelstellingen? Wat wil men bereiken met de Competentieagenda? Bijvoorbeeld het inschakelen van oudere werknemers als mentor, schept misschien wat al te hoge verwachtingen. Niet iedereen is geschikt voor een dergelijke taak. Het is wel positief dat de sectoren bij de Competentieagenda worden betrokken.

Wat de problematiek van studie en beroepskeuze betreft, blijft de weerstand tegenover het tso en bso een hardnekkig probleem. We slagen er niet in om de beschotten rond tso en bso weg te werken. Die weer-

stand leeft voornamelijk bij de ouders en niet zozeer bij het technisch en beroepsonderwijs zelf.

Het is voor de spreker een goede zaak dat deeltijds onderwijs nu beschouwd moet worden als een voltijds engagement van de leerling. Het is nu afwachten of die doelstelling ook gaat lukken. Het gaat om een zeer moeilijke doelgroep. Het is slechts in de mate dat men erin zal slagen om voor alle leerlingen uit het technisch en beroepsonderwijs stageplaatsen te creëren, dat werkgevers ook tegenover de moeilijke groep van deeltijds lerenden positiever zal komen te staan om hen een plaats aan te bieden. Als er teveel negatieve ervaringen zijn met deeltijds lerenden, zal de motivatie van de werkgevers noodzakelijkerwijze achteruitgaan.

De heer Laurys zegt dat zijn fractie een fervente voorstander van elders verworven competenties (EVC) is. Er zijn tot hiertoe echter nog maar een goede 400 getuigschriften uitgereikt. Het is belangrijk dat men aandacht blijft hebben voor de kwaliteit van de toegekende getuigschriften. Om EVC geloofwaardig te maken, is het nodig dat er hoge eisen worden gesteld voor het behalen van een getuigschrift. Een EVC-getuigschrift moet bijna evenwaardig zijn aan een diploma.

De heer Laurys vraagt of men zicht heeft op de doorstroming van SYNTRA-Vlaanderen naar zelfstandig ondernemerschap.

De inspectiediensten beginnen op kruissnelheid te komen, stelt de heer Laurys nog vast. Een hoofdopdracht blijft toezicht op de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. In de toekomst, als de interne Europese arbeidsmarkt volledig wordt opengesteld, zal die opdracht nog enigszins verschuiven. De concrete problemen waarmee de inspectiediensten worden geconfronteerd zijn echter wel erg groot. Het gaat om problemen in verband met taal en complexe regelgeving.

De heer *Louis Bril* zegt dat de beleidsbrief realistisch en pragmatisch is. Deze beleidsbrief komt op een moeilijk kantelmoment en dat net in de laatste maanden van de lopende legislatuur. De twee pijlers van het beleid, meer mensen aan het werk zetten en een job voor elk talent, blijven echter onverkort behouden.

De heer Bril ziet vijf prioriteiten: een actief herstructureringsbeleid, de intensieve benadering van de

doelgroepen, een nieuw kader voor mensen met een arbeidshandicap, werkbaarheid en sociale innovatie en ten slotte het beleid rond competenties en arbeidsmarkt.

De combinatie van arbeid en gezin is belangrijk voor deze spreker. Tijdskrediet is voor veel mensen een interessante formule, maar er is echter weinig kennis over de gevolgen hiervan voor het pensioen. Zou het daarom niet beter te zijn om meer te streven naar het uitbouwen van gezinsvriendelijke diensten, zodat de behoefte aan tijdskrediet om arbeid en gezin te verzoenen minder wordt?

De heer Bril onderkent de moeilijkheden in het beleid van activering van 50-plussers. In de praktijk komen een aantal zaken steeds terug: mensen die onregelmatig of helemaal niet opdagen bij beroepsopleidingen, afwezigheden om medische redenen, dikwijls met de hulp van welwillende dokters, weinig interesse in de opleiding die wordt gevolgd enzovoort.

Volgens de heer Bril biedt het Generatiepact helemaal geen voldoende garanties om mensen langer aan het werk te houden. Men legt dikwijls de schuld bij de werkgevers. Dat is onterecht. Zeer veel werkgevers willen niet liever dan mensen met ervaring aanwerven.

De spreker vraagt of het niet nodig is om meer dwingende maatregelen voor deze doelgroep van 50-plussers te nemen.

Uit een recent OESO-rapport blijkt dat de positie van allochtonen op onze arbeidsmarkt nog steeds onevenredig laag ligt. De situatie bij allochtone vrouwen is overigens nog slechter dan bij de mannen. Moet er hier geen versnelling hoger worden geschakeld? De heer Bril voegt hier wel aan toe dat de OESO lovende woorden heeft voor het Vlaamse diversiteitsbeleid.

Over de interregionale mobiliteit vraagt de heer Bril wat de stand van zaken is. Werden alle engagementen nagekomen en worden de doelstellingen gehaald? Voor het invullen van knelpuntvacatures is interregionale mobiliteit van groot belang.

Over het Meerbanenplan vraagt de heer Bril een overzicht van de resultaten van alle deelmaatregelen van het plan.

Hij vraagt ook een overzicht van alle toegekende subsidies in het kader van de bevordering van de even-

redige arbeidsmarktparticipatie en diversiteit. Men financiert hiermee structurele projecten van de sociale partners en van organisaties van kansengroepen. Welke projecten werden het voorbije jaar gesubsidiëerd?

In het kader van de ontwikkelingssamenwerking wordt in Mozambique het programma 'Mozambique Decent Work Country Programme Support Project' ondersteund. Waarom is de keuze op dit project gevallen? Wat houdt dat programma precies in?

De VDAB heeft een goed functionerend opleidingscentrum in Zeebrugge. De heer Bril wenst te weten waarom het budget van dat centrum met 1,2 miljoen euro wordt verminderd.

Ten slotte stelt deze spreker nog vast dat de premies voor sociale promotie voor jonge zelfstandigen slechts marginaal worden benut. Hoe komt dat? Dat is in elk geval opmerkelijk, als men weet hoe moeilijk jonge starters het hebben.

De heer *Bart Van Malderen* heeft eveneens lovende woorden voor de beleidsbrief, onder ander wat de continuïteit van het beleid aangaat en de manier waarop ingegaan wordt op de aanbevelingen van het Vlaams Parlement.

De heer Van Malderen stelt dat het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid van de afgelopen jaren goede resultaten kan voorleggen. Dat is niet enkel te wijten aan de goede conjunctuur tijdens de afgelopen periode, maar ook aan het bewuste activeringsbeleid zelf.

Ondertussen is de economie in zwaar weer terechtgekomen, maar de heer Van Malderen stelt vast dat de minister hierop in de beleidsbrief al inspeelt door te wijzen op de verwachte groeivertraging, die toch niet zal wegnemen dat we in de nabije toekomst geconfronteerd zullen blijven met belangrijke schaarste op de arbeidsmarkt. In de goede conjuncturele omstandigheden was er ook een vertraging merkbaar in het afnemen van de werkloosheid. Dat wil zeggen dat Vlaanderen naar een niveau van frictiewerkloosheid evolueerde, met steeds moeilijker bemiddelbare doelgroepen die nog aan het werk moesten worden gezet.

De heer Van Malderen concludeert uit de algemene vaststellingen van de minister dat Vlaanderen in de toekomst zal moeten blijven woekeren met de schaarse talenten die op onze arbeidsmarkt zullen ter

beschikking zijn. Ook nu de conjunctuur is omgeslagen, is het enige correcte antwoord dat het Vlaamse beleid kan geven, het zo snel mogelijk aan werk helpen van mensen blijft, zodat er geen afglijden van grote groepen van werknemers naar langdurige werkloosheid optreedt. Dat is een belangrijke voorwaarde voor snel economisch herstel.

De heer Van Malderen stelt vast dat er in het beleid nieuwe inzichten gegroeid zijn. Als voorbeeld geeft hij de nieuw omschreven MMPP-doelgroep. Het is de eerste keer dat deze groep omschreven wordt. Ook de begeleiding van arbeidsgehandicapten is veel duidelijker omschreven geworden.

De spreker benadrukt dat de minister van Werk niet alleen minister van werkloosheid of van werkzoekenden is, maar ook verantwoordelijk voor een beleid ten opzichte van degenen die werk hebben. De kwaliteit van de arbeid en de combinatie arbeid en gezin vormen eveneens belangrijke elementen van dat beleid.

De heer Van Malderen merkt de stagnatie van de opleidingsparticipatie op. Dat is een zorgwekkende evolutie. De overheid doet daarbij wel degelijk zijn duit in het zakje. Men bemerkt bijvoorbeeld dat de ongekwalificeerde uitstroom stelselmatig daalt. Daar staat echter tegenover dat de opleidingsinspanning van bedrijven ondermaats blijft en dat de engagementen opgenomen in de interprofessionele akkoorden niet worden gehaald.

De spreker stelt vast dat de sluitende aanpak bij de meeste doelgroepen ook zo goed als sluitend is. Uitzondering is de doelgroep van de langdurig werkloze 50-plussers, waarvan maar 20,8 percent wordt bereikt, terwijl de Europese doelstelling 25 percent is.

Over de tendering zegt de heer Van Malderen dat er binnen het totale pakket dat aan derden is toegewezen significante verschillen bestaan zowel op het vlak van aanpak als op het vlak van geboekte resultaten. Dat kan te wijten zijn aan verschillen in doelgroep die worden bewerkt. Is het daarom niet aangewezen een gedifferentieerde aanpak te hebben bij die tenderingsprojecten?

De spreker vraagt wanneer er zicht zal zijn op de eerste resultaten van het jeugdwerkplan, dat pas sinds de zomer van 2008 volledig operationeel is. In Sint-Niklaas en Oostende lopen er experimenten voor de

werkzoekenden tot dertig jaar inzake online automatische matching. Zijn hiervan al tussentijdse resultaten bekend?

De heer Van Malderen zegt dat de MMPP-doelgroep als volgt kan worden ingedeeld: 15 percent stroomt door naar werk, waarvan de helft naar de reguliere economie en de ander helft naar sociale tewerkstelling, 42 percent gaat via een activeringsbegeleiding naar zorg, 26 percent stroomt door naar arbeidszorg en 14 percent is helemaal niet toeleidbaar. In de beleidsbrief worden cijfers gegeven van de initiatieven die voor deze groep worden genomen. Is de beschikbare capaciteit om deze groep op te vangen groot genoeg?

Over de problematiek van de leefloners zegt de heer Van Malderen dat die in principe beschikbaar moeten zijn voor de arbeidsmarkt. Het blijkt echter dat heel wat OCMW's hierop te weinig toezicht uitoefenen. Het blijkt in de praktijk dat het zeer regelmatig voorkomt dat leefloners niet reageren op oproepen van de VDAB. Waarschijnlijk stelt zich voor deze mensen een zorgvraag, die door de OCMW's moet worden ingevuld. Kan dat signaal niet naar de OCMW's worden gegeven?

Ook de heer Van Malderen vindt het een goede zaak dat er over de 50-plussers een akkoord is bereikt met de sociale partners. Daardoor wordt een unilaterale aanpak vermeden. Het is belangrijk om hier een breed draagvlak te creëren. Dat neemt niet weg dat er volgens de spreker nog meer inspanningen moeten worden gedaan om de mensen te overtuigen dat het noodzakelijk is om langer te werken na vijftig jaar. De maatregelen die zowel de Vlaamse als de federale overheid nemen om werken voor 50-plussers aantrekkelijker te maken, zijn nog te weinig gekend. Op het vlak van sensibilisering en informatieverstrekking is er zeker nog heel wat werk te doen. De heer Van Malderen stelt vast dat de minister snel maatregelen heeft genomen voor de jobclubs en bijblijfconsulenten, op het ogenblik dat uit cijfers is gebleken dat niet aan de gestelde verwachtingen werd tegemoetgekomen.

De heer Van Malderen is ervan overtuigd dat de moeilijke toeleiding van 50-plussers naar de arbeidsmarkt zowel bij de werknemers als bij de werkgevers oorzaken heeft. Uit enquêtes van werkgeversfederaties, zoals UNIZO, blijkt dat een zeer grote groep van werkgevers uitdrukkelijk aangeeft geen 50-plussers te willen aanwerven. Er is dus ook bij de werkgevers

een mentaliteitswijziging nodig. Gelukkig zijn er ook heel wat positieve voorbeelden, die wellicht kunnen bijdragen aan dergelijke mentaliteitswijziging. Ook voor de heer Van Malderen is het belangrijk een inzicht te krijgen op de redenen waarom 50-plussers zo moeilijk aan de bak komen.

De spreker zegt dat voor de doelgroep van de arbeidsgehandicapten al heel wat stappen zijn gezet. De VOP is een belangrijk initiatief om deze groep een plaats te geven op de reguliere arbeidsmarkt. Het is belangrijk aandacht te besteden aan arbeidspostaanpassingen tijdens het traject naar werk en tijdens de opleidingen. Er is een systeem van subsidies voor aanpassingen aan de arbeidspost voor mensen die al in het bedrijf aan de slag zijn. Om de toegangsdrempel te verlagen is het echter nodig om ook tijdens de voorafgaande fase, vooraleer men aan de slag gaat, faciliteiten voor de gehandicapte te voorzien.

De heer Van Malderen stelt vast dat de minister de lat voor de doelgroep van de allochtone werknemers hoger legt. Het cijfer van 750 af te sluiten diversiteitsplannen wordt genoemd. Vanuit het werkveld komen er signalen dat er op het vlak van communicatie tussen sectorconsulenten verbeteringen mogelijk zijn. Ook zijn de grote bedrijven, met meer dan 100 werknemers ondervertegenwoordigd in de diversiteitsplannen, net zoals de hele kleine kmo's overigens.

De heer Van Malderen vraagt naar recente cijfers over de resultaten van Jobkanaal. Blijkbaar is er bij dit instrument een groot personeelsverloop, wat niet bevorderlijk is voor de continuïteit van een aantal projecten.

Zijn er cijfers beschikbaar in verband met de ervaringsdeskundigen? Over hoeveel mensen gaat het hier?

De instapopleiding werd wegens de conjunctuur door de minister 'on hold' geplaatst. Er werd geen propaganda meer voor gemaakt. Nu de conjunctuur is omgeslagen moet deze maatregel misschien terug geactiveerd worden. Of zijn de inzichten zodanig geëvolueerd, dat men geen gebruik meer zal maken van dit instrument?

De spreker is van oordeel dat IBO een zeer sterk instrument is en dat de vastgestelde daling moet worden toegeschreven aan het stopzetten van het oneigenlijk gebruik van dat instrument als een tewerkstellingssubsidie. IBO-interim is volgens hem

dan weer geen succes. Er is nu met Federgon afgesproken om concrete doelstellingen te gaan hantieren. Kan de minister daar wat meer informatie over geven?

Er worden 200 bijkomende werkervaringsplaatsen gecreëerd. Het is de bedoeling dat die operationeel zouden worden vanaf 1 januari 2009. De heer Van Malderen pleit ervoor dat er aandacht is voor een evenwichtige geografische verdeling van die plaatsen en dat rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van kansengroepen, vooral dan allochtonen en arbeidsgehandicapten.

Op het vlak van knelpuntvacatures wordt melding gemaakt van onderzoek door de VDAB naar een experiment om 50+clubs en competentiecentra dichter bij elkaar te brengen. Wat is daarvan de stand van zaken?

Met het oog op het volledig opengaan van de interne Europese arbeidsmarkt in 2009, is het belangrijk aandacht te hebben voor de problematiek van de arbeidsmigratie. Op dit ogenblik zijn er 25.000 arbeidskaarten uitgereikt. Er is ook de vraag om tot een uniek loket te komen. De inspectiediensten zijn eveneens verder uitgebouwd. Vlaanderen doet dus concrete inspanningen, maar er blijven zich problemen situeren op het federale niveau. De vorige legislatuur werden al een aantal maatregelen genomen, maar het sluitstuk, namelijk de hoofdelijke aansprakelijkheid van de werkgever is nog altijd niet geregeld. Om een goede controle te kunnen organiseren, is die hoofdelijke aansprakelijkheid absoluut een noodzakelijke voorwaarde. Kan dat op een overlegcomité worden aangekaart bij de federale regering?

Er wordt een heel instrumentarium aangeboden om activerend te herstructureren. Er zijn tewerkstellingscellen en er is het Herplaatsingsfonds. Er is ook een reële regionale toetsing van de aanvragen voor brugpensioenen bij herstructureringen. Uit het feit dat er weigeringen zijn blijkt dat die toetsing in de praktijk ook gebeurt.

De heer Van Malderen vindt het belangrijk dat er aan sociale innovatie wordt gewerkt. Innovatie mag niet beperkt worden tot technologie. Ook op het vlak van HRM is een innovatieve aanpak mogelijk.

Er wordt melding gemaakt van een besluit dat aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd inzake het

ervaringsbewijs voor opleider/begeleider of mentor in het najaar. Komt dat besluit er binnenkort?

De opleidingscheques blijven volgens de heer Van Malderen een toenemend succes kennen. Dat is enigszins in tegenspraak met de vaststelling dat de bedrijven achterblijven op het vlak van opleidingsinspanningen. Kansengroepen blijven ook ondervetwoordigd bij de gebruikers van opleidingscheques. Hier is wellicht meer sensibilisering aangewezen.

Het systeem van de ervaringsbewijzen groeit steeds verder. Het is verheugend vast te stellen dat een instelling als Kind en Gezin deze bewijzen al meetelt voor de berekening van het aantal geschoolde werknemers. Kan er wat meer informatie worden gegeven over de verdeling over de diverse sectoren van die ervaringsbewijzen?

Wat de competentiecentra betreft stelt de heer Van Malderen vast dat er 60 percent uitstroom is naar werk, maar dat er grote verschillen zijn op het vlak van leeftijd en op het vlak van opleiding. Over dat laatste kan men zich vragen stellen. Als blijkt dat bepaalde opleidingen minder scoren op het vlak van toeleiding naar werk, dan moet worden onderzocht wat daarvan de oorzaken zijn en of het nodig is die specifieke opleidingen te blijven aanbieden.

Er worden op dit ogenblik heel wat streekpacten afgesloten. De lokale besturen vragen zich af hoe concreet die streekpacten in de toekomst zullen zijn. De heer Van Malderen pleit ervoor dat er zoveel mogelijk concrete engagementen worden aangegaan. Dat zal heel wat scepsis bij lokale besturen tegenover deze pacten wegnemen.

Ten slotte merkt de heer Van Malderen nog op dat de werkwinkels geschoeid worden op een nieuw concept met als focus het aanbieden van werk. Het solidariteitsfonds zal het mogelijk maken dat er nieuwe innovatieve initiatieven komen vanuit het werkveld. De spreker maakt wel de bedenking dat de werking van de lokale fora, die de regierol van de lokale besturen op het vlak van werkgelegenheidsbeleid moeten versterken, op de meeste plaatsen niet optimaal is. Misschien kan door een schaalvergroting de werking van die fora worden geactiveerd.

Mevrouw *Martine Fournier* heeft een opmerking over de werkzaamheidsgraad bij vrouwen. De minister stelt dat op dat vlak de doelstellingen bereikt zijn. Zij vraagt echter nog wel bijkomende aandacht voor de

herintreders. In de beleidsbrief wordt hierover echter niets vermeld, terwijl de minister verleden jaar bij de bespreking van de beleidsbrief heeft gesteld dat hier prioritaire aandacht aan moest worden gespendeerd.

Mevrouw Fournier vraagt ook aandacht voor de groep van gefailleerde ondernemers. Zij vraagt dat er voor deze groep een betere en meer aangepaste begeleiding zou worden uitgewerkt. Loopbaanbegeleiding is in deze belangrijk. De organisaties die zich met loopbaanbegeleiding bezighouden richten zich vooral op kansengroepen, maar ze zouden ook een goed aanspreekpunt kunnen zijn voor gefailleerde ondernemers. Ziet de minister hier een mogelijkheid voor een aangepaste maatregel?

Mevrouw Fournier stelt dat het zeer positief is dat er een uitgewerkt beleid is voor arbeidsgehandicapten. Het is eveneens positief dat arbeidspostaanpassingen al mogelijk worden tijdens het traject naar werk of tijdens de opleiding. Ze juicht het ook toe dat de VOP zal kunnen worden aangevraagd door openbare besturen en door zelfstandigen met een arbeidshandicap.

De spreker vraagt blijvende aandacht voor de interregionale samenwerking op het vlak van de arbeidsmarkt. De belangrijkste drempels zijn taal en interregionale mobiliteit. Aan taalopleidingen wordt gewerkt, maar er moet toch nog meer samenwerking komen op het vlak van interregionale mobiliteit. Voorziet de minister concrete actie op dit vlak?

De heer *Koen Van den Heuvel* wijst op het diagram in de beleidsbrief, waarin de Vlaams prestaties naast de Lissabondoelstellingen worden geplaatst. Daaruit blijkt dat Vlaanderen het prima doet. Er vallen twee zaken op. In de eerste plaats de minder goede prestaties voor de doelgroep van de 50-plussers. Op dat vlak is er de voorbije maanden echter heel wat vooruitgang geboekt, onder andere door het akkoord tussen de sociale partners en door de tewerkstellingspremie. Er moet de komende maanden worden nagegaan of dat wel voldoende is. Volgens de heer Van den Heuvel moet ook worden onderzocht in welke mate fiscale stimuli een rol zullen kunnen spelen in het aan werk helpen van 50-plussers. De problematiek van de 50-plussers wordt volgens de spreker de komende maanden zeer actueel, gezien de te verwachten herstructurerings. Deze groep zal waarschijnlijk het eerste slachtoffer van afvloeiingen zijn. Er moet voor worden gezorgd dat zeker de jonge 50-plussers niet definitief verloren zullen gaan voor de

arbeidsmarkt, want het is te verwachten dat we snel weer geconfronteerd zullen worden met schaarste op die arbeidsmarkt.

Een tweede zaak die opvalt is dat Vlaanderen achterblijft op het vlak van permanente vorming. De beleidsbrief speelt hier terecht op in met versterkte aandacht voor competenties en voor loopbaanbegeleiding. Er moet hier wel worden opgepast voor het Mattheuseffect: degene die al het meest opleiding hebben genoten en al relatief het sterkst staan op de arbeidsmarkt maken onevenredig meer gebruik van de opleidingsmogelijkheden.

De heer Van den Heuvel vindt de oproep naar de sectoren om hun verantwoordelijkheid te nemen belangrijk. Er is een groot verschil in sterkte en ook in actiebereidheid tussen de sectoren. Een aantal opleidingsfondsen in diverse sectoren presteert zeer goed, terwijl dat dan weer ondermaats is in andere sectoren. Misschien is hier ook sensibilisering naar die achterblijvende sectoren nodig.

Over de tendering merkt de spreker op dat de gemiddelde trajectduur korter is bij die proeftuinen dan bij de VDAB en dat er soms wordt afgeweken van het traject dat door de VDAB werd vooropgesteld.

De heer Van den Heuvel is van oordeel dat EVC ook door de sectoren zelf wat meer kan worden gefaciliteerd. Er is toch nog altijd wat terughoudendheid tegenover de waarde van het getuigschrift. Door overleg met de sociale partners in de diverse sectoren, kan men misschien tot een doorbraak van de aanvaarding van dat getuigschrift komen.

Ten slotte pleit de heer Van den Heuvel voor meer sociale innovatie. Op dat vlak hinkt Vlaanderen enigszins achterop.

Mevrouw *Annick De Ridder* stelt vast dat de VDAB de werkzoekende 50-plussers nu ook uitgebreid screent op het vlak van competentie, motivatie en geschiktheid. Dat is alvast positief. Net zoals de beslissing om de tewerkstellingspremie voor 50-plussers op kruissnelheid te laten doorlopen. De keerzijde moet wel zijn, dat er een reële transmissie is naar de RVA van degenen die niet voldoende meewerken aan die activering. Op het federale niveau is de activering van 50-plussers evenwel nog niet aan de orde. Hoever staat het met het overleg hierover met de federale minister van Werk? Welke houding zal de minister in dat overleg aannemen?

Mevrouw De Ridder voegt hier wel aan toe dat ook de werkgevers hun verantwoordelijkheid moeten nemen op het vlak van activering van 50-plussers.

Over de economische migratie zegt mevrouw De Ridder dat de datum van 1 mei 2009 met rasse schreden nadert. Ze gaat er van uit dat op die datum alle obstakels voor de vrijgemaakte interne Europese arbeidsmarkt zullen zijn opgeruimd. De Europese Commissie zegt overigens dat de impact van het openstellen van de grenzen voor interne arbeidsmigratie minimaal zal zijn. De weerslag op de gemiddelde lonen in de 15 oude Europese lidstaten zal zeer beperkt zijn. De Europese Commissie heeft een aanbeveling gedaan naar België om de bestaande beperkingen op de arbeidsmobiliteit onmiddellijk weg te werken. Mevrouw De Ridder merkt wel op dat de uitzonderingsregel die hier nu al geldt voor de knelpuntberoepen blijkbaar wel goed werkt. De arbeidskaarten worden snel uitgereikt. Er is wel een knelpunt op het vlak van de verblijfsvergunningen. Heeft de minister de intentie om daarvoor een initiatief te nemen?

Ten slotte heeft mevrouw De Ridder nog een opmerking over de geactiveerde werklozen uit de OCMW's en uit de sociale economie. Met name in Antwerpen is er een grote uitstroom van leefloners naar werk, maar er moet worden vastgesteld dat die tewerkstelling dikwijls niet erg duurzaam is. Het is dus belangrijk om erop toe te zien dat voor deze mensen gezorgd wordt voor duurzame tewerkstelling. Daarom juicht mevrouw De Ridder het ook toe dat er een proeftuin wordt opgestart tussen een aantal OCMW's en de plaatselijke VDAB-werking. Het is belangrijk dat er hier naar een goede synergie wordt toegewerkt. Welke OCMW's worden in die proeftuin betrokken? Hoe lang zal dat project lopen en wanneer zullen we resultaten kunnen zien? Wordt er ook toegezien op OCMW's, waar geen acties worden ondernomen rond de leefloners?

De heer *Bart Van Malderen* zegt dat het bestaande systeem van detachering aanleiding geeft tot misbruiken op het vlak van loon- en arbeidsvoorwaarden. Om dat tegen te gaan is het nodig dat er een instrumentarium van controle is. Maar hij herhaalt dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van werkgevers nog steeds niet geregeld is en dat daardoor geen goede controle mogelijk is.

Mevrouw *Annick De Ridder* repliceert hiertegen dat het systeem van detachering precies bestaat, omdat de

volledige vrijmaking van de interne Europese arbeidsmarkt nog niet is voltrokken. Ook haar fractie is voorstander van een strenge aanpak van misbruiken. Daarom is de hoofdelijke aansprakelijkheid van de werkgever inderdaad belangrijk. De federale minister van werk moet daar dringend werk van maken. Het probleem is dat die minister er een systeem van maakt om alle dossiers aan elkaar te koppelen, zodat sommige maatregelen in de schuif blijven liggen. Zij besluit met te herhalen dat haar fractie streeft naar een volledige openstelling van de interne Europese arbeidsmarkt op 1 mei 2009.

Minister *Frank Vandenbroucke* geeft vervolgens een geïntegreerd antwoord op de opmerkingen en gestelde vragen.

Er werden verschillende vragen gesteld rond het beleid inzake evenredige arbeidsdeelname.

De minister zegt dat in het decreet op de evenredige arbeidsdeelname de mogelijkheid van streefcijfers is opgenomen. Het bekendste voorbeeld van de streefcijfers kan worden teruggevonden in de verschillende diversiteitsplannen. In de diversiteitsplannen worden immers door de ondernemingen zelf streefcijfers vooropgesteld rond instroom, doorstroom, retentie en opleiding van verschillende kansengroepen (onder andere allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50-plussers, maar ook ex-gedetineerden, armen enzovoort). Na verloop van het plan en alvorens de subsidie wordt uitbetaald, wordt dan nagegaan of die engagementen evenals de andere acties uit het plan, werden gerealiseerd. De ervaring leert dat deze streefcijfers vrijwel steeds worden gehaald, meer nog, meestal worden overtroffen. Jaarlijks wordt ook een totale rekensom gemaakt van de vooropgestelde streefcijfers in alle plannen en de resultaten daarvan. In 2009 zal worden verder gewerkt aan de vermindering van de administratieve lasten door de ontwikkeling van een onlineprocedure voor zowel de indiening als de rapportage van de diversiteitsplanning. De monitoring van de streefcijfers zal door dit proces ook worden geoptimaliseerd.

In de sectorconvenants wordt recent meer en meer aandacht besteed aan diversiteit door het invoeren van de diversiteitstoets. Deze inspanningen rond diversiteit worden vaak geconcretiseerd door het opnemen van streefcijfers rond het aantal diversiteitsplannen die in de sector moeten worden opgestart, het aandeel van de kansengroepen (uitgedrukt in procenten) in de opleidingen enzovoort. Een voorbeeld is

dat wanneer een sector haar opleidingsinspanningen verduidelijkt er ook wordt gezegd dat men er bijvoorbeeld naar streeft om in het totale bereik 40 percent kansengroepen te bereiken.

Er werd verwezen naar het OESO-rapport waaruit blijkt dat de positie van allochtonen op onze arbeidsmarkt niet goed is. Uit dat rapport bleek echter vooral dat de situatie voor de vrouwen uit niet-EU-15-landen problematisch is. De tewerkstellingsgraad van deze groep bedraagt 33,6 percent ten opzichte van 55,8 percent voor de autochtone vrouwen.

Uit het rapport neemt de minister dan ook de volgende aandachtspunten mee:

- 1° de uitgangspunten van het Vlaamse beleid worden onderschreven door de OESO. De minister pleit voor een algemene aanpak (zoals trajectbegeleiding VDAB en jeugdwerkloosheidsplan) met af en toe categoriale maatregelen waar nodig. De diversiteitsplannen, Jobkanaal en het diversiteitsbeleid binnen de Vlaamse overheid werden naar voor geschoven als good practices;
- 2° een goede monitoring, ook met het oog op de evaluatie van het beleid op lange termijn is essentieel;
- 3° een snelle integratie op de arbeidsmarkt, met voldoende aandacht voor taal, is heel belangrijk;
- 4° de erkenning van competenties die verworven werden in het buitenland verdient meer aandacht;
- 5° er moet nog meer aandacht worden besteed aan de tweede generatie.

Op de vraag naar een overzicht van de gesubsidieerde projecten inzake evenredige arbeidsdeelname antwoordt de minister dat het EAD-impulsbeleid vorm krijgt door drie grote pijlers.

Een eerste luik omvat de subsidies voor de diversiteitsplannen en de projectontwikkelaars die binnen de regio's de plannen begeleiden.

Een tweede luik omvat de structurele projecten die lopen voor protocolperiodes van drie jaar en waarin verschillende organisaties worden betrokken:

- Jobkanaal is het structureel project van de werkgeversorganisaties VOKA, UNIZO en VERSO, namelijk een laagdrempelig extra vacaturekanaal dat de werkgevers stimuleert om talent onder de

kansengroepen aan te boren en dit in samenwerking met de VDAB;

- flankerend en ondersteunend aan Jobkanaal, maken de werkgeversorganisaties via het Ondernemingsplatform Diversiteit ondernemers warm voor 'ondernemen in en met diversiteit';
- de vakbondsorganisaties ABVV, ACV en ACLVB zetten elk via eigen structuren diversiteitsconsulenten in voor sensibilisatie en vorming van secretarissen en vakbondsafgevaardigden en voor een vakbondsbrede mainstreaming van diversiteit;
- het Minderhedenforum heeft een dubbele taak. De activeringsconsulenten van 'Work Up' zorgen in samenwerking en vanuit de federaties voor toeleiding van moeilijk toeleidbare werkzoekenden onder andere naar de VDAB. Daarnaast heeft het Minderhedenforum ook de opdracht in te staan voor de actieve betrokkenheid van haar achterban bij het beleid;
- GRIP heeft eveneens een dubbele taak. Via het Gebruikersoverleg Handicap & Werk ondersteunen ze gebruikers bij de beleidsparticipatie. Via het Steunpunt Handicap & Werk informeren en sensibiliseren ze de partners van het diversiteitsveld over de problematiek van personen met een arbeidshandicap.

Een derde luik omvat budgetten voor een aantal kleinschalige, niet-structurele, maar innovatieve diversiteitsprojecten.

De minister verklaart dat het VIONA-onderzoek waarnaar de heer Laurys verwijst niet gaat over werkloosheidsvallen. Daarover is inderdaad reeds heel wat onderzoek bekend. Wel loopt momenteel een VIONA onderzoek naar 'Inactiviteitsvallen voor personen met een handicap of met langdurige gezondheidsproblemen' uitgevoerd door Ive Marx van het CSB Universiteit Antwerpen. Dit onderzoek loopt van 1 juli 2008 tot 28 februari 2009. Het eindrapport wordt opgeleverd eind maart.

Over de dossiers die negatief werden geadviseerd bij de regionale toetsing van de begeleidingsplannen zegt de minister dat de hoofdreden van de negatieve adviezen gelijklopend is. In vier dossiers was de hoofdreden dat het aanbod van de outplacementbegeleiding voor de oudere werknemers onvoldoende garanties bood op wedertewerkstelling. In twee dossiers was de reden dat het outplacementprogramma onvoldoende

gericht was op actieve zoekacties naar een passende job.

Al die negatieve adviezen dateren uit de periode juli 2006 – juni 2007, het opstartjaar van de dossiers ‘regionale toetsing’. Het laatste jaar zijn er geen negatieve adviezen meer geweest omdat er in geval van een mogelijk negatief advies contact wordt genomen met het bedrijf, de vakbonden en/of het outplacementbureau, zodat het begeleidingsplan nog (preventief) kan worden bijgestuurd. Tot op heden heeft men het plan steeds aangepast, zodat er geen negatieve adviezen meer moesten worden uitgebracht.

Naar aanleiding van een negatief advies nemen de federale collega’s van de FOD WASO contact op met het bedrijf om het te horen en/of aanpassingen te vragen. Vanuit de FOD WASO krijgt de minister evenwel geen systematische feedback over de dossiers. Daarom liet hij zijn diensten een brief opstellen voor de FOD WASO met de vraag om hem mede te delen in hoeverre de federale minister van Werk gevolg geeft aan zijn adviezen. Tot op vandaag heeft hij echter nog geen antwoord op die vraag ontvangen.

Wat de Competentieagenda betreft, werd er opgemerkt dat er niet veel vorderingen in worden gemaakt. De minister stelt dat het alle hens aan dek is om in Vlaanderen werk te maken van werk, en vooral om elk talent boven te halen. Dat is de concrete inzet van de Competentieagenda. Het brede partnerschap met de sociale partners en de vertegenwoordigers van het onderwijs en concrete actiepakketten moeten deze doelstelling mee realiseren.

De minister zegt te beseffen dat het jargon van de Competentieagenda soms nogal abstract is, maar hij vraagt om naar de concrete inhoud van de afspraken te bekijken en geeft enkele voorbeelden.

De sociale partners en de onderwijspartners stemden ermee in om te groeien naar 75.000 leerlingstages per jaar. Alle derdegraadsleerlingen bso en tso, waar zich dat vanuit de te realiseren competenties opdringt, gaan op stage. Er is ondertussen een registratiesysteem voor de stages opgezet. Aangezien deze registratie nieuw is, moet in een vergelijking met het verleden rekening gehouden worden met een foutenmarge, maar mits deze bedenking, zijn de cijfers zeer positief te noemen. Er is wel degelijk een groei: tijdens het voorbije schooljaar werden ongeveer 120.203 stages voor ongeveer 59.977 leerlingen uit het

secundair onderwijs georganiseerd. In het schooljaar 2006-2007 ging het nog om ongeveer 105.993 stages voor ongeveer 54.531 leerlingen.

Daarnaast verzekert de Competentieagenda dat iedere leraar technische en praktische vakken om de vijf jaar een stage van minimaal een week aangeboden krijgt. Op kruissnelheid moeten er zo ongeveer 6000 stages per jaar gehaald worden. De vervangingsproblematiek is lang voorwerp van gesprek geweest met de onderwijspartners. Oplossingen voor dat probleem zijn mogelijk via een creatieve schoolorganisatie, teamwerk, maar ook via de mogelijkheden binnen een nieuwe regelgeving rond stages, die in de finale fase zit: scholen kunnen voor langere tijd een vervanger aanstellen, en leerkrachten krijgen een bonus van 250 euro wanneer ze stage lopen in de vakantie. Dit initiatief zou ten aanzien van het onderwijs het halen van de doelstelling moeten faciliteren.

Een ander voorbeeld is ondernemend onderwijs. In 2009 (van 9 tot 13 maart 2009) vindt de derde editie van de ondernemersklasseweek plaats. De afgelopen jaren kende dit initiatief een stijgend succes.

De Competentieagenda speelt ook in de aanpak jeugdwerkloosheid, die werd gestart met een experiment in de dertien centrumsteden en waarvan we vandaag kunnen spreken van een reguliere werking over heel Vlaanderen

Vernieuwend in de Competentieagenda is het open trekken van de werking van de werkwinkels naar werkenden. Een experiment in zes werkwinkels in Antwerpen moest de modaliteiten hiervoor fijnstellen. Dit najaar worden de resultaten besproken met de VESOC-partners.

Op het vlak van de sectorale werking werden de prioriteiten van de Competentieagenda meegenomen in de onderhandeling van de sectorconvenants. Zo werden er niet alleen met de interprofessionele sociale partners maar ook met de sectorale sociale partners van 28 sectoren afspraken gemaakt. Hiermee wordt een dekkingsgraad van ongeveer 76 percent van de totale private sector bereikt. Op 8 december 2008 organiseert de minister een conferentie rond de sectorale invalshoek, met als titel ‘Samen talent in goede banen leiden’. Tijdens die conferentie zal de minister met een brede groep van interprofessionele en sectorale sociale partners en vertegenwoordigers van het landschap van onderwijs, opleiding en begeleiding de concrete (samen)werking tegen het licht houden.

De minister is van oordeel dat deze voorbeelden al bij al toch behoorlijk concrete realisaties inzake de Competentieagenda zijn.

Vervolgens geeft de minister een overzicht van de initiatieven inzake interregionale mobiliteit.

In kader van de interregionale samenwerking werden met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en met het Waalse Gewest een aantal afspraken gemaakt om Waalse en Brusselse werkzoekenden actiever toe te leiden naar vacatures in Vlaanderen. Met beide gewesten werden er ook doelstellingen vooropgesteld. Tijdens de banenconferentie van 14 juli 2008 werd een eerste stand van zaken gemaakt omtrent deze samenwerking.

Bij wijze van illustratie licht de minister de resultaten van de samenwerking met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toe. Begin oktober 2008, dus na een jaar werking, maakte hij met zijn collega Cerexhe een stand van zaken. Zoals aangegeven in de beleidsbrief was met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest afgesproken om 6000 Brusselse werkzoekenden actief te bemiddelen naar 1000 vacatures in de rand rond Brussel. In november 2008 werden naar aanleiding van de opening van de derde en laatste werkwinkel in Schaarbeek de eerste resultaten bekend gemaakt. De resultaten zijn eerder positief zonder evenwel te spreken van euforie.

De VDAB maakte sinds oktober 2007 tot eind september van 2008 2472 werkaanbiedingen over aan Actiris. Meer dan de helft van de werkaanbiedingen, 1348, behoorde tot de prioritaire groepen, met name chauffeur, horeca, magazijniers, schoonmaak, administratieve medewerkers en handelverkoop. Actiris publiceert deze werkaanbiedingen op internet of organiseert een actieve bemiddeling, individueel of via een jobdating.

Er werden 5242 Brusselse werkzoekenden gemobiliseerd naar 812 actief bemiddelde werkaanbiedingen. Dat betekent 6,4 werkzoekenden per job, wat hoger ligt dan oorspronkelijk beoogd werd. Met zekerheid kan worden gezegd dat er minstens 329 Brusselse werkzoekenden tewerkgesteld zijn in de rand als rechtstreeks gevolg van de actieve bemiddeling, en dat op basis van de vrijwillige informatie van de betrokken werkgevers. Vermoedelijk is het bereik groter. Bij alle Vlaamse bedrijven die meewerkten aan deze actie werden 1740 Brusselse werkzoekenden aangeworven.

Ook al is deze indicator onvolkomen (onder andere omdat Dimona niet toelaat om de plaats van tewerkstelling te achterhalen) zijn deze eerste resultaten vrij bemoedigend.

De samenwerking met het Waalse Gewest zal ook na één jaar geëvalueerd worden.

Wat de fysieke interregionale mobiliteit betreft werden er tijdens de banenconferentie van 14 juli 2008 een aantal afspraken gemaakt om deze te bevorderen.

Wat Vlaanderen betreft kan worden meegegeven dat Vlaams minister Van Brempt in de begroting van 2009 2,1 miljoen euro heeft uitgetrokken voor het interregionale woon-werkverkeer. Vanaf 2010 is dat bedrag 'op kruissnelheid' 3,1 miljoen euro. Deze middelen worden besteed voor het inleggen van extra buslijnen voor de zone Kortrijk en de zone Sint-Truiden. Deze lijnen moeten zorgen voor de ontsluiting van de woon- en de tewerkstellingsgebieden tussen de verschillende knooppunten.

Over het 'Mozambique Decent Work Country Programme (DWCP) Support Project' legt de minister uit dat het een onderdeel vormt van de operationele vertaling van de Waardig Werk-agenda van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) voor Mozambique. 'Waardig Werk' is het vlaggenschip van de IAO en staat voor vrij gekozen en sociaal beschermd werk, waar de fundamentele arbeidsrechten gerespecteerd worden en er plaats is voor sociale dialoog.

De Waardig Werk-landenprogramma's (DWCP's) van de IAO inventariseren de nationale noden op het vlak van waardig werk, op basis waarvan een globale strategie op maat van het land wordt geformuleerd. De programma's zijn sterk gericht op eigenaarschap van het betrokken land en zullen daarom ook zoveel mogelijk inschrijven op nationale initiatieven en focussen op het versterken van de nationale capaciteit om de Waardig Werk-agenda duurzaam te implementeren. Voor Mozambique is er een ontwerp DWCP. Het Mozambique Decent Work Country Programme Support Project, dat Vlaanderen nu ondersteunt, is een voorloper van het DWCP.

In de keuze van het project liet de Vlaamse Regering zich dus leiden door de eigen analyse van de Mozambikaanse overheid en sociale partners en investeert Vlaanderen – op hun aangeven – daar waar de noden

het hoogst zijn. Voor begrotingsjaar 2008 kwam men zo uit bij een project ter bevordering van sociale dialoog, dat tot doel heeft werknemers- en werkgeversorganisaties in staat te stellen de belangen van hun leden adequaat te vertegenwoordigen en sterker te wegen op agendabepalende fora en activiteiten. Daartoe beoogt men de werkgevers- en werknemersorganisaties te versterken (door onder meer de oprichting van een kenniscentrum en opleiding over rekruteringsstrategieën) en ze meer toegankelijk, transparant en representatief te maken (door onder meer een betere dienstverlening uit te bouwen).

Als partnerland koos Vlaanderen voor Mozambique: een Minst Ontwikkeld Land (MOL) dat, op basis van de Human Development Index (HDI) van de Verenigde Naties, van de drie Vlaamse partnerlanden het laagste scoort op vlak van socio-economische ontwikkeling. Mozambique strandt met een score van 0.384 op de 172ste plaats van de 177 landen die in de HDI-ranking zijn opgenomen. In de keuze van partnerorganisatie besliste de Vlaamse Regering om bij voorkeur met een multilaterale organisatie in zee te gaan, waardoor we voor arbeidsmateries logischerwijs bij de Internationale Arbeidsorganisatie uitkomen.

Over de vermindering van het budget van het opleidingscentrum van de VDAB te Zeebrugge zegt de minister dat in 2009 de eenmalige investeringskredieten toegekend in de eerste begrotingsaanpassing 2008 terug wegvallen. De volledige investering voor het Maritiem opleidingscentrum in Zeebrugge is opgenomen in het meerjaarlijks onroerend investeringsplan van de VDAB. Het bedrag van 1,2 miljoen euro was een éénmalige aanvulling. De werkingskosten van het opleidingscentrum zijn opgenomen in de gewone VDAB-kredieten.

Toch wil de minister er op wijzen dat er in de begroting 2009 opnieuw eenmalige kredietverhogingen zijn opgenomen voor investeringen bij VDAB, en wel voor 7,5 miljoen euro: 5 miljoen euro voor investeringen op het vlak van arbeidsbemiddeling (project 'Mijn Loopbaan') en 2,5 miljoen voor investeringen beroepsopleiding (competentiecentra).

Er werd opgemerkt dat de premies voor sociale promotie slechts marginaal worden benut. De minister zegt dat het subsidieagentschap als mogelijke oorzaak het niet-cumuleerbaar zijn van de premies voor sociale promotie met het stelsel van betaald educatief verlof aangeeft.

Over de tendering zegt de minister dat er over delen van de trajectbegeleiding nog veel inzicht moet worden opgedaan en dat er dus nog veel te leren valt, zowel op het vlak van de uitbestedingsmodaliteiten als wat de beste manier is om de beoogde resultaten te realiseren. Op dit ogenblik is er slechts een beperkte wetenschappelijk onderbouw. Momenteel is er enkel voor het proefproject 'tendering integrale trajectbegeleiding' voor curatieve, langdurig werkzoekenden een wetenschappelijke studie van Idea Consult beschikbaar. De resultaten die nu opgeleverd werden zijn voorlopige tussentijdse resultaten. De definitieve resultaten zullen pas bekend zijn in juni volgend jaar. Op basis van de voorlopige resultaten kunnen geen eenduidige conclusies worden getrokken over de mate waarin de verschillen in uitstroomresultaten te verklaren zijn door bijvoorbeeld de methodologie die men hanteert. Een verdere kennisopbouw is volgens de minister absoluut noodzakelijk.

Wat het jeugdwerkplan betreft, heeft de minister aan de VDAB gevraagd om hem nog voor het einde van het jaar een globaal inzicht te geven in het verloop van de acties. De resultaten van het experiment in Oostende en Sint-Niklaas verwacht hij in het vroege voorjaar van 2009.

Vervolgens geeft de minister meer toelichting over de begeleiding van de MMPP-doelgroep.

Momenteel worden in het kader van de activeringscreeningen door de gespecialiseerde diensten voor Arbeidsonderzoek dubbel zoveel adviezen 'activeringsbegeleiding' gegeven dan voorzien in het kader van de lopende tender activeringsbegeleiding. Daardoor zullen er op termijn te weinig activeringsbegeleidingen beschikbaar zijn. Het Meerbanenplan voorzag in 21 percent adviezen 'activeringsbegeleiding' (632 op 3000 screeningen op jaarbasis). De verhouding schommelde de afgelopen periode constant tussen de 42 en 44 percent, meer dan het dubbele dus.

In opvolging van deze tussentijdse evaluatie heeft de minister de VDAB samen met het departement WSE de opdracht gegeven om tegen eind 2008, begin 2009 een nieuwe tender uit te werken met verbeteringen van huidige tekortkomingen en een uitbreiding van het aantal begeleidingen voor deze groep. De effectieve opstart van de nieuwe activeringsbegeleidingen moet aansluiten bij de lopende uitbesteding opdat er geen periode zonder activeringsbegeleidingen ontstaat. Voor deze nieuwe tender activeringszorg voor-

ziet de minister 1100 activeringsbegeleidingen per jaar.

Over de samenwerking tussen OCMW'S en de VDAB inzake het activeringsbeleid, zegt de minister dat het beleid van de OCMW's geen 'copy paste' is van de sluitende aanpak van werkzoekenden van VDAB.

Het OCMW heeft de wettelijke opdracht aan ieder persoon de mogelijkheid te bieden een menswaardig bestaan te leiden. Het recht op maatschappelijke integratie is gebaseerd op vier algemene voorwaarden: nationaliteit, verblijfplaats, residuair karakter en werkbereidheid, maar kan sinds de invoeging van de wet op maatschappelijke integratie ook gepaard gaan met een Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie (GPMI), waarin rechten en plichten worden opgenomen.

Leefloners moeten in het kader van dat rechten-en-plichtenverhaal ook hun werkbereidheid aantonen. Dat kan op verschillende manieren: door op regelmatige basis te zoeken naar werk, door een positieve houding tegenover de werkaanbiedingen van het OCMW, door de deelname aan examens of het volgen van een aanvullende opleiding enzovoort. De werkbereidheid moet dus worden beoordeeld aan de hand van concrete inspanningen van de aanvrager.

Bij de werkbereidheid houden de OCMW's echter ook rekening met de specifieke situatie van die persoon, leeftijd, opleiding, gezondheid, opvoeding enzovoort. Dat betekent dat de leefloner moet bereid zijn om te werken, tenzij er gezondheids- of billijkheidsredenen kunnen worden ingeroepen. Gezondheidsredenen zijn bijvoorbeeld een zware drugsverslaving, medisch erkende rugproblemen, een hoogzwangere vrouw enzovoort. Billijkheidsredenen zijn bijvoorbeeld studies (OCMW's vragen over het algemeen naar het nut van hun studie voor de beroepstoekomst van de cliënt, een zekere studievoordigheid die aan de dag wordt gelegd en in heel wat gevallen om occasioneel of deeltijds werk te leveren voor zover dit verenigbaar is met de studie), een alleenstaande vrouw met verschillende kinderen of een zwaar gehandicapt kind enzovoort.

Ook leeflooncliënten worden bij VDAB als werkzoekende ingeschreven. Die automatische inschrijving blijkt niet altijd even zinvol. Veel OCMW's zien in de inschrijving een eerste signaal voor werkbereidheid. Een inschrijving als werkzoekende is echter niet meer

dan een administratieve ingreep en zegt dus in feite niets over die werkbereidheid.

Zowel VDAB als VVSG stellen terzake een aantal knelpunten vast.

Een inschrijving als werkzoekende staat gelijk aan de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt. Op basis van deze inschrijving start de VDAB dan een getrappt opvolgingsmodel. Doordat een aantal OCMW's om andere redenen aan hun cliënten vragen zich in te schrijven, is er in de praktijk een anomalie. De VDAB volgt elke werkzoekende op, in de eerste plaats op basis van die inschrijving. Het gebeurt dus dat cliënten die een traject hebben bij het OCMW, door de VDAB worden uitgenodigd en opgevolgd. Dit staat dan vaak in contrast met het feit dat het OCMW constateerde dat iemand kan worden vrijgesteld van de eis tot werkbereidheid vanwege zogenaamde gezondheids- of billijkheidsredenen.

Bovendien wordt vastgesteld dat sommige leeflooncliënten inderdaad geschikt zijn om zich te integreren in de arbeidsmarkt en dus beter in begeleiding worden genomen door de VDAB. Anderzijds hebben sommige werkzoekenden meer nood aan een zorgtraject voorafgaand aan een traject naar werk.

Om die knelpunten te verhelpen werden er proeftuinen opgericht. Deze proeftuinen zullen onder andere ook onderzoeken in welke mate een meer bewuste en gerichte inschrijving van wie wel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt effectiever en kostenefficiënter is. Ook zal onderzocht worden welke afspraken gemaakt kunnen worden inzake de screening van bemiddelbaarheid van cliënten, regelmatig overleg voor de bemiddelbare werkzoekende rond de vordering van het traject (vacaturematching, competentieversterking), het aanwenden van de expertise van het OCMW inzake welzijnsproblematiek voor de werkzoekenden die kampen met welzijnsproblemen enzovoort.

Er worden twaalf proeftuinen opgericht: Dendermonde, Evergem, Genk-Hasselt, Gent, Knokke-Heist, Kortrijk, Leuven, Meetjesland-Noord (cluster Assenede, Eeklo, Kaprijke, Maldegem, Sint-Laureins), Merchtem, Mortsel, Tielt en Waregem. De OCMW's en de lokale VDAB-afdelingen zijn momenteel bezig met een kennismakingsronde. Op sommige plaatsen is dat een academische zitting, op andere een soort stage van de VDAB-tra-

jectbegeleider bij het OCMW en omgekeerd, afhankelijk van de mate van samenwerking, de schaalgrootte en andere. Dat bleek een eerste noodzakelijke stap in de richting van een samenwerking, aangezien al snel duidelijk werd dat de VDAB en de OCMW's elkaar onvoldoende kennen. In elke goede relatie is het noodzakelijk om elkaar goed te kennen en de wederzijdse verwachtingen uit te spreken.

De stuurgroep vraagt een grote rol voor een externe procesbegeleider die lokaal de gesprekken faciliteert. De gesprekken met diverse procesbegeleiders zijn afgerond.

Het HIVA zal daarbij nog instaan voor het gestructureerd samenbrengen van de informatie uit de verschillende proeftuinen, en het formuleren van tussentijdse (mei 2009) en uiteindelijke aanbevelingen (oktober 2009).

Er komt ook een afsprakenkader dat op 4 december 2008 wordt goedgekeurd door de stuurgroep en op basis waarvan lokale onderhandelingen worden gevoerd. Daarin zijn opgenomen: de doelstellingen van de proeftuin, de basisafspraken en een menukaart waarmee de proeftuinen aan de slag kunnen.

De operationaliseringsfase loopt van januari tot en met september 2009. De beleidsaanbevelingen gebeuren tussentijds en op het einde van het proces.

Over de ervaringsdeskundigen zegt de minister dat er momenteel 65 afgestudeerde ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting zijn. Daarnaast zijn er dit schooljaar nog eens 64 in opleiding. 33 van deze cursisten volgen het voortraject binnen de basiseducatie, 31 volgen de beroepsopleiding binnen het volwassenenonderwijs.

Wat betreft de instapopleiding verklaart de minister dat hij naar aanleiding van de veranderende conjunctuur overwogen heeft die opnieuw te activeren. Maar voorlopig werd de maatregel niet opgenomen in het pakket omdat kan worden verondersteld dat de impact eerder gering zal zijn.

Er werden vragen gesteld over het beperkte succes van IBO-interim. Tijdens de besprekingen met de uitzendsector (Federgon) in de zomer van 2008, gaf de sector duidelijk aan te geloven in de meerwaarde van IBO-interim. De meerwaarde zit vooral in het verhogen van de kans op duurzame tewerkstellingsmogelijkheden van de kansengroepen door

instroom via interim en via kennisverwerving door opleiding. Bovendien bleek uit de cijfers dat er positieve resultaten mogelijk zijn bij het gebruik van een nichebenadering. Federgon en een tiental individuele uitzendkantoren hebben een aantal bijkomende concrete engagements opgenomen die van start zijn gegaan op 1 september 2008. Federgon heeft zich geëngageerd om aan de individuele uitzendkantoren alle nodige informatie ter beschikking te stellen omtrent IBO-interim en de samenwerking en uitwisseling van expertise tussen de individuele uitzendkantoren aan te moedigen en te faciliteren. Een negental individuele uitzendkantoren (meer bepaald Accent Jobs for people, Adecco Personnel Services, ADMB Interim, Flexpoint, Plus Uitzendkrachten, Randstad Belgium, Start People, Synergie Belgium en T-Groep) hebben zich geëngageerd samen jaarlijks minstens een 490-tal trajecten IBO-interim op te starten. Zij zullen hierbij zoveel als mogelijk hun huidige werkwijze omschakelen naar een nichebenadering. Tot slot werd er ook een stuurgroep opgericht bestaande uit een vertegenwoordiger van Federgon, van de individuele uitzendkantoren, de VDAB, het departement WSE en het kabinet die driemaandelijks samenkomt om de stand van zaken van de werking en de resultaten te bespreken en good practices uit te wisselen.

In verband met de begeleiding van 50-plussers verwijst de minister naar het akkoord dat recent werd afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners. Het akkoord 'samen op de bres voor 50+' is volgens de minister zonder meer een belangrijk akkoord. Het akkoord richt zich zowel op werkzoekenden, werknemers als werkgevers. Het bevat vier dimensies.

1. 50-plussers aan het werk houden

Om 50-plussers aan de slag te houden, moet er naast een algemeen loopbaanbeleid ook een specifiek loopbaanbeleid zijn dat zich preventief richt naar werkgevers en werknemers. Er is afgesproken dat de Vlaamse Regering een campagne in die zin uitwerkt.

2. Werkgevers aanzetten om 50-plussers aan te werven

Zowel de sectoren als de werkgeversorganisaties engageren zich om hun leden hiervoor warm te maken. De sectorale werkgeversorganisatie zal een leeftijdsbewuste code uitwerken waaraan selectiebureaus zich in de toekomst moeten houden. De sociale partners doen hetzelfde voor hun eigen organisaties én voor

aanwervingen door de overheid. Bovendien zal Jobkanaal extra inzetten op oudere werknemers.

3. Verbeterde aanpak werkloze 50-plussers

Momenteel organiseert de VDAB al infosessies voor werkloze 50-plussers en 50+clubs. Maar er is duidelijk nood aan meer maatwerk. Binnen deze groep is er immers een groot verschil van persoon tot persoon en moeten competenties, motivatie, fysieke en psychische geschiktheid goed in kaart gebracht worden. De VDAB zal een schema opstellen om nieuwe 50+werkzoekenden systematisch te screenen op deze vier domeinen. Op basis hiervan wordt dan een individueel traject uitgetekend. Dat traject wordt ook geëvalueerd. Als daaruit blijkt dat de werkzoekende onvoldoende meewerkt of niet ingaat op een aanbod van een passende job, wordt dit doorgegeven aan de RVA.

4. Vraag en aanbod beter op elkaar afstemmen

De 50+-consulenten van de VDAB krijgen de opdracht het vacatureaanbod af te stemmen op 50-plussers. Daarvoor moeten ze enerzijds de vacatures screenen en anderzijds in een gesprek met de werkzoekende nagaan of de vacature(s) overeenstemmen met het profiel van de 50-plusser. Hoe beter een job bij iemand past, hoe groter de kans dat die persoon effectief aan de slag blijft. Als de kloof naar werk te groot is moet het traject van de werkzoekende uitgebreid worden met aangepaste methodes zoals jobhunting (het opzoeken van vacatures op het profiel van de werkzoekende), jobkanaal of jobdating (ontmoeting tussen werkgevers en sollicitanten).

Over de samenwerking tussen de competentiecentra en de 50+clubs zegt de minister dat de acties die worden ontwikkeld op dit terrein ongetwijfeld deel zullen uitmaken van de operationalisering van het globale akkoord. Momenteel bevindt de samenwerking tussen de competentiecentra en de 50+clubs zich nog in de opstartfase. Men zou graag het accent leggen op het volledig benutten van het driesporenbeleid: opmaken van competentiebilan, competentieversterkende acties in de vorm van beroepsgerichte stages en snuffelstages en tewerkstellingsfaciliterende maatregelen. Het opzet is om te experimenteren met én te leren uit opleidingen en stages voor 50-plussers. In iedere provincie zal een gericht experiment worden opgestart.

Er werd verwezen naar een besluit van de Vlaamse Regering inzake ervaringsbewijs voor opleider/

begeleider of mentor dat in het najaar zou worden voorgelegd. Het gaat hier volgens de minister over de bekrachtiging van de standaard die gebruikt wordt om een ervaringsbewijs opleider/begeleider uit te reiken. De minister zegt dat hij zich niet durft te engageren op de concrete timing omdat hij hiervoor afhankelijk is van de SERV, die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van de standaarden. Vanuit de SERV werd de minister gesignaleerd dat men met het oog op de ontwikkeling van de standaard opleider/begeleider via een brede intersectorale commissie wil werken. Aangezien de standaard opleider/begeleider in theorie vrijwel alle sectoren aanbelangt, is dat noodzakelijk. Het oprichten van een dergelijke brede commissie is nieuw binnen de SERV, en vraagt meer tijd dan voorzien. Zodra de standaard ontwikkeld is en de minister die kan bekrachtigen, zal hij de commissie op de hoogte stellen.

Over arbeidskaarten en verblijfsvergunningen zegt de minister dat de verblijfsvergunningen een bevoegdheid van de federale minister van Migratie zijn. De minister van Migratie is op de hoogte van de problematiek, dit kan de minister afleiden uit de interventies die ze doet. Men mag dus veronderstellen dat ze terzake ook een initiatief zal nemen.

De minister verklaart dat hij de afgelopen jaren verschillende voorstellen naar vereenvoudiging geformuleerd heeft, zoals blijkt uit zijn jaarverslagen. Deze jaarverslagen bevatten onder meer voorstellen naar afschaffing van de arbeidskaart A en de arbeidskaart C en deze te integreren in de verblijfswetgeving. De tewerkstelling in deze is immers een gevolg van een verblijfsstatus die aan de buitenlander een aantal rechten geeft. Vereenvoudigde procedures leiden tot efficiëntere werking.

De minister bevestigt dat wat de competentiecentra aangaat dat er 60 percent uitstroom is naar werk, maar dat er verschillen zijn naargelang de opleiding. Als blijkt dat bepaalde opleidingen minder scoren op het vlak van toeleiding naar werk, dan wordt onderzocht wat daarvan de oorzaken zijn en of het nodig is die specifieke opleidingen te blijven aanbieden. Dat is volgens de minister inderdaad een vraag die de VDAB constant moet bezighouden, namelijk, is het opleidingsaanbod aangepast aan de gevraagde knelpunten op de arbeidsmarkt én kunnen de kansgroepen via deze opleidingen ook aan het werk?

De jaarlijkse planning en bijsturing van het opleidingsaanbod van VDAB maakt deel uit van de beleidscyclus van de VDAB en wordt geconcreti-

seerd in het JAP (JaarActiePlan) dat aan de raad van bestuur wordt voorgelegd. Bij het tot stand komen van dit Jaaractieplan worden alle opleidingen geëvalueerd met betrekking tot hun knelpuntkarakter én de doorstroom naar werk voor de verschillende kansengroepen.

Per sector worden er eveneens sectorale opleidingsplannen gemaakt die de tendensen op de arbeidsmarkt en ook de inzetbaarheid van kansengroepen in de sector aangeven. Die werkwijze zal nog versterkt worden op het moment dat WSE het systematisch opmaken van 'sectorfoto's' zal implementeren.

Op basis van de evaluatie van de doorstroom naar werk én de sectorale plannen wordt het opleidingsaanbod op verschillende manieren bijgestuurd:

- verhogen of verminderen van de opleidingscapaciteit voor bepaalde opleidingen;
- aanpassen van het opleidingsprofiel naargelang de vraag op de arbeidsmarkt en de doelgroep (bijvoorbeeld: een grote vraag naar 'monteurs', verkoper, heel toegankelijk voor kansengroepen, wordt vertaald naar het aanbieden van opleidingen als koelmonteur, productieoperator, winkelbediende enzovoort) en geïmplementeerd in de bestaande opleidingen;
- aanpassen (maatwerk) van de extra begeleiding van de kansengroepen voor, tijdens en na bepaalde opleidingen onder vorm van aangepaste sollicitatietraining, Nederlands, extra werkplekleren en dergelijke.

De jaarlijkse bijsturingen worden voorgelegd aan de sectoren en de SERR's en RESOC's voor advies en uiteindelijk vastgelegd in het Jaaractieplanen als zodanig toegepast in het aanbod van VDAB.

Uitzonderlijk is er, op expliciete vraag van de sectoren, ondanks verminderde uitstroom naar werk, vraag voor behoud van opleidingscapaciteit omdat de sector wegens het knelpuntkarakter of grote turnover in de sector en dergelijke, deze opleidingen wenst te continueren.

Over de herintreders op de arbeidsmarkt zegt de minister dat naar aanleiding van een uitnodiging van de Gezinsbond op een studiedag rond herintrede en het studiemateriaal dat ter beschikking werd gesteld, toch zeer duidelijk bleek dat de groep van

de herintreders een zeer diverse groep is. Vanuit het standpunt van de arbeidsmarkt viel het de minister onmiddellijk op dat een aantal risicogroepen sterk vertegenwoordigd zijn namelijk de laaggeschoolden en allochtone vrouwen. Op het moment dat zij actief willen of moeten worden, is hun achtergrond een veel relevantere factor om rekening mee te houden dan het feit dat zij herintreder zijn. Omwille van die reden hoedt de minister er zich voor om voor herintreders een sterk categoriaal beleid te ontwikkelen. Dat zou voorbij gaan aan de diversiteit en dus ook aan de specifieke noden van deze mensen.

Dat neemt niet weg dat herintreders op een gepaste begeleiding moet kunnen rekenen als zij actief wensen te worden. Op de studiedag van de Gezinsbond nam de minister het engagement om voor het einde van het jaar hierover het gesprek aan te gaan met de Gezinsbond en andere middenveldorganisaties. De medewerkers van de minister hebben dit ondertussen samen met de VDAB voorbereid.

Een eerste analyse van de VDAB laat zien dat er binnen de werkzoekendenwerking al heel wat instrumenten zijn die herintreders ondersteunen op de brug naar de arbeidsmarkt. De omslag die we op de Vlaamse arbeidsmarkt, en dus ook in het activeringsbeleid, aan het maken zijn, komt zeker ook ten goede van herintreders. Veel meer oog hebben voor het geheel van een loopbaan, en het feit dat mensen die 'geen werk' hebben ook een traject aan het afleggen zijn met mogelijkheden en perspectieven. Niet alleen inzetten op formele opleiding, maar het spectrum breed opentrekken naar begeleiding, werkplekleren en de erkenning van verworven competenties. Tegelijk blijft de minister inzetten op maatregelen om de combinatie gezin en arbeid mogelijk te maken. Dat wordt zelfs versterkt, bijvoorbeeld op het vlak van kinderopvang.

De minister denkt dus dat er al heel wat instrumenten zijn, maar ook dat de instrumenten onvoldoende gekend zijn bij de doelgroep. Daarnaast wees de analyse van de VDAB ook uit dat de oriëntatiemodules nog verder verrijkt kunnen worden om maximaal in te spelen op de specifieke situatie van herintrede. Precies dit wil hij in het overleg met de Gezinsbond en andere middenveldorganisaties opnemen, en waar nodig initiatief nemen.

Wat de begeleiding van gefailleerde ondernemers betreft, zegt de minister dat zelfstandigen die failliet gaan een beroep kunnen doen op het Herplaat-

singsfonds, op voorwaarde dat ze te kennen geven als werknemer aan de slag te willen. Zo'n aanvragen zijn in de praktijk zeer uitzonderlijk.

De minister bezorgt verder nog een overzicht van de initiatieven rond zelfstandig ondernemerschap die genomen worden door het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

In het kader van de ESF-oproep Sociale Inclusie wordt het innovatieproject 'Stoppen is starten' ondersteund. In dit project zullen initiatieven en methodieken worden ontwikkeld voor het ondersteunen van gefailleerden (niet-werkenden). Het promotorschap ligt in de handen van UNIZO, het sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandigen (SVMB), Tussenstap vzw en Zenitor vzw. Het is echter de bedoeling dat de ontwikkelde methodieken ook worden overgedragen naar andere organisaties.

Tussenstap vzw is een samenwerkingsverband van UNIZO en SVMB waarbij een dienstverlening naar gefailleerden wordt aangeboden. De gefailleerde wordt een eerstelijnsadvies aangeboden omtrent zijn of haar rechten en plichten en wordt verdergeholpen met heroriëntatie. Tot slot neemt de organisatie de belangenverdediging en -vertegenwoordiging op zich van alle ondernemers in diezelfde situatie (meer info op www.tussenstap.be).

Zenitor vzw omvat dezelfde partners en ging op 1 januari 2008 van start als erkend centrum voor loopbaandienstverlening, met een specifieke focus op zelfstandigen. Binnen loopbaandienstverlening kunnen werkenden terecht, met andere woorden mensen die aan de slag zijn als zelfstandige of als werknemer (meer info op www.zenitor.be).

In zoverre gefailleerden nog steeds het statuut van zelfstandige of als werknemer hebben, kunnen ze terecht bij de erkende centra voor loopbaandienstverlening. Zenitor vzw richt zich specifiek op het zelfstandig ondernemerschap.

De VDAB lanceerde in juni 2008 een open oproep via ESF om een partner te vinden voor de begeleiding van werkzoekenden met ondernemersaspiraties. Het project werd toegekend aan een partnerschap van UNIZO, Syntra Vlaanderen en Zenitor en ging van start in november 2008. Concreet betekent dit dat de VDAB alle werkzoekenden met ondernemersaspiraties zal screenen op ondernemerscompetenties via de ENTRE-Spiegel en na een positief resultaat zal doorverwijzen naar het UNIZO partnerschap die de integrale begeleiding (met partners) op zich neemt tot aan de opstart van de zelfstandige activiteit (en hulp

biedt tot en met een jaar na opstart). Voor het luik 'opleidingen' werden in het verleden reeds afspraken omtrent doorverwijzing en financiering gemaakt met Syntra Vlaanderen. Met het Syntranetwerk voorzien ze in een uitgebreid aanbod omtrent het versterken van de ondernemerscompetenties.

Ook de activiteitencoöperaties vervullen een opdracht in de begeleiding van werkzoekenden naar zelfstandig ondernemerschap. De activiteitencoöperatie biedt hen begeleiding en coaching aan bij de uitwerking van hun ondernemingsplan en laat de kandidaat-zelfstandigen toe hun ondernemingsidee binnen een veilige(re) onderneming te testen. Hiermee beoogt men een verhoging van de reële slaagkansen van de toekomstige onderneming. Afspraken zullen worden gemaakt om de toeleiding naar de activiteitencoöperaties vanuit het project van UNIZO te realiseren. De sector van de activiteitencoöperaties zal in de toekomst nog meer samenwerken met Syntra Vlaanderen voor het luik opleiding.

Om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten kunnen zowel zelfstandigen, werknemers als werkzoekenden terecht bij de testcentra voor het ervaringsbewijs om hun competenties te laten valideren. Specifiek voor zelfstandigen geldt dat de ervaringsbewijzen 'kapper', 'kappersalonbeheerder' en 'zelfstandig kapper' erkend worden voor de vestigingswet. De andere beroepen staan in principe ook open voor zelfstandigen maar worden hiervoor minder gebruikt.

III. BEVOEGDHEID SOCIALE ECONOMIE VAN MEVROUW KATHLEEN VAN BREMPT, VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, SOCIALE ECONOMIE EN GELIJKE KANSEN

De bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen heeft betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikel 12 (begrotingsprogramma JE);

Begrotingstabel - afdeling I: programma's JA ((ba. 11.70, 11.71, 11.90, 11.92, 11.93, 12.30, 12.31, 12.70, 12.71, 34.70, 74.30, 74.31, 74.70 en 74.71), JE (behalve ba 12.39 en 33.03), VO.

Tegelijk met de begroting werd de beleidsbrief Sociale Economie – Beleidsprioriteiten 2008-2009 besproken (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 1937/1).

1. Toelichting door de minister

Minister *Kathleen Van Brempt* licht de beleidsacties toe waarop ze nog wil inzetten de laatste zes maanden van de legislatuur. De rode draad doorheen deze legislatuur was en is nog steeds het uitwerken van een logisch en simpel werkkader bestaande uit drie pijlers. De minister is van oordeel dat er hier fundamentele stappen werden gezet, hoewel de eindmeet nog niet werd bereikt.

Vervolgens geeft ze de belangrijke prioriteiten, uitgaande van de beleidsopties binnen elk van de pijlers.

Lokale Diensteneconomie

Voor wat betreft de lokale diensteneconomie wordt verder gewerkt aan de uitbouw van de sector. Momenteel wordt nog verder onderhandeld met de andere ministers in het raam van een structureel kader voor onder meer het klaverblad toerisme en wordt gezocht naar verdere afstemming met leefmilieu voor de MINA-werkers en groenjobs. Tot slot wordt ook een uitbreiding van het aantal fietspunten onderzocht in overleg met de NMBS-Holding.

Voor de lokale diensteneconomie (LDE) is een totale groei van 400 VTE extra ingeschreven in de begroting 2009 wat neerkomt op een totaalbedrag van 3.250.000 euro. Het is de bedoeling om die extra VTE in het voorjaar van 2009 toe te kennen. Naast een aantal specifieke niches (zoals energiesnoeiers, fietspunten) wordt ook een groot deel gereserveerd voor een open oproep.

Kinderopvang blijft voor de minister een zeer belangrijk aandachtspunt, ook in het komende jaar. De verdere implementatie van het actieplan flexibele en occasionele kinderopvang blijft een absolute prioriteit. De opstart van de dienstencheque kinderopvang verliep zeer moeizaam. Op basis van een evaluatie in het voorjaar 2008 heeft de Vlaamse Regering beslist om vier proeftuinen (Kortrijk, Mechelen, Ronse en Tienen) met ingang van 1 januari 2009 te laten starten met als doelstelling te onderzoeken of de dienstencheque op zinvolle manier en aanvullend op het bestaande collectieve aanbod kan ingezet worden in de kinderopvang. Op basis van de evaluatie van de proeftuinen zullen verdere beleidsbeslissingen moeten genomen worden. In totaal gaat het over 5,3 miljoen euro die ook in 2009 volledig ingezet kan worden.

Naast de opstart van de proeftuinen dienstencheques wordt ook in kader van het actieplan flexibele en occasionele kinderopvang de actie gemandateerde voorzieningen (pool van 200 doelgroepmedewerkers) geëvalueerd en bijgestuurd.

In het raam van het stimuleren van de doorstroom van doelgroepwerknemers (opgenomen in BVR houdende LDE van oktober 2007), werd gekozen om de lokale diensteneconomie te laten participeren in het ESF-experiment rond 'supported employment'. Op die manier hoopt de minister voldoende input te vergaren om een realistisch kader te kunnen uitwerken. Ondertussen werden de gesprekken met de koepel lokale diensteneconomie en de VDAB over (eventuele) doorstroom aangevat.

In het kader van de Diensten Algemeen Economisch Belang (DAEB) wordt vanuit Europa een evaluatie verwacht van de maatregel LDE. Concreet wil dat zeggen dat de aard van dienstverlening alsook de klaverbladfinanciering geëvalueerd wordt en afgetoetst aan de regelgeving DAEB. Deze evaluatie moet in het najaar van 2008 voltooid zijn.

Daarnaast is ook een algemene inhoudelijke evaluatie voorzien van de maatregel LDE. In januari 2009 zal de maatregel één jaar in voege zijn en wordt een eerste inhoudelijke evaluatie voorzien. De minister hoopt nog voor het einde van deze legislatuur de resultaten te kunnen terugkoppelen.

Maatwerkbedrijven

Met betrekking tot de verdere stappen naar een decreet maatwerk zal in de eerste plaats het principe-akkoord effectief ondertekend worden. Alle betrokken partijen (zijnde VLAB, SST, de sectorvakbonden en de gebruikersverenigingen GRIP, de vereniging waar armen het woord nemen en VOSEC) zullen de tekst mede ondertekenen. Dit is gepland voor januari volgend jaar. Daarmee wordt dat akkoord officieel bezegeld als basis voor de verdere stappen.

Uiteraard is daarmee volgens de minister de kous niet af. Zij heeft zich voorgenomen om deze legislatuur zoveel mogelijk bouwstenen aan te reiken aan de komende Vlaamse Regering. Dat betekent dat dit najaar en volgend jaar zeer veel tijd zal gaan naar de verdere uitwerking van een uniform inschalingsinstrument om de afstand tot de arbeidsmarkt van doelgroepwerknemers te bepalen. Dit wordt als een

basisvoorwaarde gesteld binnen het principeakkoord om überhaupt te kunnen komen tot een vergelijking van de beide doelgroepen.

Daarnaast zullen de gesprekken verdergezet worden met het federale niveau om te komen tot een uniformisering van de maatregelen ten aanzien van de BW en SW. In het kader daarvan wordt zeer nauwgezet het advies van de Nationale Arbeidsraad opgevolgd en worden eveneens de evoluties inzake een mogelijke staatshervorming opgevolgd. Op basis daarvan worden verdere stappen bepaald en eventuele acties ondernomen.

Binnen het principeakkoord is eveneens afgesproken dat ook het kwaliteitsbeleid in beide sectoren op elkaar moet afgestemd worden. Een stuurgroep onder leiding van Amfion (de koepel van beschutte en sociale werkplaatsen) is momenteel bezig met de implementatie van een kwaliteitsmanagementstelsel in 16 proefprojecten (8 BW en 8 SW).

Doorstroom en doorgroei in en buiten de sector waren en zijn ook nog steeds belangrijke aandachtspunten voor de minister. Momenteel zijn elf erkende promotoren binnen het vervollexperiment supported employment, (binnen ESF) van start gegaan. Eind 2009 zullen zij in totaal 375 werknemers en werkzoekenden bereikt hebben waarbij voor minstens een kwart ervan verwacht wordt dat ze effectief in een reguliere job zullen tewerkgesteld zijn. Er worden ondertussen ook al een aantal pistes bekeken op welke manier de methodiek mogelijks verankerd kan worden.

In het voorjaar van 2008 heeft de minister een oproep gelanceerd aan de beschutte en sociale werkplaatsen naar investeringen in gebouwen met een milieuvriendelijke component. Initieel was hiervoor 4 miljoen euro uitgetrokken, maar de toevloed aan aanvragen (totaal van 12 miljoen euro aan subsidies gevraagd, verdeeld over 127 projecten) heeft de minister doen besluiten om nog een extra inspanning te doen. Bij de tweede begrotingscontrole 2008 werd nog 4 miljoen euro extra gevraagd en bekomen. Deze middelen worden op dit moment toegekend aan de werkplaatsen waarbij de meest kwaliteitsvolle en meest integrale projecten (die dus de hoogste reductie aan energieverbruik opleveren) de voorkeur kregen.

Zowel de beschutte als de sociale werkplaatsen zullen ook in 2009 verder kunnen groeien. Het vooropgestelde groeipad voor de beschutte werkplaatsen bedraagt 176 VTE waarvoor een budget van iets

meer dan 3 miljoen euro wordt gereserveerd. Voor de SW wordt een nieuwe uitbreidingsronde voorbereid voor een totaal van 325 VTE met de daarbij horende omkadering. Het totaalbudget bedraagt hier 5,5 miljoen euro. 3 miljoen euro van dat bedrag komt van de basisallocatie van de invoegmaatregel.

Invoegbedrijven

Voor de invoeg is, op vraag van de minister, door het departement een brede evaluatie gemaakt van deze maatregel. Algemeen kan worden gesteld dat die evaluatie positief is, zij het dat er toch een aantal terechte aandachtspunten geformuleerd worden.

Met het werkveld is afgesproken dat er momenteel niets aan de regelgeving wordt veranderd.

Op basis van de geformuleerde aandachtspunten wil de minister in dit laatste werkjaar nog wel een aantal corrigerende acties nemen, die de invoegmaatregel moet optimaliseren.

Concreet gaat het over het volgende:

- acties om toeleiding te verbeteren, waarbij de nadruk ook moet liggen op de doorgroeimogelijkheden van de doelgroep;
- de rol van de inschakelingscoach moet geëvalueerd worden op het einde van de lopende tender (in april 2009) waarbij moet worden bekeken hoe die begeleiding ingepast kan worden in het jobcoachingverhaal van de VDAB;
- de betrokkenheid van de RESOC's moet uitgeklaard worden in sterke samenspraak met de sociale partners;
- de toepasbaarheid van de maatregel met dienstencheques wat op glad ijs komt voor Europa. De minister heeft beslist om die combinatie af te bouwen;
- promotie van invoeg waar verder moet worden gezocht naar de meest efficiënte manier om die maatregel bekend te maken en te verkopen;
- administratieve vereenvoudiging waar mogelijk.

De maatregel is dus op dit ogenblik sterk aan evaluatie onderworpen. De minister voorziet dan ook geen groeipad binnen de invoegmaatregel.

Met de budgetten die vrijkomen gegeven de twee jaar durende subsidiëring kunnen namelijk voldoende nieuwe bedrijven bediend worden. Meer nog, er blijft een sterk structureel overschot vanwege de sterk gespreide invulling die mogelijk is bij invoeg. Daarom heeft de minister beslist om dat overschot (geschat op 3 miljoen euro) over te hevelen naar de sociale werkplaatsen waar er nog een sterke nood aan uitbreiding aanwezig is.

Randvoorwaarden voor het beleid: Europa en staats-hervorming

Alle voorgaande beleidsopties zijn sterk verbonden met volgende randvoorwaarden die ingrijpende gevolgen kunnen hebben op de te nemen beleidsbeslissingen.

Vooreerst Europa en de nieuwe verordening inzake staatssteun.

Een cruciaal aandachtspunt op weg naar vereenvoudiging en afstemming is zonder meer de afstemming met Europa. De impact van de gewijzigde Europese groepsvrijstellingsverordening inzake staatssteun op de maatregelen in de sociale economie is niet te onderschatten. Naast gerichte vraagstellingen op werkvormniveau (invoeg, sociale werkplaatsen), is er ook nood aan een brede screening van het geheel van de maatregelen. Om de consequenties in kaart te brengen, heeft het departement WSE de opdracht gekregen om de bestaande regelgeving af te toetsen aan de Europese regelgeving en voorstellen tot aanpassing te formuleren. De oplevering is voorzien in maart 2009.

Daarnaast wordt nog steeds verder onderhandeld over een mogelijke staats-hervorming, waarbij arbeid één van de mogelijke te regionaliseren items is.

De overdracht van de bevoegdheid Sociale Economie zat in het eerste pakket van maatregelen dat de federale overheid voor regionalisering vooropstelde. Deze voorstellen werden uitgewerkt, maar nog niet gestemd. Ter voorbereiding van de mogelijke overheveling heeft het departement de opdracht gekregen om het voorstel te onderzoeken in het raam van integratie van het federale luik in het Vlaamse beleid. Ook naar de verdere harmonisering van de BW en SW worden zoals al gezegd de nodige verdere stappen gezet.

Het is vandaag bovendien nog onduidelijk wat de volgende fase in de staats-hervorming concreet zal inhouden. Vanuit Vlaanderen zal dat van zeer nabij opgevolgd worden om zo de impact van de staats-hervorming op het beleidsdomein sociale economie goed te kunnen voorbereiden.

Dat alles maakt natuurlijk dat er een vertraging is op de initiële timing en dat een aantal zaken dus niet binnen de huidige legislatuur zullen kunnen gerealiseerd worden.

De ondersteuningsstructuur

Dat geldt niet in het minst voor de ondersteuningsstructuur. Door het uitblijven van de antwoorden naar het Europese kader (gevolgen kunnen pas recent in kaart gebracht worden) en naar het federale niveau (wordt er iets overgeheveld en zo ja in welke vorm), zal het niet meer lukken om de ondersteuningssokkel uit te tekenen zoals die initieel voorzien was.

Wel zijn al een aantal corrigerende maatregelen genomen in samenspraak met het werkveld, onder meer de volgende:

- de resultaatsgerichte financiering van de startcentra is momenteel lopende in haar eerste jaar en ook VOMEC heeft een meer resultaatsgerichte financiering meegekregen. Op basis van de ervaringen en bevindingen kunnen hier mogelijks nog wijzigingen in aangebracht worden;
- er zal een Vlaams fonds ‘Social Invest’ (werktitel) worden opgericht binnen PMV om leningen of kapitaal te verschaffen aan de sociale-economiebedrijven. Er zal worden voortgebouwd op de ervaring van de solidaire financiers. De gesprekken met PMV zijn hierover volop aan de gang (7 miljoen euro plus jaarlijkse dividenden T-groep).

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is meer dan ooit actueel (gegeven de huidige financiële en dreigende economische crisis) en verdient dan ook blijvende en intensieve aandacht.

Een aantal kanalen (digitaal kenniscentrum) blijven behouden en worden verlengd.

Maar daarnaast wil de minister ook dit laatste jaar nog een aantal specifieke accenten leggen.

Vooreerst wil ze nog sterker inzetten op MVO in de kmo. Vermits meer dan 80 percent van de bedrijven in Vlaanderen tot de kmo's behoren, is het niet meer dan logisch dat ze hieraan de nodige aandacht schenkt in kader van ondernemen op een maatschappelijk verantwoorde manier. Dit zijn namelijk kleine bedrijven die meestal niet de tijd en de middelen hebben om hiermee bezig te zijn. Via een ESF-oproep werden tot eind 2009 maar liefst 300 MVO-scans en 400 MVO-acties toegewezen aan promotoren. Deze zijn momenteel druk bezig met het langsgaan bij de kmo's. Bedoeling is om enerzijds tot een nulmeting te komen (waar staan de kmo's op vlak van MVO op dit moment) en anderzijds een aantal beleidsaanbevelingen te distilleren uit de vele casestudies die zullen gegenereerd worden.

De overheid moet eveneens een voorbeeldfunctie opnemen op vlak van MVO en het verantwoord omgaan met mensen en middelen. Als Vlaamse overheid wordt natuurlijk heel wat aangekocht bij verschillende leveranciers. De Vlaamse overheid heeft dan ook een sterke positie naar deze bedrijven. De minister laat momenteel dan ook bekijken op welke manier ook hier de MVO-gedachte ingang kan vinden. Momenteel wordt een ambitieus actieplan inzake duurzame overheidsopdrachten uitgewerkt, waarbij de Vlaamse overheid naast ecologische aankoopcriteria ook zal werken met sociale criteria (naar toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, eerlijke handel enzovoort). Dat zal concreet resulteren in een aantal proefprojecten en een aantal instrumenten die kunnen gebruikt worden. Het departement neemt die ambitieuze taak voor haar rekening.

De minister wil ook nog de aandacht vestigen op de lokale besturen die eveneens zeer concreet MVO kunnen gaan vertalen. Dat dit niet alleen moet gaan over sociale criteria in aanbestedingen, bewijst het project in Antwerpen 'werfplekleren', waarbij in het geheel van de openbare werken in kader van de ontsluiting van Antwerpen, tevens bekeken wordt waar in deze werken ook kansengroepen kunnen ingeschakeld worden. Er wordt gewerkt aan een testcase samen met de bouwsector.

Ten slotte wordt het digitaal kenniscentrum 'MVO Vlaanderen' in een nieuw kleedje gestoken en interactiever gemaakt. Tegen februari 2009 kan een nieuwe versie worden verwacht.

Innovatie en professionalisering

Ook in dit laatste beleidsjaar blijft de minister inzetten op innovatie in en buiten de sector van de sociale

economie, gericht op het verhogen van de tewerkstellingskansen van de verschillende doelgroepen. Dat betreft dan zowel het zoeken naar nieuwe niches als het zoeken naar alternatieve begeleidingsmethodieken of aangepaste werkmethodeken.

In de eerste plaats richt ze zich natuurlijk naar de sociale economie initiatieven zelf die moeten blijven innoveren en nieuwe niches zoeken. Enkel zo kan de tewerkstelling van de vele werknemers gegarandeerd blijven. Maar de minister probeert ook breder te gaan waar mogelijk om zodoende ook hier de link met de reguliere economie niet te verliezen en zelfs integendeel te versterken.

Eén van die nieuwe niches is zonder meer het energiezuinige beleid dat de minister wil stimuleren bij particulieren en bedrijven. Vorig jaar zijn door de Vlaamse Regering al middelen gereserveerd voor het uitvoeren van energiescans waarbij ook de sociale economie mee betrokken is in de uitvoering ervan (SW en LDE). Het is nu duidelijk dat ook voor het komende jaar door de Vlaamse Regering beslist is in een uitbreiding van die energiescans met 12.500 in 2009 (25.000 per jaar vanaf 2010) waarbij een belangrijk deel van de extra scans terug kunnen uitgevoerd worden door de sociale economie (hiervoor zijn de nodige extra budgetten uitgetrokken ten bedrage van 1,2 miljoen euro voor bijkomende tewerkstelling, goed voor 100 extra VTE in SW en LDE samen).

Naar innovatieve begeleidingsmethodieken blijft de minister ook inzetten op supported employment dat voor haar nog steeds een zeer belangrijke methodiek blijft om zuurstof in de sociale economie te brengen. Door het wegwerken van deze missing link op vlak van begeleiding op de reguliere werkvloer op structurele basis hoopt ze de doorstroom uit en doorgroei in de sociale economie een boost te geven. Momenteel loopt het vervolgproject supported employment waarbij elf begeleidende instanties weerhouden zijn die samen zullen instaan voor de begeleiding en (hopelijk) doorstroom van 375 werknemers en werzoekenden met het profiel BW, SW of LDE. De projecten lopen tot eind 2009 maar in tussentijd wordt bekeken op welke manier die methodiek structureel kan verankerd worden.

De minister wil in dit laatste jaar ook specifiek inzetten op verdieping en kwaliteit in de sociale economie, ook en in het bijzonder op de begeleiding.

Vooreerst wil ze nog deze legislatuur inzetten op jobcoaching en opleiding op de werkvloer. In functie van enerzijds een kwalitatieve dienstverlening en

anderzijds een optimale begeleiding in het kader van een door groei of door stroom van de doelgroepmedewerker wil de minister naast supported employment werkvormoverschrijdend bijkomende acties opzetten. Daartoe zal nog deze legislatuur een ESF-oproep gelanceerd worden voor opleiding en jobcoaching binnen de sociale economie. Hiervoor is een totaalbudget vanuit Vlaanderen gereserveerd van 2.830.000 euro.

In kader van de nieuwe isolatiepremie werden ook middelen uitgetrokken om meer werkzoekenden op te leiden tot isoleerder. Hiervoor zal een budget van 1,4 miljoen euro worden overgemaakt aan de VDAB. Deze opleidingen hebben tot doel om ook de kansengroepen sociale economie uitzicht te geven op tewerkstelling in een regulier bedrijf.

Maar ook naar de begeleider/monitor in de sociale economie zijn dit jaar zeer specifiek een aantal acties uitgewerkt om dat knelpuntberoep meer in de kijker te zetten en meer mensen aan te zetten om te kiezen voor deze sleutelpositie in de sociale economie. Hiervoor was eind 2007 al 350.000 euro gereserveerd.

Ten slotte vermeldt de minister ook nog de gezinsvriendelijke diensten waarbij de binnengekomen projecten in 2009 geconcretiseerd zullen moeten worden. Met het initiatief van de gezinsvriendelijke diensten heeft ze het voorbije jaar fors geïnvesteerd in de combinatie arbeid en gezin, voor een totaalbudget van net geen 5 miljoen euro. In het bijzonder heeft de minister getracht ondernemingen te stimuleren om zelf te investeren in het ontlasten van de combinatie arbeid gezin door gezinsvriendelijke diensten op te zetten. Bovendien heeft ze dat initiatief aangegrepen om bijkomende jobs te creëren voor kansengroepen die op onze arbeidsmarkt ondervetegenwoordigd zijn. Een evaluatie van dat initiatief staat gepland in het voorjaar 2009.

Om af te ronden geeft de minister nog een paar aandachtspunten.

Het raadgevend comité bevindt zich momenteel in de laatste fase van de oprichting. Dat comité, opgericht binnen het Vlaams subsidieagentschap Werk en Sociale Economie, bestaat uit vertegenwoordigers uit de maatschappelijke geledingen, relevant voor de sociale economie aangevuld met de erkende sociale partners.

Daarnaast wil de minister ook nog een aantal verdere stappen zetten in een structureel monitoringsysteem voor de sociale economie. Meer dan eens moet

nu nog worden vastgesteld dat sommige gegevens slechts fragmentarisch en eenmalig beschikbaar zijn. Het is de bedoeling om rond de kerncijfers in de sociale economie een uniforme en structurele manier van opvraging te ontwikkelen. Dit zal zonder meer een belangrijk aandachtspunt vormen in het geheel van de beheersovereenkomst met het VSA WSE.

Met betrekking tot arbeidszorg zal de voornaamste betrachting erin bestaan om op basis van de huidige experimenten en studies een eerste aanzet te geven naar een toekomstig beleidskader dat dan door een volgende Vlaamse Regering kan meegenomen worden. Arbeidszorg is zonder meer een zeer complex dossier met raakvlakken op verschillende beleidsdomeinen (welzijn, sociale economie en werk) en verschillende niveaus (gemeenten, Vlaams, federaal en Europees). Het zal belangrijk worden om hierin duidelijkheid te scheppen en voor de nieuwe Vlaamse Regering om duidelijke engagementen op te nemen in de regeerverklaring.

Tot slot vermeldt de minister nog kort het samenwerkingsakkoord met Kwazoele - Natal (Zuid-Afrika) om te bekijken op welke manier onze sociale economie een meerwaarde kan betekenen voor de sociale economie daar. Er zal daarbij vooral ingezet worden op het versterken van de daar al bestaande coöperaties en ondersteuning van werkzoekenden. Hiervoor is nog een budget van 129.000 euro beschikbaar.

Afsluiten doet de minister met een technische bemerking bij de begroting: vanaf 2009 worden namelijk een aantal begrotingsposten heringedeeld om meer duidelijkheid te creëren. Het betreft dan in concreto de allocatie 'ondersteuningsmaatregelen SE en loontegemoetkomingen LDE' (JE 4302 C) die vanaf 2009 wordt herverdeeld naar drie bestaande en een nieuwe allocatie waarbij de ondernemingsvorm (vzw, nv, overheden) het criterium is.

2. Bespreking

De heer *Jan Laurys* vindt dat de beleidsbrief een goed overzicht geeft van de sociale economie. Hij leert uit de cijfers dat er bijna geen doorstroming is van de beschutte en sociale werkplaatsen naar de reguliere sector. Blijkbaar is er in de sector nog volop discussie over de keuze tussen doorstroming (tot en met arbeidszorg) en afbakening. Het lid meent dat werk in de gewone economie de einddoelstelling moet blijven.

Wat het logisch werkingskader betreft, hoopt het lid dat de aanpassing van de Europese verordening over

groepsvrijstelling perspectief biedt. De opgelopen vertraging is te wijten aan de federale onderhandelingen maar wellicht ook aan problemen die eigen zijn aan de sector.

De heer Laurys herbevestigt zijn wantrouwen in maatschappelijk verantwoord ondernemen, ook al heeft de website hem milder gestemd. Hij vindt met name dat dit niet exclusief is voor de sociale economie maar bij elke productie in het achterhoofd zou moeten zitten. Het is niet zozeer het maatschappelijk verantwoord ondernemen dat hem stoort, als wel de missioneringsdrang van de sociale economie, legt hij uit.

Het lid informeert naar de concrete resultaten van de evaluatie van de opleiding management sociale economie. Hij heeft veel vertrouwen in het uniforme boekhoudings- en monitoringsysteem. De sociale economie zal, zeker in het kader van de crisis, de globalisering en de technologische evolutie, moeten investeren in nieuwe opdrachten.

Vervolgens vraagt hij waarom het Fonds voor de Sociale Economie niet wordt voorbehouden voor de sociale economie zelf. Dit fonds wordt ruimer gebruikt. Er worden ook projecten goedgekeurd van de sociale partners. Wat is de visie van de minister?

De heer Laurys is enthousiast over ‘supported employment’ en vindt het positief dat men overstapt van experiment naar structurele regeling. Hij wijst wel op het probleem van de continuïteit, gezien de beste mensen zullen doorstromen.

Het nauwe contact met het middenveld is goed en belangrijk, zolang het geen rechter en partij wordt.

In de Noord-Zuidrelatie zouden coöperatieven meer aandacht moeten krijgen.

De minister heeft gelijk met haar kritiek dat invoegvacatures soms het eindprofiel zijn en dat de lat vrij hoog ligt. Werkgevers maken zich er wat te gemakkelijk van af en de crisis zal dat niet verbeteren.

Wat maatwerkbedrijven betreft, wijst hij op de goedgekeurde resolutie van het Vlaams Parlement. Hopelijk maakt de Europese versoepeling een decretale regeling mogelijk.

De CD&V-fractie betreurt dat in het kader van de bijpassing van de kosten inzake de verhoging van

het minimumloon (federale beslissing van de sociale partners) alleen die bedrijven (BW of SW) met mensen met een loon onder het nieuwe minimummaandinkomen een bijpassing krijgen.

Het lid is zich bewust van de problemen met de klaverbladfinanciering in de lokale diensteneconomie. Het volstaat dat één partner zijn werk niet doet, opdat de promotor het dossier niet rond krijgt. De heer Laurys vindt dat men in alle beleidsdomeinen middelen moet inschrijven voor de genoemde financiering.

Het lid dringt erop aan om snel uit te maken of arbeidszorg gezien wordt als springplank naar een volgende stap richting normaal werk of als de definitieve opname in een project. Hij vreest dat, als men dat echt in een traject gaat inschakelen, het ooit nodig zal zijn om een nieuw circuit eronder te organiseren.

De heer Laurys vraagt cijfers over de uitstroom binnen de sociale economie naar de verschillende werkvormen. In dat draaideursysteem belanden mensen van het ene project in het andere zonder ooit een verticale loopbaan uit te bouwen. Wat is de visie van de minister?

Hij attendeert vervolgens op de ongerustheid in de sector over het federale Kringloofonds, maar hij heeft begrepen dat daar inmiddels een akkoord over is.

De heer *Bart Van Malderen* vindt de beleidsbrief overzichtelijk en onderbouwd. De inbedding in overleg met de sociale partners en de stakeholders is heel belangrijk. Er wordt ook rekening gehouden met de aanbevelingen van het parlement.

De inzet op kansengroepen binnen de sociale economie draagt bij aan de daling van de werkloosheid. In de meeste programma's stelt het lid voor volgend jaar een toename van de middelen vast. De minimale daling in de lokale diensteneconomie heeft te maken met de overgangsfase waarvoor een aantal lokale besturen zich bevindt in het kader van het decreet. Het lid stelt wel vast dat de grote interesse niet altijd in verhouding is met de indiening van dossiers. Dat heeft misschien te maken met een tekort aan know-how in kleinere gemeenten.

Vervolgens merkt hij op dat de sociale economie blijkbaar sneller diversiteit realiseert dan de reguliere. Ook het inspelen op nieuwe maatschappelijke

niches als energiesnoeiers en fietspunten weet hij te waarderen.

Het lid beseft dat de Vlaamse Regering verplicht is met de federale te onderhandelen als zij het logische werkingskader in een koepeldecree wil gieten. De huidige Vlaamse minister heeft echter geen vat op de lopende onderhandelingen.

Ook de heer Van Malderen had graag meer informatie over de oplossing voor de afloop van het federale Kringloofonds op 31 december 2008.

Wat maatschappelijk verantwoord ondernemen betreft, vindt hij de nadruk van de minister op kmo's terecht. Op multinationale ondernemingen, zeker beursgenoteerde, staat nu al veel grotere externe druk op dit vlak. Bij kmo's valt in Vlaanderen nog het meeste maatschappelijke winst te halen. Hij vraagt zich af of de inschrijving van maatschappelijk verantwoord ondernemen niet systematisch zou moeten gebeuren bij elke vernieuwing van sectorconvenants in plaats van (zoals nu) een aparte convenant. Ook inzake sociaal verantwoord aankopen zijn er nog groeimogelijkheden. Ook daar zou de opname in het standaardbestek wenselijk zijn, zodat de afwijking verantwoord moet worden.

De professionalisering wordt terecht gezien als voorwaarde voor duurzaamheid. Het lid looft in dat verband het uniforme boekhoudsysteem.

Vervolgens vraagt het lid wat de totale som is die besteed wordt aan energiesnoeiers. Zij keren namelijk op verschillende posten in de begroting terug. Om hoeveel VTE gaat het? Hij begrijpt niet goed waaruit binnen Sociale Economie aparte subsidies voor energievriendelijkheid moeten uitgedeeld worden. Het lijkt hem beter dat onder te brengen onder de ecologiepremie voor bedrijven.

De tweede lijst van fietspunten lijkt minder logisch dan de eerste. Hoe gebeurde de selectie?

Is er sinds het indienen van de beleidsbrief nog nieuwe informatie over het fonds ter bevordering van de sociale economie?

Met 'supported employment' is inderdaad bewezen dat een experiment kan doorgroeien tot een adequaat werkinstrument.

De invoegbedrijven werden doorgelicht inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen. De relatie met

stakeholders blijkt ondermaats te zijn. Hoe werd die categorie gedefinieerd? Zitten de werknemersorganisaties erin?

Het lid vraagt ook nadere informatie over het pleidooi van de minister om de adviserende rol van de RESOC's ten aanzien van invoegbedrijven uit te klaren.

Heeft de federale overheid inmiddels haar deel betaald van de loonsverhoging in de maatwerkbedrijven, in het kader van het interprofessioneel akkoord?

In verband met arbeidszorg, pleit het lid ervoor om niet nog een nieuwe werkvorm in te voeren. Met het uniform inschakelbeleid zal een instrument voorhanden zijn dat aan de vraag van die specifieke groep tegemoetkomt.

Tot slot informeert de heer Van Malderen naar de evolutie in de projecten die zijn ingediend in het kader van gezinsvriendelijke ondernemingen.

De heer *Louis Bril* vindt de beleidsbrief goed gestructureerd, met interessant cijfermateriaal over de doorstroming. De sector wordt efficiënter en professioneler, zo blijkt. Het vooruitzicht op verdere regionalisering schept nieuwe perspectieven voor het beleid, maar leidt vandaag tot onzekerheden en onduidelijkheden. Er is bijvoorbeeld inzake maatwerkbedrijven nog niet meer dan een principeakkoord. Ook de decretale basis van de diensteconomie wacht nog op een goede uitvoering. Het lid vraagt aandacht voor de gewijzigde Europese regelgeving.

Welke houding zal de minister aannemen ten opzichte van de federale regering met betrekking tot het subsidieerbare voordeel in de sociale economie en, specifiek, het niet-overdraagbaar karakter ervan? Ook de heer Bril vraagt naar het aandeel van de federale overheid in de financiering van de eerder genoemde tweede verhoging van het gewaarborgde minimuminkomen.

Ook Open Vld stelt vast dat de cijfers over doorstroming, waar de fractie een groot voorstander van blijft, tegenvallen. Hij vraagt een meer intensieve begeleiding en activering door VDAB van deze kansengroepen. Is de minister van plan om in overleg met minister Vandenbroucke net zoals hij een proeftuin te organiseren voor OCMW's en lokale werkwinkels, maar dan met het oog op mensen uit de sociale economie, in het bijzonder de invoegbedrijven? De

proeftuin is erop gericht te vermijden dat leefloners na activering opnieuw inactief worden. Is hier geen rol weggelegd voor de inschakelingscoaches?

De allochtone kansengroepen hebben een bijzondere nood aan begeleiding op maat, maar in de beschutte werkplaatsen en de arbeidszorg zijn ze weinig vertegenwoordigd. Welke initiatieven worden daar genomen?

Wat is het gevolg van de niet-verlenging van een aantal projecten in het kader van de actieplannen centrumsteden en jeugdwerkloosheid voor de betrokkenen? Zijn ze al dan niet weer inactief geworden? Kregen ze begeleiding op maat van de VDAB of een andere dienst?

Het lid verwacht niet dat het decreet Maatwerkbedrijven tijdens deze legislatuur nog wordt behandeld. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de gelijkschakeling van de federale tussenkomsten voor doelgroepwerknemers van beschutte en sociale werkplaatsen? Is er al duidelijkheid over het probleem van de overdraagbaarheid van federale middelen, zodat ze mee volgen met de werknemer? Is er een sluitende definitie voor de doelgroep? Wordt geopteerd voor een ruime doelgroep arbeidsgehandicapten, waarbij men wel rekening houdt met verschillen tussen werknemers van sociale en beschutte werkplaatsen? Vallen in dat geval geen bezwaren van Europa te vrezen, dat echter wel verschillen in afstand tot de arbeidsmarkt als motief voor verschillende subsidiëring accepteert? Is de hervorming van cao 26 en de VIP tot één inschakelingspremie compatibel met het decreet Maatwerkbedrijven?

De federale programmawet voorziet in stappen om te garanderen dat de gewesten soortgelijke initiatieven nemen in opvolging van het aflopende Kringloofonds. Wat zijn de conclusies van het onderzoek van PMV over een mogelijk Vlaams alternatief? Hoe verloopt de afhandeling van het federale fonds en wat zijn de concrete gevolgen voor Vlaanderen?

Hoe is de respons van de bedrijven op de middelen voor doorlichtingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen in kmo's?

Is de voorspelling van de minister over het succes en de uitbreiding van het project Instant A plus in Antwerpen uitgekomen?

De heer *Bart Van Malderen* wijst op de limieten van de doorstroming, ook al moet men haar nastreven. Nogal wat mensen zijn wellicht te zwak voor de hui-

dige arbeidsmarkt en moeten evolueren binnen de sociale economie. Carroussels waarbij ze slechts voor even in de reguliere economie aan de slag gaan en vervolgens moeten wachten voor ze weer kunnen instromen in de sociale economie, moeten vermeden worden.

De heer *Koen Van den Heuvel* benadrukt dat werk in de sociale economie ook werk is. Men mag niet dogmatisch denken dat het niet meer is dan het voor-geborchte van echt werk. Ook hij wil de draaideurtoestand voorkomen. Nadat de sociale economie gedurende jaren zuurstof kreeg, pleit hij voor de volgende stap, naar de sociale economie als volwaardige sector, zodat die zelf tot het reguliere circuit gaat behoren. Volgens hem gaan daardoor de integratiemogelijkheden toenemen en dat is ook goed voor de bedrijven die nu al in dat reguliere circuit zitten maar niet over voldoende knowhow beschikken om dergelijke mensen te begeleiden. Enclavewerk en 'supported employment' zijn gepaste instrumenten voor doorstroming, besluit hij, maar men mag ze niet dogmatisch hanteren.

De hele sector wacht op het eenheidsdecreet, het lid pleit voor aanpak tijdens het begin van de volgende legislatuur.

Hoe evalueert de minister het afhaken van sociale economieprojecten in het tenderingsstelsel?

Minister *Kathleen Van Brempt* is niet tevreden over de doorstromingscijfers maar sluit zich aan bij de pleidooien tegen dogmatisch denken. De sociale economie is geen monoliet. Alleen de beschutte werkplaatsen al zijn erg verschillend van elkaar. De minister benadrukt dat het om echte economie gaat. Het enige wat de federale en regionale subsidies doen, is de lagere productiviteit vergoeden.

Beide zijn dus waar, concludeert zij: sociale economie die op zichzelf staat en waarin mensen de rest van hun leven kunnen functioneren, en sociale economie als manier om door te stromen naar andere takken van de economie. In het principeakkoord over het decreet maatwerkbedrijven wordt dan ook benadrukt dat het erom gaat mensen te ondersteunen op basis van hun afstand tot de arbeidsmarkt. Met die ondersteuning kunnen ze dan aan het werk in een beschutte werkplaats maar even goed in een regulier bedrijf.

Er zijn twee redenen waarom het decreet tegen de wens van de minister in, niet is klaar geraakt tijdens deze legislatuur. Ten eerste worden alle instrumenten

nog volop onderzocht in het kader van de Europese regelgeving. Ten tweede is er het federale verhaal. Zij hoopt dat voldoende bevoegdheden geregionaliseerd worden en noemt daarbij naast sociale economie, het arbeidsmarktbeleid. Zij zijn werkelijk nodig voor het genoemde decreet. Als de staatsvorming mislukt, zal hierover een akkoord met het federale niveau moeten gesloten worden om ervoor te zorgen dat dat het nodige doet om het decreet te volbrengen. Intussen wordt volop met de VDAB een instrument uitgewerkt om de genoemde afstand tot de arbeidsmarkt te meten.

De minister is blij met het verminderde scepticisme van de heer Laurys over maatschappelijk verantwoord ondernemen. Uiteraard zijn verschillende ministers bevoegd, maar zij is ambitieus en zette concrete programma's op. Zij wil niet aan missionering doen maar wil wel de expertise die is opgedaan in de sociale economie uitdragen naar de reguliere economie. De stand van zaken met betrekking tot de kmo's wordt bezorgd van zodra hij is opgemaakt.

De reden waarom het fonds niet tot sociale economie beperkt is, heeft te maken met de visie die de minister eerder schetste. Zij streeft naar innovatief werken in alle geledingen van de economie.

Met betrekking tot het nieuwe fonds 'social invest', is er beslist dat de dividenden van de T-groep zullen overgaan naar de opvolger van het Kringlopfonds. De minister is het eens met de stelling dat eigenlijk geen apart fonds nodig is en dat dit zou moeten kunnen binnen de reguliere economie, maar daarover is geen eensgezindheid in de regering. Vandaar dit alternatief voor de opvolging van het Kringlopfonds. Als men tegen 1 januari 2009 formeel niet klaar is, zal de nieuwe dochter van PMV met terugwerkende kracht werken.

Met betrekking tot doorstroming, zijn de invoegbedrijven het instrument bij uitstek waar dit moet gerealiseerd worden, aangezien het hier over tijdelijke subsidies gaat (twee jaren).

De cijfers van de evaluatie belooft de minister te bezorgen. Het instrument werkt, maar er zijn tekortkomingen. Daarom wordt bijvoorbeeld de combinatie met dienstencheques niet meer gepromoot.

Minister Van Brempt wil een kader voor arbeidszorg. Zij stelde haar collega van Welzijn een gezamenlijke beleidsraad voor. Zij vindt dat arbeidszorg wel degelijk een plaats heeft binnen een sociale economie als

opstap naar werken daarin, maar dat wil niet zeggen dat een opsplitsing met arbeidszorg in Welzijn nodig is.

Het enthousiasme bij lokale besturen over lokale diensteneconomie resulteert inderdaad niet altijd in echte werkgelegenheid, vooral door een gebrek aan affiniteit met de werkvormen. De RESOC's krijgen daarom bijkomende ondersteuning, mede als continuering van het geld voor de centrumsteden.

Voor de energiesoepers wordt vanaf 2009 in totaal ongeveer 2,2 miljoen euro uitgetrokken, waarvan 1,2 miljoen euro extra middelen vanaf 2009.

De selectie van de fietspunten komt op voorstel van de NMBS (zij kennen de noden en de beste plaatsen) waarbij deze plaatsen altijd een mobiliteitsknooppunt moeten zijn. Ze zijn zo succesvol en gewenst dat elke vraag door de minister wordt gehonoreerd.

De categorie stakeholders (vraag bij evaluatie invoeg) wordt breed ingevuld: vakbonden, omwonenden, consumenten enzovoort.

Met betrekking tot de gezinsvriendelijke diensten, zijn momenteel 63 projecten ingediend. De projectaanvragen worden momenteel geëvalueerd, enkele projecten zijn reeds in opstart. Ook hier resulteert het enthousiasme echter niet altijd in concrete projecten.

De federale bijdrage voor het gewaarborgde minimumloon is nog steeds niet in orde. De tijd begint hier wel te dringen.

Het proefproject van minister Vandenbroucke met leefloners is haar niet bekend, maar het lijkt haar zinvol om het te bekijken vanuit sociale economie. Een tewerkstelling van leefloners in de sociale economie kan voor hen immers een tussenstap naar regulier werk vormen.

De verschillende vragen van de heer Bril met betrekking tot het decreet Maatwerkbedrijven zijn allemaal meegenomen in het principeakkoord. Centraal staat vandaag de discussie over de definitie van arbeidshandicap, waarover zeer uiteenlopende meningen bestaan. Een en ander heeft niet alleen gevolgen voor de Sociale Economie maar ook voor Werk en Welzijn.

De evaluatie van Instant A plus belooft de minister na te kijken.

IV. AMENDEMENT

De heren Eric Van Rompuy, Louis Bril en Bart Van Malderen, mevrouw Martine Fournier en de heer Koen Van den Heuvel dienen een amendement in bij artikel 24 van het begrotingsontwerp, dat er toe strekt het bedrag in het tweede lid te verhogen van 180 miljoen euro tot 300 miljoen euro (zie *Parl. St.* VI. Parl.2008 - 09, nr. 15/3).

De *indieners* zeggen dat het duidelijk is dat de financiële crisis niet zonder gevolgen zal blijven voor de reële economie. Het gevaar voor een verstrakking van de kredietvoorwaarden voor de kmo's is reëel. In de meest pessimistische scenario's wordt zelfs gevreesd voor een kredietschaarste, waardoor de Vlaamse economie dreigt stil te vallen. Op dit ogenblik stelt de nv Waarborgbeheer een toename van het aantal dossiers vast dat onder waarborg wordt gebracht. Deze stijging is met name uitgesproken vanaf augustus 2008 in vergelijking met de periode daarvoor. Bij enkele waarborghouders, waaronder grote financiële instellingen, is zelfs een verdubbeling van de gerealiseerde cijfers vast te stellen.

Om tegemoet te komen aan deze bijkomende vraag zal het initieel beschikbare volume aan waarborgen van 180 miljoen euro niet volstaan. Op basis van een bevraging van de waarborghouders wordt voorgesteld het te verdelen waarborgbedrag voor 2009 te verhogen met 120 miljoen euro tot 300 miljoen euro.

Dit amendement wordt bij indicatieve stemming eenparig aangenomen met 10 stemmen voor.

V. INDICATIEVE STEMMING

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008, zoals geamendeerd, worden bij indicatieve stemming eenparig aangenomen met 10 stemmen voor.

De verslaggever,

De voorzitter,

Martine FOURNIER

Eric VAN ROMPUY

BIJLAGE:

Lijst van afkortingen

LIJST VAN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse dienst voor arbeidsbemiddeling
ba	Basisallocatie
BAN	Business Angel Netwerk
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBRP	Bruto Binnenlands Regionaal Product
BEA	Budget voor Economisch Advies
BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
BSO	Beroeps Secundair Onderwijs
BVR	Besluit van de Vlaamse Regering
BW	Beschutte Werkplaatsen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBO	Centrum voor Beroepsopleiding voor personen met een handicap
CIP	Europees Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie
CSB	Centrum voor Sociaal Beleid
CSR	Communautaire Strategische richtsnoeren
DAC	Derde Arbeidscircuit
DAEB	Diensten Algemeen Economisch Belang
Dimona	Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte
DKC MVO	Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
DWCP	Decent Work Country Programme
EAD	Evenredige Arbeidsdeelname
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EIF	Europees Investeringsfonds

ENA	Economisch Netwerk Albertkanaal
ERSV	Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EVC	Elders Verworven Competenties
EWI	(departement) Economie, Wetenschap en Innovatie
Federgon	Federatie van Partners voor Werk, beroepsfederatie van de private arbeidsbemiddeling
FFEU	Financieringsfonds voor schuldafbouw en eenmalige investeringsuitgaven
FIT	Flanders Investment & Trade, het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
Flanders DC	Flanders District of Creativity
FOD	Federale overheidsdienst
FOD WASO	Federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Forem	Waalse dienst voor arbeidsbemiddeling
FP	Federaal Participatiefonds
FvB	Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
Gesco	Gesubsidieerde contractuelen
GIBO	Gespecialiseerde Individuele Beroepsopleiding
GIMV	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GPMI	Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
HDI	Human Development Index
HIVA	Hoger Instituut Voor de Arbeid
HRM	Human Resources Management
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie

IBO	Individuele Beroepsopleiding
IMF	Internationaal Monetair Fonds
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
IWT	Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
KBN	Koepel Buurt- en Nabijheidsdiensten
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LDE	Lokale Diensteneconomie
MIP	Milieu Innovatieplatform
MKB	Middelgrote en Kleine Bedrijven
MMPP	Medische, Mentale, Psychologische of Psychiatrische Problematiek
MOW	(departement) Mobiliteit en Openbare Werken
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NRC	Non Recurring Costs(fonds)
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PMV	Participatie Maatschappij Vlaanderen
POM	Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij
ppt.	Procentpunten
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch Overlegcomité
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SERR	Sociaal Economische Raad van de Regio
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SST	Samenwerkingsverband Sociale Tewerkstelling

SVMB	sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandigen
SW	Sociale Werkplaatsen
SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming Syntra
TSO	Technisch Secundair Onderwijs
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VERSO	Vereniging voor Social Profit Ondernemingen
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
Via	Vlaanderen in Actie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VINNOF	Vlaams Innovatiefonds
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VIP	Vlaamse Inschakelingpremie
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAB	Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen
VLAO	Vlaams Agentschap Ondernemen
VOKA	Vlaamse Werkgeversorganisatie-kamers van koophandel
VOMECE	Vlaams Overlegplatform Meerwaarde Economie
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
VOSEC	Vlaams Overlegplatform Sociale Economie & Meerwaardeneconomie
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSA WSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie

VTE	Voltijds Equivalenten
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WEP+	Werkervaringsprojecten
WSE	(departement) Werk en Sociale Economie
WTO	Wereldhandelsorganisatie
ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel
